

Uvodnik

Jurij Paljk

Iskanje dežurnega krivca

Tako bi lahko naslovili nekaj javnih odmevov na zadnje pomembne dogodke tako v Italiji kot v Sloveniji, ko so predstavniki t.i. "naprednih sil" ostro kritizirali Cerkev, ko je branila stvari, ki jih mora braniti, sicer ne bi bila Cerkev. Govorimo seveda o t.i. izvenzakonskih zvezah v Italiji in o nedavnem referendumu o javni televiziji v Sloveniji. Nima več smisla debatirati o tem, kako je Cerkev ločena od države, ker je to že desetletja stvarnost, ker Cerkev zares nima ne v Italiji in ne v Sloveniji nobenih političnih ambicij, kar je prav, ima pa moralno nalogo, da oznanja evangelij, da zagovarja tiste vrednote, brez katerih bi bil njen obstoj nesmiseln. Če za islam lahko rečemo, da je politično gibanje, za Cerkev tega ne moremo reči, kar je razvidno v laičnih ureditvah držav v razvitem svetu. To pa ne pomeni, da Cerkev ni javna ustanova, v kateri se prepoznavamo kristjani, in ima zato pravico, da javno nagovarja vernike h krščanskim vrednotam. In zato ni nič čudnega, da cerkveni predstavniki govorijo tudi o tistih zakonskih predlogih, ki po njihovem mnenju niso v skladu s krščanskimi vodili življenja. Že papež Janez Pavel II. je velikokrat poudarjal, da je tudi danes osnovna celica družbe družina, in prav to znova poudarja tudi papež Benedikt XVI. Vsem je jasno, da je zahodna družba v globoki krizi, da je družina v naši družbi na udaru. Eden od razlogov javnega zagovarjanja družine kot osnovne celice družbe tiči prav gotovo v evangeliju, še bolj pa zaradi njene krize. Ni naključje, da ravno te dni v Rimu v Vatikanu poteka škofovska sinoda, ki je sicer prvenstveno namenjena Evharistiji, a se bo na njo govorilo o vseh perečih problemih današnje Cerkve, tudi o tem, kako, kdaj in zakaj se ne sme ali se sme, obhajati ločence.

Toda, glej ga, zlomka, vedno, ko se oglašijo cerkveni predstavniki in v javnosti odločno povedo, kakšno je stališče Cerkve in nauka evangelija, se oglašijo "napredni" in Cerkev v javnosti najprej podučijo, da je država laična, nakar začnejo kriviti Cerkev in njene predstavnike za vse mogoče, predvsem pa nanjo kažejo s prstom kot na nosilko "nazadnjaških" idej. Tako se je zgodilo v Italiji, ko so mladi prenapeteži kardinala Ruinija javno izžvižgali v Sieni, ker je nekaj dni prej javno povedal, kakšno je stališče Cerkve do izvenzakonskih zvez. Tako se je zgodilo tudi po referendumu o novem zakonu za RTV v Sloveniji, na katerem je klavrno propadla vsa "elita naprednjakov", ki so tik pred referendumom spet pozabili, kakšni lakaji so do nedavnega bili. Komisija za pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci je pred referendumom nagovorila slovenske vernike, naj glasujejo za novi zakon, kar je po njenem boljše, kot je bilo staro stanje na RTV, za katerega se ve, kdo ga je napravil, kot se tudi ve, kaj so bili novinarji na RTV-eju petdeset let, saj so se stvari vsaj malo izboljšale šele v zadnjih desetih letih.

In se je seveda "usulo", slovenska Cerkev je postala dežurni krivec za polom mladih objestnežev, ki, presiti vsega in arogantni, kot so bili in so, niso doumeli, da so bile že zadnje slovenske politične volitve alarm, ki je pokazal, da tudi slovenski volivci, počasi, a nezadržno, nekaj razumejo - in so jih seveda na volitvah poslali domov.

Kot so jih tokrat na referendumu. To, da so takoj po objavi rezultatov govorili, kako so zadovoljni, so seveda politični obliži na rane, bolijo, a so še kako potrebne in zdravilne.

Cerkev je včeraj zagovarjala, danes zagovarja in še bo zagovarjala vrednote.

Samo za to gre.

Rožnovenska procesija v Barkovljah

Slovenske narodne noše pri tradicionalnem verskem bogoslužju

Foto Kroma

50 let kulturnega društva Ivan Trinko v Čedadu

"Temelj, na katerem gradimo prihodnost Beneške Slovenije!"

V Čedadu je bila minulo nedeljo slavnost, ki je potrdila, da je pred 50 leti ustanovljeno Kulturno društvo Ivan Trinko stvarnost, brez katere bi si današnjega razcveta v Beneški Sloveniji ne mogli predstavljati. Visoki gosti, med njimi senator Miloš Budin, podpredsednik DZ RS Vasja Klavara, generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj in vrsta drugih, so se udeležili slavnostnega občnega zboru, nakar je sledil koncert v gledališču Ristori, kjer je nabito polna dvorana prisluhnila glasbenikom skupine Kočani orkestar.

Slavnostni nagovor je imel predsednik društva Ivan Trinko Miha Obit, čigar misli objavljamo v celoti: "Petdeset let v službi slovenske kulture na našem teritorju, to je privlačna igra spominov, zgodovina, ki se jo spleča ponovno prehoditi ne samo zato, da tako lahko čutimo majhen, a nenadomestljiv ponos

na to, kar so in smo naredili, pa tudi, da čutimo odgovornost, da ta obletnica ni cilj, pač pa temelj za nadaljnjo zgodbo, ki jo začnemo sedaj živeti.

Foto J. Namor

To se lahko zgodi v svetu, ki se vrti vedno bolj naglo, ki želi hiteti vedno bolj, ki si iz dneva v

dan izmisli kaj novega, da bi pospešili, prehiteli, odmaknili. In pozabili. Če se neustavljive mode izčrpajo v enem letnem času, če ideologije, ki se zdijo neskončne, izginejo v nekaj letih, lahko dogodki, ki so se začeli pred petdesetimi leti, postanejo zgodovina? Jaz mislim, da ja. Zgodovina kulturnega društva Ivan Trinko je na nek način tudi zgodovina Benečije v zadnjih petdesetih letih, saj je društvo Ivan Trinko matično društvo za vse druge kulturne, izobraževalne, raziskovalne in socialne pobude, ki so se v šestdesetih in sedemdesetih letih začele razvijati v Benečiji.

2. oktobra 1955 - eno leto po smrti msgr. Ivana Trinka - so Beneški Slovenci postavili temelje kulturnega delovanja slovenske skupnosti v Furlaniji in to-rej ustvarili tisto celico, iz katere so nastala vsa kasnejša slovenska društva in organizacije.

V prvih povojnih letih si je le omejena skupina ljudi, politično usmerjenih, prizadevala za uveljavitev pravic slovenske narodne skupnosti. Med njimi je bil Mario Kont, prvi predsednik društva, in je bil Izidor Predan-Dorič, predsednik v šestdesetih in v začetku

sedemdesetih letih.

/ stran 2

Pogovor

Matjaž Šček o zborovskem petju, o dirigiranju in novi sezoni zbora Jacobus Gallus 3

Pogovor

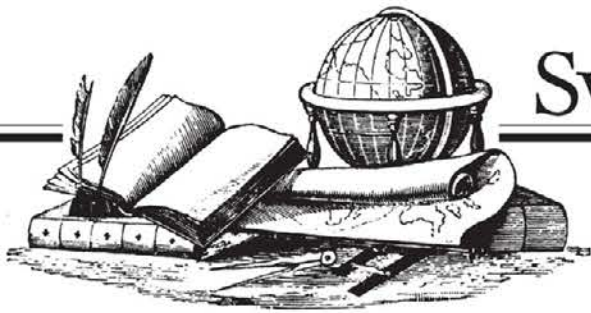

Zlatomašnik g. Viljem Žerjal s hvaležnostjo in modrostjo o svoji prehojeni poti v Božjem vinogradu 5

Društvo slovenskih izobražencev

V Peterlinovi dvorani v Trstu so se začela predavanja DSI, ki bodo trajala vse do junija 2006 11

Italijanska notranja politika

Med igro ne spreminjaš njenih pravil!

O srednja vlada je v po zakonu predvidenem roku odobrila osnutek finančnega zakona za leto 2006 in ga je 30. septembra dostavila parlamentu. Čeprav je tik pred potekom roka odstopil pristojni minister Siniscalco (na sliki), se je predsedniku vlade Berlusconi posrečilo v nekaj dneh urediti vrste v Domu svoboščin in po imenovanju Giulia Tremontija za ministra za gospodarske zadeve brez kakršnekolik zamude predstaviti parlamentu temeljno finančno listino za prihodnje leto. S tem pa ni nikakor rečeno, da je Dom svoboščin povsem odpravil veliko zmedo, ki je z odstopom ministra Siniscalca bila dosegla višek. Njegov naslednik Tremonti se je samo po 14 mesecih vrnil na službeno mesto, ki ga je bil

zasedel leta 2001, ko je Dom svoboščin pod vodstvom Silvia Berlusconija drugič zmagal

na državnozbornih volitvah. Finančni zakon, ki bo predmet

razprave v parlamentu, namena 11,5 milijarde evrov sanaciji javnih izdatkov, s čimer se, kot je dejal minister Tremonti, "strogo spoštujemo" v Bruslju sprejete obveze; 4,5 milijarde je določenih za izvajanje proračunskih postavk, 4 milijarde pa pojdejo v razvojne in solidarnostne namene. Vrednost celotnega manevra znaša kakih 21 milijard evrov. O vsem tem bo, kot smo že povedali, razpravljali in sklepali parlament. V tej zvezi naj le omenimo, da osnutek finančnega zakona predvideva desetstotno zmanjšanje plač oziroma honorarjev poslancem, senatorjem, županom in vsem ostalim izvoljenim predstavnikom širom po državi. Določeno je dalje znatno krčenje izdatkov v vseh krajevnih ustanovah (pokrajina, občina, gorskih skupnostih), kar bo gotovo vplivalo na raven njihovih storitev.

/ stran 15
Drago Legiša

Ogorčenje slovenske manjšine

Vlada ne skrbi za izvajanje zaščitnega zakona

V krogih slovenske narodnostne skupnosti v Italiji že nekaj časa izredno kritično opozarjajo na sistematično zavlačevanje izvajanja določil zaščitnega zakona št. 38 z dne 23. februarja 2001, in to bodisi s strani vlade kot tržaških uprav, ki ju vodijo desnosredinske stranke. Pri tem posebej izstopa tržaška Občina, ki ima zelo razvejan upravni aparat, ki v glavnem še vedno deluje po tihem pravilu, da Slovincem se ne sme popuščati, četudi gre za njihove zakonite zahteve. To nacionalistično ozračje vzdržujejo zlasti predstavniki iz vrst stranke Nacionalnega zavestništva, in to z razglašanjem parole, da je Trst italijansko mesto in mora takšno podobo ohraniti. Zato v njem ni prostora za kako dvojezičnost v okviru delovanja javnih ustanov in drugih organov oblasti. Takšno politično ozračje očitno pogojuje tudi samega župana Dipiazza iz vrst gibanja For-

za Italia, ki bi se navzven rad prikazoval kot zagovornik sodelovanja s slovenskim prebivalstvom in s sosednjo Slovenijo, vendar doslej še ni storil kakega pomembnejšega koraka v to smer. V očeh razmišljujočih Slovincem naj bi bil ujetnik političnih pritiskov in pogojevanj s strani desnice, katere predstavniki zasedajo pomembna mesta v tržaški občinski upravi. To zaprto in nenaklonjeno ozračje je stvarno prikazal pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti in njen občinski svetovalec v okviru Oljke Peter Močnik (na sliki) na tiskovni konferenci minulega 23. septembra. Kot primer je navedel delovanje oz. nedelovanje dveh uradov, ki bi se morala prvenstveno ukvarjati z nudenjem storitev občanom

slovenske narodnosti in jezika. Najprej gre za urad, ki ga je tržaška Občina odprla pred kakim letom v ulici Giotto za poslovanje s Slovinci v smislu določil zaščitnega zakona. V njem pa je nameščena ena sama uradnica, ki pa ni pooblaščenca za izdajanje dokumentov. To stanje je potrdila sama tržaška prefekcija nekemu slovenske-

mu občanu, ki je omenjeni urad zaposlil za izdajo dvojezične osebne izkaznice. Potem je tu še občinski prevajalski urad, ki ima nameščeno eno samo delovno moč, medtem ko so pred leti v njem delale tri moči. Na zadevno Močnikovo svetovalsko vprašanje je pristojna odbornica za osebje Maria Paola Pagnini odgovorila, da prevajalskega urada občina ne more okrepiti, in pri tem navajala zgolj zapletenost vprašanja. Omalovaževalen odnos tržaške občinske uprave do potrebe in zahtev slovenskega prebivalstva je razviden tudi iz dejstva, da pri nedavnem odprtju otroških jasli na Proseku in na Opčinah so kratkoma prezrli zahtevo slovenskih občanov tudi po slovenskih jaslih. Ista občinska uprava je pred nekaj meseci odbila zahtevo po ponovni namestitvi dvojezičnih plošč na obnovljenem poslopju razvedrilnega središča prav tako na Opčinah.

/ stran 16
Alojz Tul

S 1. strani

"Temelj, na katerem..."

Prav v tistem času so se stvari začele premikati, ko je začel v vsej Evropi pihljati nov veter demokracije. Profesor Viljem Černo, ki je

setig. To obdobje je bilo težavno, ker je društvo prehajalo v novo fazo svojega življenja, iskalo je nove poti in predvsem novo identiteto.

v mestu Čedad, poglobitev kulturnih in drugih vprašanj z izdajateljsko dejavnostjo, s posveti in s srečanji s kulturniki, ki delujejo na obmejnem območju, vse to v evropski kulturni viziji.

Pred tremi leti nas je Dežela priznala kot ustanovo primarne pomena za slovensko

Foto J. Namor

bil prvi tajnik društva, je prevzel vodstvo leta 1973 in ga vodil več kot deset let. Njegovo predsednikovanje je sovpadalo z najbolj živahnimi in vsestranskimi razmahom dejavnosti in organiziranosti slovenske manjšine na Videmskem.

V osemdesetih letih je vodil društvo profesor Beppino Cri-

Od leta 1991 do smrti je vodil društvo profesor Marino Vertovec, ki je imel veliko dotozavest, da je edini način gledanja v prihodnost odpiranje drugemu in ne misliti, da je manjšina nekaj, kar mora ostati zaprto v ograji.

Danes naš program delovanja predvideva predvsem obogatitev dialoga, večjo zasidranost

manjšino, občina Čedad in Pokrajina Videm obravnavata društvo kot osrednjo slovensko kulturno stvarnost v videmski pokrajini. Naša pot je bolj široka kot nekoč, imamo več prijateljev, imamo nove možnosti sodelovanja, ne pozabljam na preteklost in ne bojimo se prihodnosti! Po tej poti mislimo iti naprej!"

SSO za Ettore Rosato

Svet slovenskih organizacij se vključuje v aktualno politično dogajanje pred bližnjo izbiro kandidata za tržaškega župana. SSO se je svojčas že izrekel za sedanjega poslanca Ettore Rosato, o katerem meni, da ima objektivno največ možnosti v volilnem boju s sedanjim županom Dipiazzo. Zato tudi med slovenskimi volilci prevladuje mnenje, da bi bilo boljše, če bi se primarnim volitvam izognili in po skupnem preudarku izbrali kandidata levosredinske koalicije. Poslanec Ettore Rosato je že s svojim dosedanjim delom, tudi v okviru poslanske zbornice dokazal, da mu je pri srcu javno dobro in se v tem smislu zavzema tudi za pozitivno reševanje slovenske problematike. Zato je Svet slovenskih organizacij sklenil, da očitno podpre njegovo kandidaturo z dvema javnima srečanjema, na Krasu in v mestu. V petek, 30. septembra, je bil javni sestanek v dvorani Finžgarjevega doma na Opčinah, v petek, 7. oktobra, pa bo sledil še večer v Peterlinovi dvorani na Ulici Donizetti 3.

Zakon RS

Osnutek zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja je Janševa vlada pred dnevi sprejela in ga dala v obravnavo v Državni zbor RS, kjer naj bi ga v kratkem začeli obravnavati. Kot je znano, so možni popravki in izboljšave. Pomembno je, da je sedanja vlada RS zakonski osnutek sprejela, še bolj pomembno pa bi bilo, da bi zakon še izboljšali in ga končno tudi sprejeli.

Povejmo na glas

Dvoje podob našega časa

Čeprav gre za primera, ki se neposredno tiče Zdrženih držav Amerike, tukajšnje razmišljanje ne želi biti kritično obarvano. Ne nazadnje bi lahko podobni zgodbi izvirali iz katere koli države tega sveta v času, v katerem dandanes živimo. Tudi bi bilo mogoče najti podobne usode v bližnji in daljni preteklosti, kar dokazuje, kako so stiske t.i. navadnega človeka, kadar ga krute okoliščine potisnejo onstran še znosnega oziroma sprejemljivega, velike in velikanske, tako da prerastejo v pomenljivo podobo, ki je zgovorna brez vsake besede in zanjo ne obstaja nikakršna pomirjujoča razlaga. V mislih imamo Cindy Sheehan, mater, ki je pred Belo hišo čakala na svojega predsednika, naj ji pojasni, zakaj je moral njen sin izgubiti življenje v Iraku. V mislih imamo Lynndie England, ki je bila zaradi mučenja iraških zapornikov kaznovana s tremi leti zaporja in izključitvijo iz vojaške službe.

Več kot dva tisoč ameriških mater je izgubilo v Iraku svoje sinove in vendar o njih več kot toliko ne vemo. Nobena med njimi se ni izpostavila tako izrazito kot Cindy Sheehan, čeprav to seveda ne pomeni, da ni njihova bolečina enako neusmiljena in verjetno rušilna. Teško se je živeti v mater, ki ji je umrl otrok, zagotovo pa vsaka od njih preživlja izgubo na svoj način. V večini primerov ni želje, da bi terjale plačilo oziroma povračilo razen nemara v sklicevanju na pravičnost, ki naj obsodi morebitne krivce in pojasni podrobnosti tragičnega dogodka. Sicer spopad z izgubo zahteva svoje, zaobrne

prizadetega navznoter, saj se slednji slej ko prej zave, da mu nobena stvar na tem svetu umrle osebe ne more več povrniti. Cindy Sheehan pa tovrstne pomiritve ni sprejela in je pritegnila pozornost ne zaradi sklicevanja na pravičnost kakor tudi ne zaradi zahteve, naj družba in s tem ljudje ustrezno razumejo njen obup, pač pa zaradi vprašanja, ki ga je naslovila na samega predsednika, namreč zakaj je moral njen sin pasti v vojni in kakšen je resničen smisel njegove smrti. Do sedaj je predsednik ni sprejel, saj bi moral vsak državljan oziroma državljanica razumeti, za kar so se v njihovem imenu, namreč za vojno, odločila najvišja državna zastopstva. In Cindy Sheehan ostaja v imenu vseh prizadetih mater podoba, ki čaka odgovor. Lynndie England je v iraškem zaporu mučila ujetnike in fotografije so z njenim početjem obsle ves svet. Bila je mlada in ni mogla vedeti, da je vojna tista, ki jo bo vodila v nečloveška dejanja. Utegne se zdeti popustljivo, toda bila je žrtev, ki se je hranila z bolečino in ponižanjem drugih. In žrtev, ki se hranijo z bolečino in ponižanjem drugih, je v vsaki vojni na stotine in tisoče, Lynndie pa je za svoja dejanja plačala, in to drago. V vsakem primeru je postala podoba, ki tudi čaka odgovor: zakaj se ji je zgodilo, kar se ji je zgodilo in jo vkovalo v nemo pričo groze in muke?

Dvoje podob našega časa, zaradi katerih si želimo, da bi bil naš čas drugačen in takšnih podob ne bi sploh več bilo.

Janez Povše

Na dnu...

Na dosti stvari smo se navadili...

Da je z nami, pripadniki slovenskega naroda v Italiji, križ, vemo že dolgo. Da smo bili dolgo časa most med dvema narodoma, po katerem so vsi ali skoraj vsi hodili, a se nihče ni ustavil, ker najbrž z njega ni bilo lepega razgleda, vemo tudi že dolgo. Da takrat, ko je potrebno, nismo manjšina, vemo tudi, da pa smo manjšina takrat, ko se to komu zdi potrebno. Veliko stvari vemo in navadili smo se na ogromno stvari. Navadili smo se na to, da sami pišemo o sebi in sami prevedemo svoje stvari v italijanski jezik, da potem tega skoraj nihče ne bere. Navadili smo se, da zadnje čase vse bolj izdajamo knjige upokojujencev, ker mladih nihče ne vpraša, ali bi imeli kaj za objavo in zato, ker večina naših mladih sploh nič ne bere, kaj šele da bi kaj pisali.

Navadili smo se, da večina naših dobrih piscev izdaja knjige v Sloveniji, in to ne samo zaradi ugleda in časti, kar seveda spada k igri in je človeško, ampak predvsem zaradi trženja knjig in zaradi honorarjev zanje, kar je še bolj človeško. Navadili smo se na to, da nam mladi, predvsem tisti mladi, ki bi v naši sredi lahko veliko lepega in dobrega naredili, ker so izobraženi in dobro pripravljene ljudi, uhajajo drugam, in to zato, ker jim nimamo ničesar da bi ponudili in zato, ker grdo ravnamo med seboj, ker smo izgubili človečnost, kaj šele toplino, ki je potrebna, če hočeš imeti normalne odnose v neki skupnosti. Saj zares ni potrebno, da se vsi držimo za rokice in pojemo Ringaringaraja, a vseeno bi lahko med seboj imeli malce bolj človeške odnose.

Navadili smo se, da smo za matične Slovence neobdajateba in tudi narodna manjšina takrat, ko je to potrebno, še največkrat pa sitneži, ki se vedno pritožujejo nad tem, da nimajo zaštite, da jim vedno in povsod primanjkuje denarja, a imamo obenem, za zdaj še, do kdaj, se ne ve, še vedno višji življenjski standard kot slovenski davkoplačevalci, ki nam plačujejo knjige, kulturo, časopise, ki nam pomagajo kot narodni skupnosti v Italiji.

Navadili smo se, da nam Slovenci iz matične domovine ne verjamejo več, ko hodimo v Ljubljano prosit denar za to in ono ustanovo, ki da je v finančnih težavah, ker sami dobro vemo, da se nekoč ni prihranilo tam, kjer bi se lahko, in so tudi danes med nami taki, ki nimajo nobenega odnosa do drugega in jim še danes ni jasno, da je čas debelih krav za vedno mimo.

Navadili smo se na to, da je pri nas vse odlično, da je vsaka stvar izjemna in je vsaka knjiga dogodek in je vsak likovni umetnik izjemen in je vsak zbor vrhunski in je vsaka založba potrebna in vsako društvo nezamenljivo in za obstoj naše stvarnosti pomembno. Navadili smo se tudi na jegulje med nami, take, ki ničesar ne naredijo, razen tistega, za kar so dobro plačani, in najboljše živijo, ker se jim ni potrebno ubadati s težavami, s katerimi se seveda tisti, ki prostovoljno delajo v naših društvih in združenjih in zares nimajo denarja za kaj več kot ljubiteljsko raven in pri svojem delu pogrešajo še mlade, ki se v njihovem delu ne prepoznajo več, kot se ni prepoznavao več v naši zamejski skupnosti, pravzaprav najbrž nikjer.

Navadili smo se, da vedno pišemo lepo o Beneških Slovencih, a sami vemo, da je tam stvarnost porazna, da govorimo o tem, kako je Trst še vedno slovenski, a v mestu v Zalivu skorajda ne najdemo več bara, kaj šele gostilne, kjer bi sproščeno govorili slovensko, a v Trstu ne najdemo več slovenskih trgovin, če seveda omisslimo Ulico sv. Frančiška in Tržaško knjigarno, v kateri se redno srečujemo tisti, ki smo "poklicni Slovenci", kot nas je zafrkljivo pred leti okral nekdo, ki sam zase to trdi, da je, ker je plačan za to.

Navadili smo se na to, da Gorico kujemo v zvezde in njenega duha in sožitje in podobne stvari, a potem vidimo, da obe Gorici nista sposobni kupiti niti enega samega aparata za zdravje svojih občanov, ker se samo govori, ker nas ne marajo in zato, ker Rim noče tega sodelovanja ob meji in za Ljubljano še sam ne vem, kaj naj si mislim.

Navadili smo se na vse, saj nihče ni ničesar rekel, ko je nedavno predsednik Janez Janša v Portorožu prvi lepo govoril o nas, ko je Goriški obljubil univerzo, ki bi jo Slovenija z narodnostnega vidika krvavo potrebovala, kot ni nihče ničesar niti pomislil, kaj se tu dogaja, če pa vemo, da je v Italiji bil lep in pomenljiv Janšev govor objavljen v Primorskem dnevniku in v Novem glasu, nikomur drugemu pa se v vsej naši ljubli domovini ni zdelo pomembno, da ga objavi.

Navadili smo se zares na vse, saj bi lahko našteval vedno gledal, tudi na zmerjanja smo se navadili in na to, da nas Rim načrtno briše z zemljevida tako, da ovira naše normalno življenje; navadili smo se na to, da so naša Solska glasila naših otrok že skoraj v celoti napisana v italijanskem jeziku, navadili smo se.... Na nekaj se pa še nismo navadili, na ginevanje se nismo navadili.

Na to, da nas je vedno manj. Na to se še nismo navadili, zares ne. Ker mislimo, da moramo obdržati vsa društva in vsa združenja, ker mislimo, da je tako, kot je včasih bilo. A ni več tako. Manj nas je, vedno manj in še tisti, ki smo, ponavadi ne držimo skupaj, kot bi morali.

paljk@noviglas.it

POGOVOR Matjaž Šček

"Glasbe se ne da uokviriti v številke"

Tržaški pevski zbor Jacobus Gallus začelja novo sezono pod vodstvom zborovodje Matjaža Ščka, ki je vodenje pevskega sestava prevzel pred letom dni. Da bi bližje spoznali enega najuspešnejših slovenskih zborovodij, smo se odločili za intervju, na katerega se je rade volje odzval.

Vaša kariera kot zborovodja traja že več kot trideset let. Ali ste morda pomislili, če obstaja za Vas idealen zbor? Denimo, če bi zatisnili oči, bi si lahko zamislili določen zvok, ki bi si ga od pevcev želeli, kakšen bi bil naposled vaš način dirigiranja? Morda bi bil vaš pristop drugačen?

Ne, gotovo ne. Zbor, ki ga sedaj vodim, je posledica tolikih let delovanja na tem področju. Kaj drugačnega si ne bi želel. Če bi hotel iskati svoj osebni pevski ideal, menim, da ga ne bi dobil.

Če se osredotočimo na odnos med zborovodjo in pevci: kaj je to, kar bi morali pevci posredovati dirigentu in kaj mora dirigent vliti pevcem, da ima od njih to, kar želi?

Gotovo vzajemnost! Soodvisni smo eden od drugega. Če tega ni, tudi pravega rezultata ni. O tem sem trdno prepričan. Ko zborovodja uspe vzpostaviti tak stik, mislim, da ga ne bi dobil.

Nastop, ki ste ga imeli leta na tekmovanju v Mariboru, je imel namreč tak učinek, da se ga ljubitelji zborovskega petja še spominjajo. Kakšna 'kemijska reakcija' - če jo lahko tako imenujemo - je tedaj nastala med vami in zborom Ljubljanskih madrigalistov?

Nič drugačna kot sicer. Takih momentov je bilo hvala Bogu kar nekaj, tako z ljubljanskimi madrigalisti kot tudi z drugimi pevskimi sestavi. Oder je pomemben, a ne gre izpostaviti le ta vidik. Tisti koncert je bil rezultat nekega dela in gotovo smo si ga tudi želeli. Vesel sem, da mi je lahko z zbori, ki sem jih vodil, uspelo doseči tak rezultat s posledičnim postopkom.

Kakšne lastnosti (tako pevske kot osebne) bi moral imeti pevec, ki poje v zboru?

Altruizem, predanost. Če se zborovsko petje resno jemlje, zahteva veliko energije.

To pa je vendar čudovit ventil, ki pevce lahko navdihne in jih nagradi z estetskim zadoščenjem. Poudaril bi zato pomen vzajemnosti in velike predanosti. Večkrat mora biti pevec tudi pripravljen kdaj kaj žrtvovati. Res je pač, da ima sleherni pevec čez dan svoje življenje in tudi skrbi, tako da je treba na večernih vajah vse usklajevati. Ko pa to uspe, je za dirigenta v veliko zadoščenje. V tovrstnih sestavih ni vedno vse idealno: v skupini, kjer je trideset različnih individualnosti, je treba vzeti v pretres razne sociološke in psihološke vidike.

Kako bi začrtali razliko med solo pevcem in zborovskim pevcem?

Razlike so velike. Pri solo pevcu najbrž gre bolj za to, kako zna pevec maksimalno izkoristiti moč, kvaliteto, individualno plat svojega glasu. Tudi pri zborovskem pevcu je priporočljivo, da je seznanjen z vokalno tehnično podlago, da obvlada svoj glas. Zborovodja jasno nima vedno toliko časa na razpolago, da bi ga lahko posvetil individualni izuritvi posameznega pevca. To se redkokdaj dogaja. Zbor bi zato lahko primerjali godalnemu orkestru, kjer je treba različne elemente uravnovesiti med sabo: način igranja, barvo zvoka, uravnovešenje le-tega itd. V obeh primerih je treba iskati določeno linijo, pri kateri noben element ne sme izstopati. To so osnovne nalo-

ge, ki jih mora zborovodja nenehno reševati. Ponavljam pa, da je zelo dobrodošel pevec, ki ima za seboj osnove vokalne tehnike oz. solo pevske izobrazbe. Včasih pa se zgodi, da ni kompatibilno solo pevsko petje z zborovskim petjem: ko sem obiskoval akademijo, naj povem kot primer, da so bili solo pevci opravičeni petja v zborovskem sestavu, ki je bilo za ostale študente instrumentaliste, skladatelje in zborovodje obvezno. Ne bi hotel, da bi moje besede izzvenele kot kritika o neprilagodljivosti solo pevcev, a sem to povedal zgolj kot primer. Ko sem vodil zbor RTV Slovenija, sem imel v sestavu dva operna pevca: z enim sem imel toliko težav kot z vsemi ostalimi pevci skupaj. Enostavno je bil neprilagodljiv, čim više je pel, tem bolj je užival, tako da je bilo pri raznih pianissimo zelo naporno. V vokalnih sestavih, ki štejejo po štiri ali nekaj več pevcev in kjer vsak poje svoj glas, je to drugače.

Vaš program snujete na podlagi tako tradicionalnih zborovskih skladb (Brahmsa, Mendelssohna idr.). Veliko pa črpate tudi iz zakladnice sodobnih skladateljev, ki so pri nas še nepoznani: mislim na Vytautasa Miškiniša in Thomasa Jennefelda. Zakaj jih tako radi izvajate?

Povedal bi najprej, da ne črпам le iz svetovne glasbene zakladnice, saj izvajam tudi naše domače avtorje, kot so na primer Aljoša Tavčar, Patrick Quaggiato, Luca Ferrini.

Če pa se povrnem na vprašanje, bi dodal, da je bilo zanimanje za svetovno priznane avtorje pri meni stalnica. Menim namreč, da je pomembno vstaviti v programe tudi skladbe manj poznanih avtorjev, ali pa celo prvence raznih skladateljev, tako svetovnega profila (predvsem Skandinavcev), kot tudi domačih.

Kako pa se pevci odzivajo na nove skladatelje?

Namreč na zelo različen način. Po navadi se odzovejo z zanimanjem. Včasih se bolj prepoznajo v kakem 'bestsellerju' - na Thompsonovo Alelujo ali kaj podobnega -. Vendar so dokaj odprti tudi na novitete. Tedaj se tako dirigent kot sestava pred njim vpeljejo v skupno odkrivanje novega avtorja oz. njegove skladbe.

Kako pa nanje reagira občinstvo?

Nekateri reagirajo z uokvirjenim razumevanjem. Je pa tudi res, da se nekateri pritožujejo, češ da "že spet ena noviteta!" Če posredujem primer orkestra RTV Slovenija, je njihov koncert oblikovan takole: najprej je na vrsti noviteta slovenskega avtorja ali gostujočega skladatelja, sledi krajša simfonija Mozarta ali Haydna; v drugem delu pa je na sporedu 'veliko delo', na podlagi katerega je nastal koncertni večer. Poudarjam pa dejstvo, da je za radijske hiše in za koncertne programe dobrodošlo, da se tovrstne novitete gojijo in predstavljajo občinstvu.

Ali so ti avtorji dovolj prisotni v pevskih programih naših zborov, mislim predvsem na zamejske?

Absolutno ne! Če pustimo ob strani skromnost, lahko povem, da so v zamejstvu le trije zbori, ki se lahko lotijo svetovne glasbene literature. Taka zakladnica zahteva tehnično pripravo. Prepričan pa

sem, da bi lahko bolj posegali po avtorjih svetovnega profila, saj to ni nujno težko: veliko je treba posejati po knjižnicah in brskati po arhivih in partituro preštudirati. Tak način delovanja pa je pri nas premalo prisoten. Po navadi se zbori kosajo le s svojimi uspešnicami. Gotovo pa bi lahko tudi pov-

odstotkih zelo težko izraziti.

Ker smo ravno pri Miškinišu in stopa zbor Gallus v novo sezono, koliko sodobnih avtorjev boste vključili v letošnji program?

Miškinisa že. Ni pa nujno, da bo samo on. Skušal bi se izogibati prevelikemu doprinosu enega samega avtorja.

Razmerje glasba - besedilo: koliko truda mora zborovodja vnesti, da poudari ne le glasbeno plat skladbe, ampak tudi besedilo?

Na to vprašanje lahko zelo preprosto odgovorim: če je skladatelj dober, potem bo glasba izražala vse odtenke njegove umetnosti; ne samo v pomenskem sporočilu, temveč tudi v barvah akordov, v vokalizaciji. Skladatelj pa je tisti, ki odloči, kje lahko tekst nadgradi. Lahko pa je besedilo zgolj podlaga za glasbo samo. Občutiti je namreč, kateri skladatelj cilja na eno ali pa na drugo.

Zbor Gallus vodite že leto dni. Sodelovanje se je dobro začelo, kako pa se bo nadaljevalo? Kaj bi nam lahko povedali o sezoni, ki se je komaj pričela?

Ponavljam, da dajem veliko poudarka na vzajemnosti s pevskim sestavo. Gotovo so še nekatere stvari, ki jih bomo morali rešiti v upanju, da bi s tem še izboljšali kvaliteto zvoka. Prvi koraki pri prehojenju poti so najbolj opazni, nadaljnji pa vedno manj. Vseskozi pa je treba iskati neko ravnotežje: če se preveč nateguje elastika, potem ta počni, če pa jo premalo, človek izgubi ambicioznost in polet.

Kako bi orisali izkušnjo, ki ste jo gallusovci prestali na mednarodnem pevskem srečanju v Fenu?

Zelo lepa izkušnja je bila. Povabili so nas, ker smo bili pač zmagovalci v Vittoriju Venetu. S kolegi ostalih zborov - srbskim, madžarskim in domačim - smo se ujeli zelo dobro. Vlada je popoln enakovereden odnos, kar je bilo za moralo pevcev izrednega pomena. Nekaj dnevnih sožitje je bilo pravi balzam za vse nas. Čudovita šola je bila.

Kaj menite o nastopih tekmovalnega značaja? So ta pomembna ali se raje posvečate drugim načinom nastopanja?

V današnjem svetu je namreč pomembno le to, kar je tekmovalnega značaja. Danes moraš biti 'ali zlat ali srebren ali pa bronast': oziroma samo zlato plaketo si moraš prislužiti. To je za umetnost prava katastrofa. Kdor si zamisli vrednotiti kvaliteto pevskih zborov samo na podlagi dosežkov na raznih tekmovanjih, je v veliki zablodi. Jaz se proti temu trdno borim, a kaj hočem, navsezadnje sem tudi sam delavec na terenu. Vendar želim svoje delo početi z iskrenostjo in poštenostjo. Ko pa uprem pogled v pevce, ki so pred nastopi tako nestrpni, vedno pomislim na to, da bi šli raje voditi roketno reprezentanco: v tistem položaju je treba zmagati! Kdo pa si upa povedati, da je bila ta interpretacija boljša od one. Isto bi bilo, kot da bi na odbojarski tekmi sodili po dresu posameznih ekip. To je čist nonsens! Glasbe se ne da uokviriti v številke. To je enostavno nemogoče. Amaterji smo pri vsem tem globoko prizadeti. Odločno zagovarjam dejstvo, da obstajajo druge oblike prepoznavnosti zborov. Zelo me žalosti.

/ stran 14
Igor Gregori

Slovenska škofovska konferenca

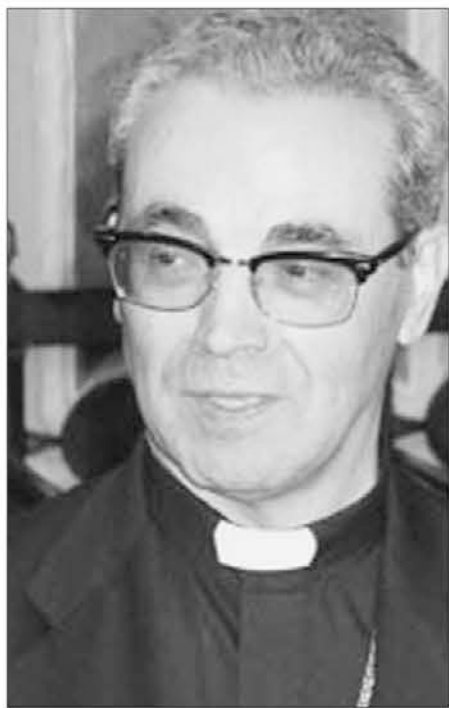
Tradicionalna slovesnost

Poročilo s 24. redne seje

Rožnovenska nedelja v Barkovljah

V ponedeljek, 26. septembra 2005, je v prostorih nadškofijskega ordinariata na Ciril-Metodovem trgu 4 v Ljubljani potekalo 24. redno zasedanje SŠK, ki se ga je poleg vseh slovenskih škofov udeležil tudi apostolski nuncij v RS msgr. Santos Abril y Castelló (na sliki). Slovenski škofje so se seznanili z večjim številom domačih in mednarodnih vlog. Obravnavali so vprašanje novih škofij v Cerkvi na Slovenskem. Kot možne nove škofije, ki jih bodo kot predlog predložili Svetemu sedežu, so ponovno navedli škofije v Celju, Murski Soboti in v Novem mestu. Možnosti za morebitne dodatne nove škofije v prihodnje še vedno ostajajo odprte. Škof Kramberger je bil imenovan za odgovornega v Slovenski liturgični komisiji, nadškof Uran pa za odgovornega v Slovenski oznanjevalni komisiji. Obe komisiji poleg Slovenske komisije za karitativne dejavnosti sestavljata Slovenski

pastoralni svet. Slovenski pastoralni svet je posvetovalno telo SŠK, ki spremlja delovanje pastoralne dejavnosti v Cerkvi na Slovenskem ter določa njene

prednostne naloge. Škofje so se seznanili z delovanjem tiskovnega urada, tajništva in stalnega sveta SŠK v obdobju od zadnje seje.

Sprejeli so preimenovanje dosedanjega Slovenskega katehetskega sveta v Slovenski katehetski urad in potrdili njegov statut. Potrdili so tudi na skupščini Sveta katoliških

laikov Slovenije izvoljenega novega predsednika g. Igorja Blažiča. Razpravljali so o študijskih pogojih na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, seznanili pa so se tudi s potekom priprav na leto Svetega pisma leta 2007. Škof Kramberger se bo kot predsednik SŠK udeležil plenarnega zasedanja predsednikov evropskih škofovskih konferenc, ki bo od četrta, 29. septembra 2005 dalje, v organizaciji Sveta evropskih škofovskih konferenc (CCEE) potekalo v Rimu, škof Glavan pa se bo kot izvoljeni delegat SŠK od 2. oktobra 2005 dalje udeležil zasedanja škofovske sinode v Rimu, ki bo v okviru zaključka leta evharistije potekalo na temo Evharistija, vir in vrhunec življenja in poslanstva Cerkev.

Prvo nedeljo v oktobru je v Barkovljah vedno velik praznik. Traja že kako poldrugo stoletje. Leta 1855 je namreč razsajala zelo nalezljiva in smrtonosna kolera. Tedaj so se Barkovljani obrnili za pomoč do Božje Matere in vneto molili rožni venec doma in v cerkvi. Zanimivo je, da je dala pobudo za to neka vaščanka, Znidaršič. Marija je prošnjo uslišala, kolera je ponehala. Barkovljani, z župnikom na čelu in s podporo škofa, ustanovili bratovščino rožnega venca in začeli prirejati rožnovensko procesijo. Tedaj je bila naša vas slovenska in nasledniki tedanjih vernikov pripravljajo še danes procesijo v zahvalo za prejete dobrine in s prošnjo za pomoč še vnaprej. Zato je ta procesija ostala popolnoma slovenska in je še edina slovenska procesija v tržaškem zalivu. V nedeljo, 2. oktobra, smo se Barkovljani zgodaj zjutraj zaskrbljeno ozirali v sivo oblačno nebo. Ali bo vreme zdržalo brez dežja do konca

procesije? Pred mašo ob osmih je že nekaj malega kapalo z neba, med mašo pa se je malček razjasnilo in procesija je srečno prišla od cerkve mimo portiča po obali tik ob morju do vodometu in nazaj. Proseška godba je igrala, pevci so prepevali, msgr. Vončina je po zvočniku vodil molitve. Vse to med potjo in ob postanku pri vodnjaku. Letos se je procesija spet lahko zaključila v cerkvi in ne pred njo, ker je bila italijanska maša od devete ure dovolj zgodaj končana. Za konec je po kratkih molitvah duhovnik podelil blagoslov in sledilo je ljudsko petje Marijinih pesmi. Pred procesijo je bila zelo slovesna sv. maša. Daroval jo je škof vikar za Slovence msgr. Franc Vončina. V pridigi je lepo razložil pomen molitve rožnega venca, ki ima po zaslugi prejšnjega papeža Janeza Pavla II. poleg vselega, žalostnega in častitljivega dela še četrti, svetli del rožnega venca. Med mašo so s kora donele prelepe zborovske Marijine pesmi -

poleg mašnih seveda - pod vodstvom Aleksandre Pertot spremljale so vernike tudi, ko so pri darovanju obšli glavni oltar in položili svoj dar za stroške procesije. Pri oltarju sta se vsakemu s stiskom roke zahvalila msgr. Vončina in župnik don Elio Stefanuto. Procesija je župnikova skrb, toda ima precej pomočnikov, pravzaprav pomočnik, ki spletajo okrog Marijinega kipa velik cvetni venec, nabirajo prispevke za rože, članarino za bratovščino, pripravljajo narodne noše, predvsem za otroke in zlasti za belo oblečene deklice, ki spremljajo Marijo. Včasih so kip nosila dekleta, oblečena v belo narodno nošo. Zdaj vozijo kip na posebnem vozičku. Pomagajo tudi moške in fantje. S koncem procesije pa ni bilo konec proslave. V društveni dvorani v ulici Bonafata je vernike in godce čakal odprt bar in malica - in zanimiva razstava fotografij Maria Magajne v črno-belem "Od Štivanja do Rojana skozi čas".

Nada Martelanc

Aktualno

Kocbekov povojni odnos do duhovnikov

Politična in kulturna osamitev v povojni Jugoslaviji je Kocbeka vsekakor tudi prizadela. To je tudi sam priznal, ko je govoril v svojem rojstnem kraju, kjer so pripravili srečanje z njim za slaviste in je sodilo v nekakšno prebijanje blokade okrog njega. Kljub vsemu pa je ostajal povezan še zlasti z ožjim krogom somišljenikov. To niso bili samo kultureti in literati, ampak tudi nekateri duhovniki. Večini je bilo znano, da so vsi stiki s Kocbekom nadzorovani in da bi se lahko zgodilo, da bi bil kdo od njih kakšen dan pozneje poklican na Mačkovo ulico v Ljubljani, kjer je UDBA imela svojo pisarno, na spraševanje in lekcijo prevzgoje ... Nekateri je to zelo motilo, zato so se Kocbeka izogibali, drugi so šli mimo tega, in če so na cesti srečali udbovskega "angela varuha", so ga pozdravili z zdravo in šli dalje, tretji se za vse to niso menili, čeprav so vedeli še zlasti, če so bili študentje, da lahko zaradi stikov s Kocbekom tvegajo študentsko stipendijo. Tako Kocbek kljub vsemu ni bil povsem osamljen in je rad pokomentiral s komerkoli že. Čeprav je bil velikokrat zelo

previden in se v določene kritične pogovore ni spuščal, če zlasti ne, če je bilo to v njegovem stanovanju, ker je vedel, da, če-tudi so enkrat odstranili prisluškovalne aparate, jih bodo varuhi "svobode in resnice" zopet nastavili ... Ob izidu njegovih knjig, kot so Listina, Tovarišija, zaplenjeni Strah in pogum, ki pa je kljub zaplembi doživel, da je bilo nekaj izvodov ukradenih s kamiona, ko so jih odpeljali v papirnico Vevče, in so pretipkani krožili, so bralci Kocbeka spoznavali. Proti koncu šestdesetih let so o Kocbeku tudi predavali na ljubljanski filozofski fakulteti na slavistiki. Prof. Paternu je za Listino dejal, da je partizansko sveto pismo in so jo morali vsi študentje slavistike prebrati in tudi zelo natančno analizirati na njegovem seminarju. Čeprav je veljal za partijca, je očitno Kocbeka zelo cenil in ga, kolikor je bilo tedaj mogoče, rehabilitiral. Literarni zgodovinar dr. Zadravec je na to početje te-

daj malo grdo gledal, a sta vseeno ostala prijatelja. Tako so študentje ob tem čutili neko odjugo, saj končno niso bili vsi "zabiti in zatolčeni". Tudi duhovniki so v tistem času njegove zapise prebirali in jih različno komentirali. Tisti, ki so odobravali belogardizem, so ga obsojali, drugi pomilovali, nekateri pa so se celo z njim v marsičem strinjali. Nekaj podobnega je tudi še danes. Iz predvojnega in medvojnega časa pa je ohranil prisrčne stike z nekaterimi duhovniki, ki so tedajni oblasti bili bližji, s tem pa ni rečen, da so bili od Cerkev in cerkvene strani oddaljeni. Včasih smo bili priče prav smešnih dogodkov. Ob njih smo spoznavali, da ti "rusi farji" niso "rusi", ampak krepko prefrigani, čeprav velikokrat izpadejo kot naivni in smešni. Takšni posebnosti sta bili dr. Stanko Cajnkarič in tudi dr. Janez

Janžekovič. Dr. Cajnkarič kot predsednik Círil-metodijskega društva je urejeval revijo Nova pot. V njej so marsikaj napisali, kar je še danes ne samo zanimivo, ampak ima tudi trajno vrednost. Vanjo je redno pisal tudi Kocbek. Njegovi zapisi niso bili podpisani. Imeli so samo črko in piko, črko in črtico ali samo črto in piko, in to vedno drugačno. V glavnem so obravnavali francoske filozofske in teološke mislece, ki so se uveljavljali med vojno in po njej in so nam bili skoraj nepoznani. Dr. Janžekovič je mimogrede med predavanjem pogosto pripomnil: "Če pogledate v to in to številko Nove poti, je tam ta članek, to je to." Potem pa je običajno malo postal in dodal: "Piše Kocbek," in nadaljeval s predavanjem. Ko nas je nekoč opomnil, je mimogrede zopet pripomnil: "Pa ja pre-

berite, drugo pa itak ni nič vredno!" Vsa njegova opozorila so bila podana na telegrafski način. Pri že tako redkobesednem profesorju, je površen poslušalec takšno pripombo mimogrede preslišal. Nekoč sem ga na hodniku ustavil in kar na vrat na nos vprašal: "Poslušajte, gospod profesor, kaj pa je treba v Novi poti čez celo stran objaviti Titovo sliko, pa še tisti članek, kako so udarniško pobirali krompir? Nimate kaj drugega pisati?" On pa mirno in preudarno: "O, imamo, pa veste, tudi krompir jemo, Tita gledamo, vam pa ni treba tega brati, pojedite na sprehod, na Rožnik!" Čez nekaj dni sva se srečala na sprehodu. Jaz sem šel na ljubljansko

ski grad, on pa z njega in me ustavi pa kar naravnost začne: "Veste, s krompirjem in Titom je tako. Oni tam gori (Op. tako smo tedaj imenovali oblast) so izvedeli, da dekan, (Op. dekan teološke fakultete dr. Stanko Cajnkarič) in jaz omogočava Kocbeku, da piše v Novo pot, da se z določeniimi stvarimi lahko tudi pri nas seznanjamo, in so ga poklicali "gor", pa je "gori" obljubil, da tega ne bo več delal in bo vse popravil. Popravljal pa je tako, da je priobčil Titovo sliko in popisal, kako so krompir kopali v Prlekiji, kot mu je pisala sestra ... Vidite, tako lahko vi kaj novega preberete ... Vi gotovo ne veste, da ne vsi gospodje pri mojih predavanjih spijo, nekateri tudi dobro poslušajo, da "gor" nosijo (mislil je na udbovske ovađuhe, ki so bili v vsakem letniku teološke fakultete) ... Tako se danes to dela ... Mojzes je Izraelce reševal s palico, mi pa to rešujemo s krompirjem in Titovo sliko ... "Takar marsičesa nisem razumel, danes se ob vsem tem tudi nasmejem. Takšnih primerov je veliko."

/stran 15
Ambrož Kodelja

Evangelij
Viljem Žerjcl

28. NAVADNA NEDELJA
Iz 25, 6-10a; Ps 23; Flp 4, 12-14.19-20; Mt 22, 1-14
Pred letom dni smo zaključili rožnovensko leto, letos pa zaključujemo evharistično leto. Upamo pa, da s tem ne prenehajo molitev rožnega venca in goreče čaščenje Matere Božje ter po njej bolj pristno čaščenje Boga. Tudi evharistija nas mora bolj povezoovati v eno. Kajti praznovanja verskih skrivnosti so zato, da jih bolj zavzeto živimo skozi vse življenje. Jezus venomer oznanja veliki praznik blažene večnosti. Že v Stari zavezi nam po preroku Izaiju prikaže pravo življenje kot gostijo, kot svatbo. Govori o jedi in pijači, ki ju sam Bog pripravlja človeku. JEDI SO SOČNE, PRAVI, VINA PA ZLAHTNA. Odstranil bo in uničil pokrivalo, ki zagrinja vse narode. Obrisal bo vse solze ter sramoto ljudstva. Najhujša sramota je Smrt.

Sv. Pavel bo še razširil govor o uničenju smrti, ko bo dejal o Jezusu, da bo s trpljenjem "onemogočil tistega, ki je imel smrtonosno oblast, to je hudiča, in odrešil tiste, ki jih je strah pred smrtjo vse življenje vklepal v sužnost" (Iz 25, 6-10a; Heb 2, 14-15).
V letu evharistije, ki pa traja do konca naših dni, je Jezus "zanesljivi veliki duhovnik, ki opravlja spravno daritev za grehe ljudstva. Ker je sam pretrpel preizkušnjo, lahko pomaga preizkušanim" (Heb 2, 17-18).
V prvem listu Korinčanom apostol Pavel piše: "Gospod Jezus je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil, ga razlomil in rekel: "To je moje telo za vas. To delajte v moj spomin. Prav tako je vzel tudi kelih po večerji in rekel: "Ta kelih je nova zaveza v moji krvi. Kolikor boste pili, delajte to v moj spomin. Kajti kolikor boste pili kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride" (1 Kor 11, 23-26).
V premišljevanju o Gospodovi večerji se nam prepletajo misli o gostiji, o veselju, z mislimi strahotne cene, ki jo je Božji Sin plačal za naše veselje, za našo srečo, za naše

rešenje. Ob tem lahko opravimo kratek križev pot. Če ne moremo v cerkev, ga lahko zmolimo kar na domu ali celo v avtomobilu. Vsekakor večkrat obiščemo cerkev. Tu je primerno, da obnovimo pogostejše prejemanje sv. obhajila. Pomagamo pri pripravi prvoobhajancev in birmancev. V prvi vrsti je to prijetna dolžnost staršev. Novoporočenci se poglabijo v ljubezni do Jezusa z dobro spovedjo in prejemanjem sv. obhajila. Kot zakonci pa naj živijo lastnosti in vrednote krščanskega zakona. Vse to naj podpirajo z molitvijo ter s svojim trpljenjem, ki ga premorejo z Jezusom. Psalm, ki ga danes beremo, nam zagotavlja, da smo v Božji roki tudi v globeli smrtne sence. Gospodova palica nam kaže pravo pot in nas vodi do cilja. Gorjača nas brani pred zverinami in volkovi ter pred nasilnimi ljudmi (Ps 23, 4). Opraviti imamo namreč tudi z ljudmi, ki ne marajo Boga in njegovega kraljestva. V svoji nadutosti mislijo, da zmorejo vse ter da imajo vsega dovolj. Kdo ve - saj samo Bog ima vpogled v dušo

vsakega posameznega človeka -, kaj si predstavljajo pod imenom Bog? In vendar so vsi ljudje prejeli razum, da z njim lahko najdejo Boga, če ga iskreno iščejo. Apostol Pavel trdi: "Saj jim je to, kar je mogoče spoznati o Bogu, očitno: sam Bog jim je namreč to razodel. Kajti od stvarjenja sveta naprej je mogoče to, kar je v njem nevidno, z umom zreti po ustvarjenih bitjih: njegovo večno mogočost in božanskost. Zato so ti ljudje neopravičljivi. Čeprav so namreč Boga spoznali, ga niso kot Boga slavili ali se mu zahvaljevali, marveč so postali v svojih mišnih prazni in nespametno srce jim je otemnelo. Domišljali so si, da so modri, pa so ponoreli." (Rim 1, 19-22). Taki ne marajo slišati o smrti, o sodbi, o peklu ali o nebesih. Bog se jim zdi otročji, nekje daleč v nebesih oziroma v oblakih. Zato ne priznavajo, da je vse življenje dar in obljuba večnega življenja. Tudi tisti, ki bi radi v nebesa, ne morejo kar tako. Potrebno je svatovsko oblačilo, kar pomeni resnost in zavzetost za dobro. Rožnovenska Mati Božja naj nam pomaga do kraljestva, ki prihaja.

POGOVOR G. Viljem Žerjal

"V življenju je glavno to, da človek vztraja do konca!"

Naš zvesti in dragoceni sodelavec g. Viljem Žerjal, župnik v Rupi, na Peči, v Gabrjah in na Vrhju sv. Mihaela, se bo s prazničnim slavjem v Gabrjah v nedeljo, 9. t.m., spomnil 50-letnice duhovniškega posvečenja. V pogovoru za naš tednik je obudil vrsto zanimivih dogodkov in srečanj iz svojega življenja, obenem pa podaril našim bralcem marsikateri duhovni biser, sad polstoletnega plodnega dela v Gospodovem vinogradu.

Kako ste zaslišali Božji klic?

To je bilo že od malega. Sanjal sem, da bom misijonar. Ko je prišel škof Sedej - bil sem čisto majhen, mama je vedno pomagala v župnišči -, sem mu to željo tudi izrazil. Rad bi bil šel v Rusacino; pisal sem, bil sem sprejet. Ko je prišel škof Santin v bogoslovno semenišče, mi je povedal: "Ti si me to prosil, a tega ti ne bom dal. Tu imamo Rusijo. Pojdi raje v Germanicum!" Tako sem storil.

Moj poklic ni bil vedno lahek. V semenišču so me namreč tudi izključili; dvakrat me je rešil msgr. Ukmar, h kateremu smo s sošolci leta in leta hodili k spovedi. S svojim nosnim glasom nas je pomiril: "Bom že jaz govoril s škofom." Vse je uredil. Bile so tudi težave, toda vztrajali smo, ker smo imeli oporo v skupnosti dobrih fantov. Pogovor oz. sobivanje je odločilno za duhovniški poklic. Človek ne sme biti sam. Tudi če je učenjak, mora živeti v skupnosti, kaj pretrpeti.

Kje ste se študijsko oblikovali?

Gimnazijo sem obiskoval v koprskem semenišču, licej pa v goriškem. Posebno me je zanimala izkušnja v zavodu Germanicum-Hungaricum v Rimu: tam so bili zbrani fantje iz vseh vetrov, vsi smo bili kot bratje. Večina jih je prihajala iz najrazličnejših vojsk, prej so se celo obmetavali z bombami... Bilo nas je okrog 50 narodnosti, Slovence so čislali in imeli radi, saj smo bili odprti do vseh. Red je bil seveda strog; vstajali smo zgodaj, premišljevali v kapeli, molili v sobi po stari Ignacijevi metodi; to so lepe stvari, zelo solidne. Po kratkem zajtrku takoj na univerzo! Vsak dan smo imeli tudi veliko sporta, če

je koga zanimalo. Spoznavali smo drug drugega: Brazilce, Špance, Kanadčane, Severne in Južne Američane itd. Rim nam ni dal le univerzitetnega študija, ampak tudi človeško zblizljanje.

Posvečeni smo bili 10. oktobra 1955 po temeljitih duhovnih vajah, ki jih je vodil znani p. Karl Rahner. Takrat je popolnoma spremenil ignacijanske duhovne vaje: nismo več začeli z grehom, peklom in hudim, ampak z Bogom. Bil je globok teolog, tudi težak, za nas vsekakor pravi učitelj. O teologiji smo se lahko z njim pogovarjali tudi posamezno. Preden sem dokončal teološke študije z doktoratom, me je škof poklical v Trst: "Rabim te!" Ubogal sem, postal sem kaplan najprej na Opčinah, upravljal sem tudi Bane in Ferluge; po dveh letih me je premestil v Barkovlje, kjer sem ostal skoro devet let. Bilo je lepo obdobje, dalo se je delati. Ob nedeljah popoldne je prihajalo h krščanskemu nauku do 120 oseb. Nato me je škof spet premestil na Opčino, kjer sem ostal kot župnijski upravitelj in župnik 23 let. Tudi to je bilo zelo lepo obdobje, veliko opore sem imel v cerkvenem pevskem zboru. Počasi so sobotje začeli umirati. Ostalo nas je malo od teh, ki smo leta 1940 šli v semenišče v Koper. Ko moremo, se še družimo. Kaj pomeni razpustnost! To je eden velikih razlogov, da človek postane duhovnik, kolikor je odvisno od nas. Ni dovolj le molitev, potreben je tudi razgovor. Vsak večer smo bili skupaj, hodili dva po dva, si izmenjavali misli in debatirali; leta in leta. To metodo sem kasneje uporabljal tudi na šoli; imeli smo zelo živahne ure. Najprej sem namreč poučeval na Opčinah, potem v Barkovljah, Mačkolljah, na srednji šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, sedem let na trgovski akademiji in 25 na liceju Prešeren. Med urami verouk, tudi po reformi, smo naredili marsikaj zanimivega. Ni bilo treba govoriti o veri, ampak o tem, kaj pomeni vera meni ali tebi. Leta 1984 smo na liceju prvič priredili tudi izlet v Oglej, bilo nas je okrog 250, tudi nekrščeni otroci; zelo lepo je uspelo. To je bila kulturna po-

Foto DPD

buda, ki smo jo večkrat ponovili, obenem Velika noč, spoved in obhajilo. Mladi potrebujejo, da jih kdo razume, ne pa, da kriči nanje. Ničesar nismo vsiljevali, ampak vabili.

Kaj nam lahko še poveste o msgr. Ukmarju?

Za nas je bil kot Mojzes v Stari zavezi. Spoznali smo ga še kot otroci, ko smo hodili peš od Sv. Ivana v Trstu v Škedenj. Vodil nas je, uporabljal je malo besed, bil je zelo naraven, človeški in priljubljen pri vseh ljudeh. Užival je veliko spoštovanje zlasti zaradi pridig, ki jih je imel pri Sv. Jakobu. Tudi Italijanom si je upal povedati, kaj in kako. Imeli smo več čudovitih župnikov, svetniških oseb, ki so s pridiganjem v več jezikih vsem dajali zgled spoštljivega sobivanja.

Formirali ste se v predkoncilskem duhu, kmalu nato pa stopili v novo dobo katoliške Cerkve. Kako ste doživljali leta Drugega vatikanskega koncila in časa po njem?

Koncil je pomenil nekaj popolnoma novega, marsikaj je obrnil na glavo. Reformo je močno podpiral p. Rahner, pa tudi njegov brat, jezuit, Hugo Rahner, čudovit človek. Medtem ko je bil Karl bolj strog, vedno je nekaj tuhtal, je bil Hugo bolj

duhovit; izjavil je: "Ko se bom upokojil, bom prevajal brata v nemščino." Karl je bil namreč sposoben spisati celo dve strani brez pike: en sam stavek! P. Hugo je bil "erster Klasse" za filozofijo in patrologijo. Bila sta nekaj izvenrednega. Tudi Karl je zadnja leta počasi prišel do humorja.

Za nas je Drugi vatikanski koncil pomenil ogromno. Zanimivih je vseh šestnajst dokumentov. Nekaj čisto novega je npr. bilo, da je Cerkev Božje ljudstvo: Cerkev ni papež-škofje-duhovniki, ampak papež-škofje in duhovniki v službi Cerkve. Gre za popolnoma spremenjeno perspektivo. Marsikdo tega ni mogel prebaviti. Obrniti je bilo treba pogled na Cerkev in človeka: človek je pot k Bogu. Sveto pismo je samo pripomoček: je čudovito, je Božja beseda, toda glavni je človek, še pred Svetim pismom. Tudi škofje niso gospodarji nad Besedo, ampak ponižni služabniki Besede ali Boga-človeka Kristusa. Najprej poslušalci Besede, šele nato škofje. Cerkev se po koncilu čuti poklicano, da je do vseh kot mati; ne mačeha ne policijski sistem! Vsakdo lahko dobi svoje mesto v njej. To pa bo zorelo počasi. Marsikaj so naredili tudi posa-

mezniki. V zavodu sem pet let študiral skupaj s Hansom Königom. On je prvi začel v Rimu spodbujati in je tudi dosegel, da so po vseh cerkvah pridigali ob nedeljah. A ni sramota, je tedaj pravil, da 400 let po tridentinskem koncilu ni v Rimu niti ene nedeljske pridige, razen v treh cerkvah, kjer so bili jezuiti? Tudi mi smo zato še kot študentje hodili vsako nedeljo in poučevati nauk otroke. Bilo je tudi naporno: ob petkih so hodili nemški študentje k meni s svojo nedeljsko pridigo v italijanščini, da bi jim jo popravljali...

Med drugimi ste spoznali tudi dr. Ratzingerja...

Ratzingerja sem samo enkrat videl in pozdravil v Münchnu, ko je bil tam kardinal. Kmalu nato je odšel v Rim, ni bil za tak stil življenja. Raje je šel v Vatikan, tako sem slišal. Je pa temeljit človek.

Kako se spominjate 10. oktobra pred 50 leti?

Bilo nas je šestnajst; od teh Italijan, Madžar, jaz kot Slovenec in 13 Nemcev. Obred je potekal ves v latinščini. Vsakega kandidata posebej so poklicali po imenu. Med litanijami smo ležali po tleh. Potem nas je kard. Clemente Micara posvetil, nam dal kelih, pateno, šlo je obrnil na vrat, izrekli smo zaobljube. Prosil sem škofa Fogarja, da mi je on pridigal. Prišli so vsi naši, razen sestre, ki je ostala doma; v družini nas je bilo dvanajst. Bilo je zelo doživetvo. Novo mašo pa sem imel dan po posvečenju, to je 11. oktobra, na dan presvetega Marijinega imena. Pel sem jo v cerkvi na rimskem Trgu Venezia, kjer je bil župnik Slovenec Anton Iskra. Cerkev je bila polna, peli so mi bogoslovci, med katerimi g. Janežič, g. Kosmač, dva brata Žužka in drugi. Peli so Očenaš v starocerkveni slovensščini in naše slovenske pesmi. Škof Fogar je bil zelo navdušen nad petjem. Pri obredu sta stregla dva visoka fanta posebne enote iz vladne palače, pravi jo jim "corazzieri". Po maši smo imeli družabnost v veliki dvorani ob cerkvi. Imam veliko spominov, ki so mi ostali res dragi. Ob jubileju sem poslal čestitke vsem sobratom, škofu v Trstu,

ki mi je čestitke vrnil, pa tudi rektorju v rimskem zavodu; navada je namreč, da mu nekdanji gojenci čestitamo ob takih obletnicah. Tam smo namreč prejeli veliko za vzgojo mladega človeka. Zdržali smo do konca v veselju, humorju, študiju in molitvi.

Kdaj pa ste prišli na Goriško?

Ko sem se upokojil, sem prosil za mesto v Sloveniji. Pa sta prišla k meni msgr. Simčič in msgr. Močnik ter me povabila na Goriško. Sprejel sem. Duhovnik, ki je vedno hodil k župniku Domnu v Sovodnje, mi je tedaj rekel: "Blagor tebi, saj ne veš, kako so tam ljudje dobri!" To sem tudi sam izkusil: v njih sem našel srčno dobroto in pozitivno tradicijo. V našem območju se še občuti vpliv Mirna, kjer je znani župnik Oskar Pahor organiziral veliko stvari; to se pozna še danes. Duhovno življenje dejansko vodijo ljudje, ki so se formirali v Mirnu. V naših štirih vaseh občuteno doživljajo verske praznike, imamo skupno pripravo na prvo sv. spoved, obhajilo in birno; radi bi imeli tudi tečaj za zakonce, ki ga je enkrat že vodil p. Mirko. Iskati je treba vedno novih prijemov tudi s pomočjo laikov.

Sedaj obnavljate cerkev in župnišče v Gabrjah. Kako potekajo dela?

Marsikaj je bilo že opravljene, narediti pa je treba še veliko. Obnovitvena dela, ki naj bi se končala sredi novembra, so bila prepotrebna, saj se je marsikaj dobesedno rušilo.

Kaj bi današnjim mladim položili na srce?

Hodijo naj po svetu, danes imajo možnost se naučiti več jezikov, razširiti svoja obzorja. Za nas je bilo težje. Danes je svet tako majhen... Tudi msgr. Ukmar je veliko potoval; sam je pravil, da pozna Rim bolj kot Trst, Oxford pa še bolj kot Rim.

Poudariti želim še eno misel: duhovniški poklic zraste skoraj vedno iz družine ali iz skupnosti med mladimi ljudmi. Glavno je to, da človek vztraja do konca. Ni druge izbire. Vedno se spleča. Človeško gledano, verjetno ne; toda gledano z vidika večnosti ali Boga, se to posebno spleča.

Danijel Devetak

Spominska slovesnost

Na Teharjah so se spomnili žrtv povojnih pobojev

V Parku spomina na Teharjah so se s tradicionalno spominsko slovesnostjo spomnili žrtv povojnih pobojev. Slovesnost sta pripravila teharski župnijski urad in Nova slovenska zaveza, ki je na slovesnosti okrog stotim preživelim teharskim taboriščnikom izročila spominske plakete. Mašo je vodil mariborski pomožni škof Anton Stres, ki je pozval, da se teharsko prekletstvo spremeni v spravo in odpustanje. Po mnenju Justina Stanovnika je nekdanja komunistična oblast "izvedla genocid slovenske domobranske vojske". Teharsko taborišče je pred 60 leti napolnilo okoli 4500 domobrancev in civilistov, da v govoru poudaril urednik revije Zaveza in nekdanji taboriščnik Justin Stanovnik. Na Teharjah so obstajali dvoji ljudje: eni so ubijali, drugi so bili ubiti. Stanovnik je tudi

poudaril, da se je pojavil umor kot način političnega obstajanja. "Ni čudno, da so se koordinate sveta porušile in je življenje postalo nerazumljivo in ljudje v temelju negotovi. S političnim umorom je prihajal teror. Slovenci smo se seznanili s terorjem mnogo pred 11. septembrom leta 2001. Bilo je tako, da je vsaka noč prinesla nov strah. To je bil fizični strah, s katerim je operirala revolucija. Ko pa so komunistični gverilci ustanovili partijsko državo, je fizični strah začel preraščati v političnega in je zajel vse. Tako je prišlo do tega, da smo se Slovenci prvič v zgodovini bali," je povedal Stanovnik. Po njegovem mnenju je nekdanja komunistična oblast "izvedla genocid slovenske domobranske vojske, informirojevski spor je izkoristila za discipliniranje lastnih vrst, z razlastitvami in sodnimi procesi

pa je na kolena spravila liberalni srednji razred". "Ljudje, ki so jih pred 60 leti s Teharij s tovornjaki vozili na morišča, so imeli to posebnost, da so bili politični ljudje sveta, politična substanca naroda. Partija je iz narodovega telesa morala izrezati tkivo, ki je nosilo avtentično politično misel, in narediti prostor za svojo ideologijo - samo sebe," je še opozoril Stanovnik. Mariborski pomožni škof Anton Stres je v pridigi poudaril, da se je na Teharjah pred 60 leti o življenju in smrti soljudi odločalo na osnovi sovraštva, maščevalnosti, laži in ideološke zaslepljenosti. Z molitvijo je pozval, da se teharsko prekletstvo spremeni v spravo in odpustanje. "To taborišče tukaj in na stotine morišč na naših tleh nas soočajo z grozljivostjo naše preteklosti. Toda velik del naših ljudi in naše javnosti - tako se vsaj zdi - še vedno ni prav doumel, kako grozljivo in nesprejemljivo je vse to, kar

se je dogajalo. Pričakovali bi več skupne in nedeljene politične volje, da izrečemo nedvoumno besedo o obdobju revolucije in žrtvah, ki jih ima ona na vesti, vse žrtve na ozemlju naše domovine pa je treba pokopati tako, kot zahteva njihovo človeško dostojanstvo," je povedal Stres. Pripomnil je tudi, da tega, kar se je pred 60 leti dogajalo po moriščih naše domovine, niso delale tuje zločinske tolpe. To so delali ljudje, ki jih z njihovimi žrtvami ni povezoval samo skupen materin jezik, ampak tudi skupna vzgoja v šoli, največkrat celo podobna verska vzgoja po domačih družinah in pri verouku. Kot je dejal Stres, vsakoletno bogoslužje na Teharjah pomeni, da se ne vdajamo brezbriznosti do teharskih dejanj in si ne prikramamo več zgodovine, tudi tiste ne, na katero ne moremo biti ponosni. Taborišče v Teharjah so zgradili Nemci leta 1943 za predvojaško vzgojo, obsegalo pa je šest stanovanjskih in približno deset pripa-

dajočih funkcionalnih barak, ki so sprejele okoli 500 ljudi. Ob koncu vojne so imeli Nemci tam ujetnike, ki so sodelovali pri obrambi Celja, po vojni pa je bilo taborišče nekaj časa opuščeno. Po navedbah Enciklopedije Slovenije je v njih sredi maja leta 1945 nova oblast organizirala kazensko taborišče, v katerega so bili internirani v glavnem civilni priporniki (1170), v začetku junija pa tudi iz Koroške vrnjeni domobranci. Številne so kmalu

usmrtili, od preživelih so avgusta okoli 400 mladoletnikov izpustili, del preselili v jetnišnico v Celje in izločili ženske. Po drugih navedbah naj bi bil konec maja istega leta v taborišče pripeljan še Rupnikov bataljon. Skupaj naj bi bilo v Teharje pripeljanih približno 5000 domobrancev, čeprav se številke razlikujejo. Poleti 1946 je taborišče postalo delovno, od oktobra pa je kazen prestajalo 1385 taboriščnikov.

STA

Obvestila

Šestdeset mladih podob. V petek, 7. oktobra, bo ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici prireditev ob 60-letnici obnove slovenskih šol v Italiji. Šlo bo za ponovitev multimedijskega dela proslave, ki je potekala maja letos na Pomorski postaji v Trstu. Prikazani bodo utrinki iz šolskega življenja v zadnjih šestdesetih letih.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v nedeljo, 6. novembra, v Vipavskem hramu v Vipavi, kjer bo prijetno druženje tudi ob pokušnji novega vina in kostanja, ob veselju glasbi ter bogatim srečolovu. Vpisovanje do 12. oktobra do zasedbe enega samega avtobusa. Kličite na tel. 0481 390688 ali 0481 882024. Člani so toplo vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo od 10. oktobra dalje vsak ponedeljek od 15. do 16. ure potekal rekreacijski sprehod po Pevmskem parku. Zbirališče bo ob vhodu. Prijavite se pri poverjenikih!

Darovi

Za cerkev v Gabrjah: ob 50-letnici mašništva g. Viljema Žerjala družina A.K. 100,00 in v spomin na Angelo Klede 50,00 evrov.

Čestitke

Vsi župljani vasi Gabrije-Vrh sv. Mihaela in Rupe-Peči čestitamo župniku **Viljemu Žerjalu** ob 50-letnici mašniškega posvečenja. Želimo mu obilo Božjega blagoslova.

Prosvetno društvo Vrh sv. Mihaela in pevski zbor Vrh sv. Mihaela čestitata župniku g. **Viljemu Žerjalu** ob jubileju 50-letnice mašniškega posvečenja.

V nedeljo, 9. oktobra, bo praznoval

svoj zlati mašniški jubilej naš župnik **Viljem Žerjal**. Z veseljem mu voščimo še na mnoga zdrava leta PD Rupa-Peč z mešanim in otroškim pevskim zborom.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 7.10. do 13.10.2005)

Radjska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91., 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 7. oktobra (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.
Ponedeljek, 10. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 11. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. oktobra (v studiu Danilo Cotar): Pogled v dušo in svet: O žetvi soli in o slanem ter plehku. - Izbor melodij.

Četrtek, 13. oktobra: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

PD Štandrež
sklicuje

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

v torek, 11. okt., ob 20.30

v mali dvorani župniškega doma
A. Gregorčič v Štandrežu.

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA

Ob 60-letnici obnove slovenskih šol v Italiji

ŠESTDESET MLADIH PODOB

Petek, 7. oktobra 2005, ob 20.30

Kulturni dom Gorica

VABLJENI!

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin
Štandrež 2005

Amatersko gledališko društvo Kontrada - Kanal
Carlo Goldoni

NERGAČ

komedija

Nedelja, 9. oktobra 2005, ob 17. uri
župniška dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Prodaja abonmajev in informacije: Božidar Tabaj
0481 20678 - David Vižintin 0481 21332

Prodaja vstopnic pri blagajni župniške dvorane
pol ure pred predstavo

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Prisrčno vabim vse župljane, sestre in brata
z družinami, sorodnike, sobrate in prijatelje k

ZAHVALNEMU BOGOSLUŽJU

ZA 50-LETNICO DUHOVNIŠKE SLUŽBE.

Toda poseben poudarek naj velja zaupni prošnji k Očetu za nove duhovne, še posebej duhovniške poklice pri nas. Srečanje bo v Gabrjah ob Vipavi v nedeljo, 9. oktobra 2005, ob 15. uri.

Župniški odbor bo nudil vsem pogostitev po maši v Gabrjah v društvu Skala.

Bog Vas živi in Božja Mati Marija!

Župnik
Viljem Žerjal

Nova sezona v Kulturnem centru Bratuž

Mozaik prireditev za vse okuse

Nova delovna sezona v goriškem kulturnem hramu se je začela. Že na prvi pogled je ponudba res pestra, poleg tega pa je prišlo do nekaterih zanimivih novosti. O vsem tem so 28. septembra na tiskovni konferenci spregovorili v imenu KC Bratuž, Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in Združenja cerkvenih pevskih zborov Franka Žgavec, Silvan Kerševan in Lojzka Bratuž.

Kulturni center posveča veliko pozornost gledališkim predstavam, ki so namenjene otrokom; zato sodeluje s SNG iz Nove Gorice in s Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta, je povedala Žgavecova in ponosno dodala, da je za štiri različne abonmaje, ki štejejo 24 predstav, vpisanih kar 1400 abonmentov. "Tako gojimo slovenski jezik, spodbujamo vzgojo in želimo, da bi otroci vzljubili gledališko umetnost." KC Bratuž veliko vlaga tudi v

kakovostne umetniške razstave. Po razstavi fotografskih krožkov je 6. oktobra na vrsti razstava bosanskega mojstra evropskih razsežnosti z naslovom Slikarske molitve S. Zeca. Sredi novembra bosta v galeriji Centra predstavila svoja dela kipar Stane Jarm in slikar Alojzij Čemažar, februarja 2006 si bodo sladokusci lahko ogledali razstavo del Maksima Gasparija: eksponirani bodo njegove znane kartice in dela iz zasebnih zbirk v zamejstvu. Razstavno sezono bo meseca marca sklenila Claudia Raza, porodu iz Beneške Slovenije.

Koncertna sezona noče biti konkurenčna z ostalimi predstavami v naši pokrajini, je poudaril Kerševan; s pozornostjo zlasti slovenskim ustvarjalcem in izvajalcem pa jih želi dopolniti. Koncert Trolbilnega ansambla Slovenske filharmonije je v KC Bratuž že bil 30. septembra, in sicer v sklopu mednarodnega festivala Kogojevi dnevi. 20.

Safet Zec (foto JMP)

t.m. bo nastopila Vokalna skupina Čarniče: dekleta iz APZ Tone Tomšič, ki bodo ponudila zanimiv vpogled v slovensko sodobno ustvarjalnost, vodi Stojan Kuret. Na začetku novembra bo v cerkvi sv. Ivana koncertna maša v čast Janezu Pavlu II. s sopranistko Pijo Brodnik in organistom Maksom Strmčnikom. Prava poslastica bodo sloviti dunajski pojoči dečki Wienersängerknaben, ki bodo poutvarili predbožično vzdušje. Meseca januarja bo s klavirskim recitalom nastopil zmagovalec mednarodnega tekmovanja Mesto Gorica, marca

pa Slovaški komorni orkester iz Bratislave s solistom Sijavušem Gadžijevom. Poseben projekt bo koncert z naslovom Pravljice in legende v ruski glasbi in je sad sodelovanja z gledališčem Verdi iz Gorice in Akademijo Ricci iz Vidma. Nastopili bodo priznani in uveljavljeni glasbeniki iz vse dežele, razširjen simfonični orkester ArsAtelier bo dirigiral Marco Feruglio, sodelovali bodo solisti, vokalna skupina in zbor. Ponudba je dopadljiva, je še povedal Kerševan, lahko zanima širši krog občinstva.

Lojzka Bratuž je dodala, da je ZCPZ sodelovalo zlasti pri oblikovanju koncertov religiozne glasbe.

Franka Žgavec je ob koncu dodala, da bo v Centru tudi letos potekalo ničkoliko drugih večerov, predavanj, srečanj, predstavitev knjižnih novosti in drugih že tradicionalnih pobud. Že nekaj časa se pripravljata velika Gregorčičeva proslava ob 100-letnici pesnikove smrti, ki naj bi bila na začetku februarja 2006. Cela vrsta informacij je na razpolago na bogati in prenovljeni spletni strani www.kclbratuž.org.

PD ŠTANDREŽ Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Učinkovit lek za dušo in telo

Člani Prosvetnega društva Štandrež so prepričani, da je za otožne jesenske in zimske dni najboljše zdravilo sproščujoč prešeren smeh. Zato vse tiste, ki se strinjajo s to trditvijo, pa tudi one, ki so morda bolj skeptični, vabijo k vpisu Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2005. Peto leto zapored bo ta odrska ponudba s peštrim kvintetom komedijskih predstav preganjala sivino megljenih dni in vedrila srca in misli. V štandreški župniški dvorani Anton Gregorčič se bodo predstavile v glavnem ljubiteljske skupine, ki so že bile v gosteh domačega društva in s katerimi ima dramski odsek ustaljene prijateljske vezi in dobro obiskana vzajemna gostovanja. Ena izmed teh je gotovo skupina, ki deluje v Amaterskem gledališkem društvu Kontrada v Kanalu. Vsako leto pod vodstvom znanega, upokojenega igralca Staneta Lešana, ki

nam v SNG Nova Gorica že zmeraj ponuja edinstvene odrske like, naštudira komedijsko delo in se pri tem poslužuje dvorane v Desklah, saj svoje, žal, ne premore. Prav ta skupina se bo prva predstavila na letošnjem abonmajskem sporedu, in sicer v nedeljo, 9. oktobra, s komedijo Nergač svetovno znanega pisca Carla Goldonija. Žarek sonca bo v nedeljo, 6. novembra, pričaralo Gledališče pod Kozolcem iz Šmartnega ob Paki z veseloigro italijanskega avtorja Nicole Manzarija Mrtvi ne plačujejo davkov, ki so nam jo pred leti odigrali tudi naši ljubiteljski igralci.

V soboto, 26. novembra, pa bodo gledalci imeli priložnost spoznati Gledališko skupino KD Svoboda Izlake (Zagorje ob Savi), ki jim bo ponudila komedijsko delo Rodericha Benedixa Zakonske zmešnjave. Po naslovu sodeč, bo v tem komedijskem loncu kar veliko zabavnih trenutkov. Velikega

beneškega komedijskega mojstra C. Goldonija je za svoj nastop v abonmaju izbrala tudi dramska sek-

cija DPD Svoboda iz Žirov; v nedeljo, 11. decembra, se bo namreč predstavila z njegovo slovito komedijo Sluga dveh gospodov, ki nam jo je pred časom virtuozno prikazal dramski odsek PD Štandrež. Prav štandreški amaterji, na katere smo zaradi njihovega resnega, poštvalnega in zato tudi uspešnega dela lahko ponosno vsi zamejci, tudi tisti, ki jim gledališka ustvarjalnost ni ravno priljubljena, bodo sklenili letošnji niz ljubiteljskih predstav, in sicer v nedeljo, 22. januarja 2006, z novo odsko uprizoritevjo - premiera bo v soboto, 21. januarja 2006, - Hamlet v sosednji vasi Iva Brešana v režiji Jožeta Hrovata,

člana SNG Nova Gorica, ki je lani prvič prijel za vajeti štandreškega dramskega odseka, jih znal dobro upravljati in uspešno nadaljevati pot dolgoletnega režijskega predhodnika Emila Aberška.

Sobotne predstave bodo ob 20., nedeljske pa ob 17. uri. Cena abonmaja - redni 22,00, znižani 15,00 evrov za študente in starejše nad 70 let -, je enaka kot lani z dodano znižano ponudbo za družine. Poleg tega si bodo abonenti brezplačno lahko ogledali eno izmed šestih predstav Nedeljskih gledaliških srečanj v SNG Nova Gorica.

Vpis abonmajev poteka v Katoliški knjigarni in v župniškem domu v Štandrežu, vsako nedeljo od 11.00 do 12.00 in vsak ponedeljek od 19.30 do 20.30. Oboževalci Talije ne zamudite te priložnosti!

JK

Pobuda za postavitev spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprsni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprsnega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi.

Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju ste do 31. avgusta 2005 darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev. Novi darovi: družina A.K. 100,00; družina Gabrijel Devetak 300,00 evrov, g. Bogomil Breclj 300,00 evrov.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

EDVINE (DINE) TERPIN

se iskreno zahvaljujemo g. župniku Antonu Lazarju za lepe tolažilne besede, cerkvenemu zboru, vsem prijateljem, ki so jo obiskovali v tej hudi bolezn, darovalcem v dobrodelne namene in vsem, ki so na katerikoli način sočustvovali z nami.

Števerjan, 6. oktobra 2005

Mama, tata in sestri z družinami

SKPD F.B. SEDEJ IZ ŠTEVERJANA

vabi na

XXIII. REDNI OBČNI ZBOR,

ki bo v petek, 14. oktobra 2005, v župniškem domu F.B. Sedej. Prvo sklicanje ob 20. uri, drugo sklicanje ob 20.30.

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE IZ GORICE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Srečanja 2005-2006

NEODKRITI BISERI OD KOGOJA DO DANES

Vokalna skupina Čarniče

Mateja Urbanč, klavir
Milena Lipovšek, flavta
Stojan Kuret, dirigent

Kulturni center Lojze Bratuž,
četrtek, 20. oktobra 2005, ob 20.30.

Koncert v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Trobilni ansambel Slovenske filharmonije v Gorici

Prejšnji petek, 30. septembra, je v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž potekal prvi koncertni večer v sklopu letošnjih Srečanj z glasbo, ki jih prirejajo KC Bratuž, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Združenje cerkvenih pevskih zborov. V sklopu Mednarodnega festivala sodobne glasbe Kogojevi dnevi iz Kanala ob Soči je s skladbami Štefana Maurija, Janija Goloba in Igorja Štuheca nastopil Trobilni ansambel Slovenske filharmonije pod vodstvom Andreje Šolar. Poročilo objavimo prihodnjič.

PODGORA Odprtje nove strukture

Novo igrišče v veselje mladih in manj mladih

V soboto, 1. oktobra, smo v Podgori, ob vaški cerkvi, odprli novo igrišče. Domači župnik Marjan Markežič je blagoslovil cementno ploščad in se zahvalil vsem, ki so sodelovali pri gradnji, vaščani pa se moramo za uspel projekt zahvaliti prav g. Marjanu. Sledil je prikaz kotalkarskega društva Vipava s Peči. Mlade kotalkarice, ki jih vadija Tanja Peteani in Monica Quaggiato, so prijetno presenetile publiko, ki je pozorno spremljala njihov nastop. Hitro zatem so

na igrišče postavili odbojkarško mrežo, katere nakup je finančno podprl rajonski svet Podgora. Po vneti in borbeni tekmi je bila domača ekipa poražena, zmagala je združena šesterka Pevme in Štmavra. Sodil je goriški občinski odbornik Giuseppe De Martino, med drugimi so igrali deželni svetovalec Mirko Špacapan, pokrajinski svetnik David Grinovero, predsednik rajonskega sveta Štmaver-Pevma-Oslavje Lovrenc Persoglija, predsednik rajonskega sveta Podgora Walter Bandelli in

Foto Bumbacco

drugi kulturniki. Mladi domači nogometaši so se na novem igrišču pomerili v malem nogometu z moštvo iz Pevme in Štmavra. Tokrat je zmagala Podgora. Medtem ko so mladeniči brcali žogo, so se

nekoliko starejši "mladi" pomerjali v balinanju. Tako je hitro minil pester popoldan, ki bo vsem Podgorcem ostal v spominu kot dan, ko smo predali namenu pričakovano igrišče!

PODGORA Ob 30-letnici spomenika

Slovesnost v spomin na padle

Pred vhodom v bivšo papirnico in kasnejšo predilnico v Podgori, o katerih so danes ostali le sledovi, so 28. septembra 1975 odkrili spomenik padlim. O njegovih postavitvi se je govorilo dalj časa, nakar je nastal odbor, prvi kamen pa je bil postavljen istega leta maja meseca. 4.500 ur prostovoljnega dela je bilo potrebnih, sodelovala je vsa vaška skupnost, zato da je prišlo v predvidenih rokih do slavnostnega dne, na katerem se je zbralo tisoč ljudi.

Za proslavljanje 30. obletnice spomenika je krajevna skupnost Podgora poskrbela za občuteno in slovesno prireditev, na kateri so se zbrali vaščani, pro-

Foto Bumbacco

svetarji in Goričani. Najprej sv. maša v cerkvi sv. Justa, posvečena padlim, ki jo je daroval domači župnik Marjan

Markežič. Med mašnim darovanjem je izrazil upanje, da žrtve, ki se jih spominjamo, bi bile tudi zadnje. Prisotni so se nato zbrali na tr-

doba. Po polaganju vencev je sledil nagovor predsednika krajevne skupnosti Walterja Bandellija, ki je spregovoril o delih, ki so bila potrebna za postavitev, pa tudi za današnjo obnovo spomenika. Spregovoril je tudi o vedno aktualnih vrednotah, v imenu katerih so padle žrtve, ter o pomembnosti, da se med mlajšo generacijo ohranja zgodovinski spomin. Slovesnost pred spomenikom je obogatil ob godbi na pihala tudi nastop domačega pevskega zbora pod taktirko Mirka Špacapana. Posebno občuten je bil recital mladih Prosvetnega društva Podgora v režiji Lidije Jarc.

Na slovesnosti so spregovorili in s svojo prisotnostjo počastili prireditev tudi politični in institucionalni predstavniki. Med temi nova občinska odbornica Mara Černic, deželni svetnik Mirko Špacapan in števerjanski župan Hadrijan Corsi.

VALE

Med dijaki licejskega pola

Agronomka Saša Černic na obisku

Na prvem medrazrednem zborovanju so dijaki licejev Trubarja in Gregorčiča gostili agronomko Sašo Černic, ki se je po zaključeni univerzitetni diplomski prijavi za sodelovanje pri posebnem projektu za sodelovanje in razvoj. Že štiri leta deluje v Braziliji, trenutno v zvezni državi Mina Gerais, kjer nevladna organizacija CEVI

uresničuje projekt za izboljšanje rodovitnosti na območjih tleh, ki so močno prizadeta zaradi površinske erozije in pomanjkanja padavin. Svojo izkušnjo je, v sklopu pobude seznanjanja mladih s

skem podeželju, kjer neizprosno uvajanje monokulture, ki jih širijo multinacionalke, in

problematikami juga sveta, ki ga vodi CVCS, s sliko in besedo prikazala dijakom licejskega pola. Seznanila jih je s hudimi razmerami, ki vladajo na brazil-

nizka izobrazba ljudi stopnjuje revščino na kmečkem podeželju. Rezultat dosedanjega kmetovanja je vedno večje siromašenje tal in izsuševanje podtalnic, kar onemogoča podeželju trajnostni razvoj. Z novejšimi projekti, ki jih pripravljajo nevladne italijanske in brazilске organizacije, skušajo to stanje izboljšati tako, da uvajajo biodiverzitetno kulturnih rastlin, gradijo cisterne za zbiranje deževnice in drugače zadržujejo padavinsko vodo za potrebo kmetijstva in živinoreje ter izobražujejo posamezne skupnosti.

HD

Kratke

Azbest: informativna srečanja in protestne manifestacije

O nevarnosti in smrtnih žrtvah azbesta se v zadnjih letih precej piše in govori. Žal prepozno, žal v glavnem v naših krajih, čeprav je to problematika, ki zajema celotno državo. Podatki še največ povedo: računajo, da je bilo samo na Trziškem v zadnjih dvajsetih letih 2000 žrtev, ki so podlegle številnim boleznim, ki so s tem povezane. V naslednjem desetletju se bo njihovo število znatno zvišalo, saj traja inkubacija od 40 do 70 let. Na Goriškem javnem tožilstvu čaka na sodno obravnavo kar 600 map s prijavi prizadetih, vendar gre komaj za preliminarno stopnjo. Tako je stanje.

Uporabo azbesta so prepovedali komaj leta 1992, največ pa so ga uporabljali v šestdesetih do osemdesetih let. Združenje, ki je nastalo, da štiti pravice vseh zaposlenih, ki so opravljali svoje delo v neposrednem stiku z nevarnim prahom, je vsakoletni pobudnik niza srečanj, ki se odvijajo v Trziču, letošnja izvedba se je zaključila prejšnjo soboto. Kulturni večeri, okroglice mize in protestne manifestacije z namenom, da bi se čim več občanov zavedalo obsega problematike, ki je ostala desetletja v zatišju, ter da bi bili vsi prizadeti informirani o akcijah, ki so v polnem teku in za katere skrbi združenje. Vabilu so se odzvala znana imena, med temi kantavtor Roberto Vecchioni, sodnik Felice Casson, pisatelj Lorian Macchiavelli.

Organizatorji si za prihodnost prizadevajo, da bi podobne akcije in manifestacije potekale tudi v drugih italijanskih mestih, kjer se o tem premalo govori, piše, ve.

Center za glasbena srečanja "ALPE JADRAN" / IV. orkestrska formativna delavnica

Razpis za avdicijo mladih glasbenikov. Orkestrsko formativno delavnico bo vodil maestro L. Pistore. Nadaljuje se dejavnost Centra za glasbena srečanja "Alpe Jadran". Ker se bliža rok za predstavitev prošnje za udeležbo na selekciji nove orkestrske zasedbe, Center objavlja razpis avdicij za sprejem v IV. Orkestrsko formativno delavnico.

Delavnica je sestavni del "Projekta Filharmonija 2005/2006". Njen cilj je sestaviti Evropski mladinski filharmonični orkester v sodelovanju z glasbenimi akademijami, konservatoriji in pomembnimi italijanskimi in evropskimi ustanovami. Avdicije bodo predvidoma potekale novembra. Izbrani glasbeniki, ki jim bo nakazana štipendija, bodo sodelovali na vseh načrtovanih stazih in delavnicah.

Posamezni stazi in seminarji, ki jih predvideva delavniška dejavnost, se bodo odvijali od decembra 2005 do novembra 2006 v Gorici oziroma na Dunaju.

Tečaje bodo vodili maestro Luigi Pistore, dirigent Mednarodnega mladinskega orkestra "Alpe Jadran" in obenem umetniški vodja Centra, avstrijski profesor Helfried Fister in drugi mentorji, ki delujejo v sklopu prestižnih dunajskih glasbenih institucij.

Prošnje za udeležbo na avdicijah morajo kandidati nasloviti na Center za glasbena srečanja "Alpe Jadran" najkasneje do 31. oktobra, po faksu na št. 0481531607, na elektronski naslov alpe.adria@libero.it, ali pa po pošti (Orchestra Giovanile Internazionale c/o Istituto di musica, Largo Culiati 2, Gorica) Za katerokoli pojasnilo glede razpisa ali dejavnosti Centra lahko zainteresirani pokličejo številko 328.6931129 ali pa se poslužijo zgoraj navedenih naslovov elektronske in navadne pošte.

Štandreški igralci v Polzeli pri Celju

V okviru raznih prireditev, ki jih prireja občinska uprava in kulturno društvo iz Polzele, je v nedeljo, 25. septembra, nastopila tudi dramska skupina Prosvetnega društva Štandrež. Štandreški igralci so se predstavili z dvema enodejanskama Čudna bolezen in Kdo je zadnji. Za to priložnost se je v Kulturnem domu v Polzeli zbralo lepo število gledaliških ljubiteljev, ki se je prijetno zabavalo in bogato nagradilo nastopajoče. Ker je bila prireditev v okviru občinskega praznika, je po predstavi spregovoril tudi župan iz Polzele, se zahvalil nastopajočim za prijeten večer in predstavil občino, ki zelo podpira kulturno udejstvovanje tako na gledališkem kot na glasbenem področju. O udejstvovanju mladine in o šolski problematiki je spregovorila tudi ravnateljica tamkajšnje osnovne šole, ki šteje 500 otrok. Predsednik štandreškega društva Marko Brajnik se je prisotnim zahvalil za sprejem in jim podaril publikacije, ki jih je štandreško društvo izdalo ob letošnji 40-letnici delovanja dramske skupine in društva samega. Predsednik štandreškega rajonskega sveta Marjan Breščak je spregovoril o vlogi tega občinskega organa na kulturnem področju, ki se je uveljavil predvsem z organizacijo mednarodnega kiparskega simpozija, ki bo tudi letos potekalo v mesecu oktobru na Jeremitišču.

Poti spomina in sprave

Tudi letos prireja Združenje Concordia et Pax jesensko spominsko srečanje, ki so ga poimenovali Poti spomina in sprave. Letos prireja Združenje obisk Borovnice pri Ljubljani, kjer je bilo med leti 1941 in 1943 italijansko koncentracijsko taborišče, po končani vojni pa taborišče za italijanske vojne ujetnike. Borovnica je zato lahko izziv za vse tiste, ki si prizadevajo za zgraditev novega in boljšega sveta, saj je kraj trpljenja in kot tak zares dober izziv za razmišljanje o skupni zgodovini, o grozotah minule vojne in današnjega nasilja v svetu. Združenje Concordia et Pax si prizadeva za spravo med ljudmi in narodi, za mir v današnjem svetu, ki lahko sloni le na medsebojnem poznanju, spoštovanju in ljubezni, tudi na skupnem spominu na trpljenje.

Prav zato Združenje organizira spominsko srečanje v Borovnici, in sicer bo v soboto, 15. oktobra, ob 16. uri sveta maša v borovniški farni cerkvi. Organiziran je tudi prevoz, in sicer bo avtobus odpeljal ob 13.30 izpred mejnega prehoda pri Rdeči hiši; vrnitev je predvidena med 19. in 20. uro. Za rezervacijo pokličite na telefonsko številko 00390481 530193 od 16. ure do 17.30, na tel. št. 333 3561718 pa med uradnimi urami, udeleženci iz Slovenije pa naj pokličejo na tel. št. 003865 - 3005136.

Aktualno

V Italiji zadržane umetnine iz Kopra, Izole in Pirana

Slovenska vlada je po poročanju Slovenske tiskovne agencije pred kratkim sklenila, da bo od italijanske strani zahtevala vrnitev vseh umetnin, odnesenih iz slovenske Istre.

"Priložili bomo tudi seznam umetnin, kot je bil objavljen v publikaciji v Italiji zadržane umetnine iz Kopra, Izole in Pirana," je na posebni novinarski konferenci po seji vlade v Ljubljani povedal slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Istrske umetnine, ki jih je fašistična oblast leta 1940 in tudi pozneje odpeljala iz cerkva, muzejev in samostanov na slovenski Obali, so po prepričanju Rim - italijanska last. V tržaškem muzeju Revoltella je ta čas odprta razstava teh umetnin z Obale z naslovom Histria. Italijanski minister za kulturne dobrine Rocco Buttiglione

je ob odprtju dejal, da morajo umetnine postati "most med Italijo in Slovenijo". V muzeju Revoltella bo do 6. januarja 2006 razstavljenih 21 del, nastalih od sredine 14. do sredine 18. stoletja, katerih avtorji so slaviti italijanski mojstri, kot so Paolo Veneziano, Alvise Vivari-

ni, Alessandro Algardi, Giambattista Tiepolo ter Vittore in Benedetto Carpaccio. Dela so bila odnesena iz piranskih cerkva sv. Jurija, sv. Štefana in Marije Tolažnice, koprškega

kulturo Vittoria Sgarbija, ki je pred kratkim zapisal v dnevnik Corriere della Sera, da po njegovem mnenju Slovenija nikdar ne bo dobila nazaj odnesenih, odtujenih umetnin, ker

da se v Italiji tudi med italijanskimi deželami umetnine ne vračajo. Sgarbi je zato zapisal, da Slovenija lahko samo "utopično" pričakuje, da se bodo umetnine vrnile v Slovensko Istro.

V našem tedniku smo že zapisali, da velja pri vračanju omenjenih umetnin angažirati slovensko Cerkev, ki naj preko Vatikana nagovori italijanske cerkvene kroge, ki bi po našem mnenju

edini lahko prepričali italijanske vladne kroge, da bi se zaveda premaknila z mrtve točke. Da gre pri tržaški razstavi za politično dejanje razkazovanja moči tržaške in vseitalijanske desnice, ni potrebno nikomur pripovedovati! Razstavo Histria je priredilo

italijansko ministrstvo za kulturne dobrine, postavilo pa je deželno nadzorništvo za arhitektonske dobrine Furlanije-Juljske krajine (F-Jk) s prispevkom optantskega Nacionalnega združenja za Julijsko krajino in Dalmacijo (ANVGD) in v sodelovanju z odborništvom za kulturo Občine Trst. Knjigo V Italiji zadržane umetnine iz Kopra, Izole in Pirana, na podlagi katere je vlada pripravila seznam umetnin, ki jih zahteva od Italije, je izdala piranska območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. V njej je predstavljena problematika vrnitve umetnin, napisana je v slovensščini, italijansščini in angleščini ter prinaša dva uvodna zapisa, enega je prispeval minister za kulturo Vasko Simoniti ter tri temeljne razprave ter likovne in dokumentarne predloge. Upajmo, da bo prišlo vsaj do resne razprave o vrnitvi teh umetnin v cerkve v Slovenski Istri prišlo! Nikomur namreč ni potrebno posebej dopovedovati, da je bila skozi stoletja prav cerkev tista, ki je imela posebno skrb za umetnine vseh vrst, in to krajevna italijanska Cerkev kot tudi slovenska. Zato je naše mnenje, da sodijo umetnine v cerkve in poslopja, od koder so bila odnesena!

JUP

Odšel je velik mož

Umrli lovec na naciste Simon Wiesenthal

Na Dunaju je v starosti 96 let pred kratkim umrl Simon Wiesenthal. Svoje življenje je posvetil iskanju nacističnih zločincev. Pred sodišče mu jih je uspelo privedi več kot 1100, med njimi Adolfa Eichmanna, Hitlerjevega arhitekta "končne rešitve judovskega vprašanja". Spominu Wiesenthala, ki se je boril tudi proti antisemitizmu in predsodkom zoper vse ljudi, so se poklonili številni državniki in judovske organizacije. Umrli je na svojem domu na Dunaju.

Ob Wiesenthalovi smrti je njegov center v izjavi za javnost zapisal: "Nobena novinarska konferenca, noben predsednik, premier ali politični voditelj ni objavil njegovega imenovanja. Preprosto vzel si je to službo. To je bila služba, ki je ni hotel nihče drug." Wiesenthal je bil pred izbruhom druge svetovne vojne arhitekt. Svoje življenjsko poslanstvo je spremenil, potem ko je preživel holokavst in postal glasnik šestih milijonov Judov, ki so umrli med holokavstom. V ta namen je

ustanovil dokumentacijski center, ki si je s podružnicami

po vsem svetu prizadeval kaznovati nacistične zločince. S svojim delom je Wiesenthal pred sodišče privedel več kot 1100 domnevnih nacističnih zločincev.

Rodil se je 31. decembra 1908 v kraju Bučac v Galiciji v sedanji Ukrajini. Po šolanju v Lvovu, na Dunaju in v Bučacu je v Pragi študiral arhitekturo. Študij je sklenil leta 1931. Zatem je v Ukrajini deloval kot gradbeni inženir, nato pa so ga leta 1941 zajeli nemški vojaki. Zaprt je bil v 12 koncentracijskih taboriščih. Maja 1945 so ga ameriške sile osvobodile iz Mauthausna. Takrat je tehtal komaj 45 kilogramov in je bil komaj živ. Skupaj z ženo Cyllo sta v nacističnih taboriščih izgubila 89 svojcev, med njimi Wiesenthalovo mater, očima in polbrata. Po osvoboditvi se je posvetil lovu na naciste. Leta 1947 je ustanovil judovski dokumentacijski center. Pomembno vlogo je odigral predvsem pri ujetju Adolfa Eichmanna, ki ga je izraelski Mosad zajel leta 1960, leta 1962 pa so ga usmrtili. Po tem dogodku je Wiesenthal svoj center preselil na Dunaj.

V svojem centru je zbral 6000 spisov o domnevnih vojnih zločincih in popoln seznam vodij SS, na katerem je bilo 90.000 imen. Sam je raziskoval 3000 primerov, z Dunaja pa je svoje informacije delil s tajnimi službami in vladami po svetu, bil pa je prijazen človek in je sprejel tudi mlade ljudi. V malem uradu svojega centra je delal tudi po svojem 90. letu starosti. Wiesenthal je dobil številna priznanja z vsega sveta, med njimi 18 častnih doktoratov, sprva so ga Avstrijci žalili, šele po 80. letu je prejel vrsto priznanj. Njegove smrtne ostanke so po njegovi želji prepeljali v Izrael.

(po STA)

Kratke

Utemeljitev nagrade Darko Bratina. Poklon viziji 2005

Darko Bratina, sociolog in filmski kritik, ustanovitelj Kinoateljaja, je razumel filmski, video in televizijski medij kot izjemno sredstvo za spoznavanje družbe, zgodovine in kulture. Nagrada je zato namenjena delom in avtorjem, ki izpričujejo posebno pozornost do zgodovinskega in družbenega okolja

ter se zavzemajo za medkulturno komunikacijo. Fotoreporter Edi Šelhaus je bil ob koncu druge svetovne vojne snemalec beograjskih Filmskih novosti v Trstu in edini jugoslovanski snemalec obzornikov v tem mestu. V svojih dokumentarnih zapisih, ki jih je posnel v težkih letih povojnih nasprotij, je zabeležil izjemnost zgodovinskega trenutka, ideološki in politični spopad, boj za meje in za mesto Trst. V kamero je ujel navdušenje ljudi po osvoboditvi, delavske manifestacije za bratsko sožitje tu živčih narodov in fragmente

Razstava Umetniki dveh manjšin v Rimu

"Umetniki dveh manjšin - Artisti di due minoranze" je čezmejni projekt na likovnem področju med slovensko manjšino v Italiji in italijansko manjšino v Sloveniji. Glavni cilj in namen projekta sta spodbuditi razmišljanje o enotnem kulturnem prostoru na slovenskem in italijanskem obmejnem območju. Projekt izhaja iz predpostavke, da sta slovenska in italijanska skupnost povezovalni element med dvema prostoroma.

Cilj projekta je spoznavanje zamejskih umetniških ustvarjalcev italijanske in slovenske narodnostne skupnosti v obeh državah. Razstave dobo skupinske, avtorje in umetniška dela so izbirali likovni kritiki Nives Marvin, Sergio Moles, Erna Toncinic in Joško Vetrh. Pobudnika projekta sta Kulturni dom iz Gorice in Unija Italijanov iz Kopra.

Projekt je bil doslej predstavljen v Gorici, Novi Gorici, Benečiji, Kopru in Piranu, predvidevajo pa še realizacijo treh drugih razstav. Sedaj pa je na vrsti italijanska prestolnica. V Rimu so namreč skupinsko razstavo slovesno odprli v sredo, 28. septembra 2005, ob 12. uri na sedežu Dežele Furlanije-Juljske krajine (Trg Colonna 355, tik ob Palači Chigi).

Na razstavi bodo na ogled dela 14 priznanih slovenskih in italijanskih manjšinskih umetnikov, in sicer slovensko manjšino v Italiji bodo zastopali Demetrijski Cej (Gorica), Hijacint Jussa (Benečija-Videm, na sliki), Vladimir Klanjšček (Gorica), Klavdij Palčić (Trst), Claudia Raza (Benečija - Videm), Deziderij Švara (Trst) in Franko Vecchiet (Trst); Rajko Apollonio (Koper), Quintino Bassani (Labin), Fulvio Juričič (Pulj), Bruno Paladin (Rijeka), Mauro Stipanov (Reka), Claudio Ugussi (Pulj) e Fulvia Zudic (Koper) pa zastopajo italijansko skupnost v Sloveniji in na Hrvaškem.

Nosilec projekta sta Kulturni dom Gorica in Unija Italijanov iz Kopra; pokrovitelji razstave pa so: Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, italijansko Ministrstvo za kulturo, avtonoma dežela Furlanija-Juljska krajina, občina in pokrajina Rim, Dežela Lacij, Slovenska kulturno gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij.

Za naš jezik

Smo bili v petih, ali: Nas je bilo pet?

Večkrat slišimo in beremo (celó v dobrih in resnih knjigah) podobne stavke: Na izlet smo šli samó v štirih. Ko smo jih srečali, so bili v treh. V kupeju smo ostali v petih.

Stavki so prevod iz italijanščine (*Siamo andati in gita solo in quattro. Quando li abbiamo incontrati erano in tre. Nello scompartimento siamo rimasti in cinque.*), zato se takih oblik poslužujemo Primorci, v osrednji Sloveniji jih ne poznajo in se jim zdijo čudne.

Kako je bolj slovensko? Na izlet smo šli samó štirje. Ko smo jih srečali, so bili trije. V kupeju nas je ostalo pet.

Štipendije sklada »D. SARDOČ«

Upravni odbor Sklada »D. Sardoč« - Onlus razpisuje natečaj za dodelitev sledečih štipendij:

- pet štipendij v znesku petsto evrov, za učence Državne dvojezične osnovne šole v Špetru. Prošnji mora biti priložen družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- šest štipendij v znesku tisoč tristo evrov za univerzitetne študente. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: fotokopija univerzitetne knjižice z učnim načrtom in izidi opravljenih izpitov, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- štipendijo v znesku tri tisoč evrov, za podiplomski študij ali specializacijo. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: potrdilo o opravljenem univerzitetnem študiju s končno oceno, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov.

V prošnjah morajo biti navedeni podatki o drugih prejetih štipendijah. Pri dodelitvi štipendij bo upravni odbor upošteval predvsem študijske uspehe in potrebe prosilcev na osnovi 5. člena statuta sklada. Štipendije bodo dodeljene do 30. novembra 2005. Za vse potrebne informacije so na razpolago člani odbora Boris Peric (048132545), Zdravko Custrin (0481387310) in Karlo Čermic (048178100). Zainteresirani naj dostavijo prošnje do 31. oktobra 2005 v zaprti ovojnici na sledeči naslov: SKLAD - FONDAZIONE D. SARDOČ C/O Studio Legale - Odvetniška pisarna SANZIN, ulica Diaz št. 11, 34170 Gorica.

Kratke

Primorski kulturni dnevi na Koroškem

Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice prirejajo že vrsto let kulturne izmenjave med Koroško in Primorsko, ki potekajo izmenično eno leto na Koroškem, naslednje pa na Primorskem. Letos se bodo Kulturni dnevi odvijali na Koroškem od 15. do 23. oktobra. Sodelovale bodo razne skupine iz Primorske. Primorske kulturne dneve bodo odprli člani dramskega odseka Prosvetnega društva Štandreg, ki bodo v nedeljo, 16. oktobra, v farni dvorani v Selah uprizorili igro Alda Nikolaja Stara garda. Za naslednji dan je napovedano odprtje likovne razstave goriških umetnikov Davida in Marka Faganela v prostorih Zveze bank v Celovcu. V torek, 18. oktobra, bo v Katoliškem domu prosvete v Tinjah okrogla miza na temo odnosov zamejskih Slovencev do matične države. Na tej okrogli mizi bodo sodelovali predstavniki Sveta slovenskih organizacij, Slovenske skupnosti, Narodnega sveta koroških Slovencev in Enotne liste. Zbor Igo Gruden se bo predstavil ob koncu tedna v Kulturnem domu Danica v Št. Primožu. V okviru Primorskih kulturnih dnevov bodo tudi srečanje glasbenih šol v Doberli vasi in predvajanja filma Sprehod z baronom na slovenski gimnaziji v Celovcu in na višji šoli za gospodarske poklice v Št. Jakobu v Rožu. En večer bo posvečen tudi briškimi vinom in drugim domačim dobrotam.

Izšla prva številka revije za otroke Moj planet

Pri založbi Mladinska knjiga je izšla prva številka revije Moj planet. Poljudnoznanstvena revija je namenjena otrokom od osmega leta naprej, ki so željni znanja, pustolovščin in raziskovanja, so o reviji zapisali v založbi. Odgovorna urednica revije je Maja Bajželj. Moj planet bo izhajal enkrat mesečno, tudi med šolskimi počitnicami, tako da bo letno izšlo 12 števil. Revija, ki obsega 60 strani, vsebuje stalne rubrike Svet živali, Rastline, Slovenija, Biologija, Rekorderji, Pustolovščina in Hrana za sive celice, ki prinaša nagradne križanke, kvize in drugo. V kontaktnih rubrikah Pisma bralcev in Zakaj, kako bodo objavljena pisma otrok in odgovori na njihova vprašanja. Vsaka številka prinaša po dva posterja, pa tudi sicer so vse rubrike bogato opremljene s slikovnim gradivom, tako fotografijami kot ilustracijami. Ker je prvi konec tedna v oktobru evropski dan opazovanja ptic, obravnava prva številka v rubriki Svet živali vodomca; 3. oktober je svetovni dan habitatov, zato revija prinaša tudi prispevek o tej temi, 4. oktober pa je svetovni dan varstva živali, ki jih je v prvi številki revije mogoče najti res veliko, je v uvodniku prve številke Mojega planeta zapisala odgovorna urednica.

Četrtoletje Cankarjevega doma Ljubljana

Cankarjev dom (CD) je v ponedeljek, 19. septembra, praznoval svojo 25-letnico. Praznovanje je potekalo med 17. in 22. uro v Kidričevem parku, veliki sprejemni dvorani CD, dvorani "Duša Počkaj", zastekljenem prostoru v veliki sprejemni dvorani in prvem predverju tega hrama kulture. Dogodke je uvedel pozdravni nagovor generalnega direktorja CD Mitje Rotovnika ob 17.30 v Kidričevem parku, so sporočili iz CD. Zaradi slabega vremena so dogajanje iz parka preselili v veliko sprejemno dvorano. Sledili so nastopi harmonikarja Mihe Debevca, Cirkusa Buffetto, ki ga sestavljata Natalia in Ravil Sultanov, Branka Potočana in harmonikarskega orkestra Glasbene šole Ljubljana Vič - Rudnik z dirigentko Andrejo Kelvišar. Znotraj CD so predvajali filme o gradnji doma in prireditvah na njegovih odrih, predstavili fotografije Branka Cvetkoviča, posnete v zaozdrju CD, razstavili publikacije CD in zbornik ob 25-letnici CD ter plakate za prireditve zadnjih petih let. V zborniku ob 25-letnici CD je več zanimivosti iz četrtoletne zgodovine doma: Valorizirani celotni prihodek Cankarjevega doma za petindvajset let znaša približno 45 milijard tolarjev (brez naložbe, sklenjene v osemdesetih letih). Povprečno je bilo po pet posameznih dogodkov vsak dan, razen v poletnih dneh, ko po-

pravljajo in obnavljajo prostore in opremo. Na odrih CD je nastopilo približno 385 tisoč umetnikov. Za prireditve kulturno-umetniškega programa z abonmaji Slovenske filharmonije in Simfonikov RTV so prodali več kot 4,4 milijonov vstopnic. Brez vstopnine so si obiskovalci v tem času lahko ogledali več kot 6000 kulturno-umetniških prireditev. V dvoranah CD je bilo v petindvajsetih sezonah več kot 520 tisoč ur priprav, vaj in prireditev. Vsako leto je v kulturno-umetniški program zajetih približno štirideset prireditev, za katere prodajo manj kot 15% vstopnic, ki so na voljo. V zadnjih petih letih je bilo vsako leto razprodanih približno 30 odstotkov kulturno-umetniških prireditev. Najvišja cena vstopnic doslej je bila za gala operni koncert z Lucianom Pavarottijem leta 1997, v zadnjih petih letih pa za gostovanje Izraelske filharmonije, ki so ga v celoti plačali pokrovitelji in obiskovalci koncerta. CD je bil zgrajen po zamislih in načrtih arhitekta, urbanista, pedagoga in akademika Edvarda Ravnikarja (1907-1993). CD je bil zgrajen v nekaj manj kot štirih letih. Takratni slovenski kulturi je zgradba s 13 različnimi dvoranami, dvema predverjema, več manjšimi prostori ter približno 35.500 kvadratnimi metri koristne površine odprla prostor za napredek predvsem na področjih glasbene in odriških umetnosti ter kulturne vzgoje. Projekte za kulturni in kongresni center je izdelal Investicijski zavod za izgradnjo Trga revolucije. Cankarjev dom so zgradili in opremili: podjetji Slovenija ceste - Tehnika in Gradis z 32 kooperanti, IMP (Industrijsko-montažno podjetje), Slovenija s 14 kooperanti, Iskra, britansko podjetje Tele Stage in Klemos iz Lenarta, nizozemski Philips. Orgle so izdelali v nemškem podjetju Karl Schuke.

Kulturni center Lojze Bratuž/Razstava bo odprta do 12. novembra
Slikarske molitve Safeta Zeca

Slikarske molitve vrhunskega likovnega umetnika Safeta Zeca, ki smo ga pri nas že spoznali, saj smo mu pred leti že priredili odmevno razstavo prav v centru Bratuž, so nevsakdanji naslov razstave njegovih čudovitih umetniških del v različnih tehnikah, saj se bosanski umetnik izraža v vseh klasičnih slikarskih in grafičnih

spremnih esej k razstavi, ki jo ima umetnik prav te dni v Visoki šoli Janeza evangelista v Benetkah (Scuola Grande del San Giovanni Evangelista), kjer se predstavlja prav z deli, ki so še najbližja svetemu in odslikavanju svetih stvari, najglobljih človeških občutij, čustev, pristne molitve. Odločitev za ponovno razstavo likovnih mojstrov Safeta

tehnikah. Razstavo bosanskega umetnika evropskega slovesa bodo odprli v Kulturnem centru Lojze Bratuž danes, v četrtek, 6. t.m., ob 18. uri, razstava pa bo na ogled do 12. novembra. Naslov razstave pretanjenih in neverjetno skrbno ter z znanjem izjemnega mojstra naslikanih del Safeta Zeca smo si izposodili pri likovni kritičarki Aidi Abadžić-Hodžić, ki je tako naslovila

Zeca v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici je bila pravzaprav nujna, ker je bilo povpraševanje po tej razstavi veliko. Safeta Zeca in njegov likovni svet imamo radi tudi mi, kot ga imajo radi danes po vsem svetu, od rodne Bosne do Slovenije, od Italije do vse Evrope in Združenih držav Amerike, po celem svetu. O Safetu Zecu in njegovem delu je bilo poveda-

no ogromno, a najboljše govori njegova likovna dela sama, prave sodobne mojstrovine in zato ni naključje, da je njegova razstava v Benetkah sovpadala z razstavo drugega velikega sodobnega figurativnega slikarskega mojstra, Luciana Freuda, ki prav tako kot Safet Zec v današnjem razdrobljenem svetu in sredi razkošja revščine sodobnega slikarstva, ki ne ve več kam, še vedno slika človeka in njegova duševna stanja, sicer na sodoben način, a še vedno zvest fi-

njegovega slikanja, pa mu Rembrandtova neprekosljiva grafična šola in podobna, če ne že enaka!, tehnika omogočata, da je Safet Zec danes eden najboljših grafikov na svetu.

Rekli smo, da je človek osrednja tema njegovega likovnega dela. In seveda vse tisto, kar o človeku in notranjem svetu Safeta Zeca govori. Če nas njegovi hlebci in kruhi na mizi spominjajo na svetost evharistije in imajo isti simbolični naboj in pomen, nam njegov

gurativnemu načinu slikanja. Likovni svet Safeta Zeca se je z leti prečistil, postal je kristalno jasen in čist. Umetnik se polnokrvno izraža na vseh ravneh in v vseh likovnih tehnikah. Če mu je, podobno kot velikemu Toskancu Michelangelu, pri srcu korpozno, a obenem tudi prefinjeno, mestoma lirično slikarstvo, v katerem je prav človek in vse tisto, kar o njem govori, osrednja tema

niz ogledal na preprostih in golih stenah prav tako priključ v spomin človeka in njegova boleča odsotnost na teh in drugih platnih, kjer naš mojster upodablja mize, stolice, odprta in zaprta okna, pročelja in prehode med hišami, vedno bolj tudi zapuščene preproste ribiške barke v Beneški laguni, pa nam govori prav o človeku in svetem v njem.

JUP

Beneški Lido / 62. mednarodni filmski festival
Ang Lee dobitnik zlatega leva

Krilati zlati lev je tokrat odletel z beneške lagune oz. iz močno zastraženega Lida v roke tajvansko-ameriškega režiserja Ang Leeja, ki si je prestižno nagrado zagotovil s filmom Brokeback Mountain, in to prav letos, ko je festival posvetil retrospektivno ravno vzhodni kinematografiji. Ang Leejeva stvaritev je prepričala žirijo, ki je imela letos sicer težko delo, saj konkurenca že dolgo ni bila tako huda in tekmovanje tako zelo negotovo. Ali bo film prepričal tudi domače ameriško občinstvo, bomo šele videli, saj je bil režiser v nekem intervjuju, ko je imel leva že v žepu, dokaj previden. "Menim, da bodo film vrteli najprej v 'rdečih državah', kjer so demokrati v večini. Če se bo publika nanj pozitivno odzvala, bomo odločili, ali ga predvajati tudi

v ostalih. Amerika živi v obdobju velike bojzani. Dolgo let prebivam v tej državi in menim, da se nahaja v izredno kočljivem trenutku." Res je. Ameriko straši kar nekaj stvari: svetovni terorizem in močvirje iraškega položaja; če k temu prištejemo še naravno ujmo orkanov, ki so pokazali pravo podobo revnega ameriškega sna, postane slika še toliko bolj alarmantna. Z vsemi tovrstnimi tegobami v rešetu, kaj šele, da bi se Američani spustili v razmislek o filmu, ki spodbija moškost priljubljenega lika kavboja, na katerem je osnovana zavest ameriškega ljudskega čutenja! Leejev film Brokeback Mountain je namreč posnet po romanu Pulitzerjeve nagajenke Anne Proulx, govori pa o dveh mladih

kavbojih, med katerima se leta 1963 v gorah Wyominga razvije homoseksualno razmerje. Gre namreč za ljubezenski film, ki tako postavljen v moško okolje in v tisti čas "še bolj podkrepi njegovo romantično plat", je mnenja režiser. "Vsak čuti v sebi potrebo po romantičnosti in tudi po nuji, da zaide v svojo črno plat duše, le da bi zadovoljil svojo strast in svoj nagon. Nekaj, kar imamo v sebi, nas roti k izpovedovanju našega čustva ljubljene osebi. Tema mojega filma je torej univerzalnega značaja in menim, da se v svoji kinematografiji še nikoli nisem lotil tako silne in posebne ljubezenske zgodbe", je še dejal Ang Lee. Bog ne daj, da bi se prebivalci onkraj luže v tem obdobju zaljubili tudi v celovečerec lepota, predvsem pa dobrega

režiserja, Georga Clooneyja; njegov Good Night and Good Luck je namreč politično nabito delo o poštenih novinarjih, ki se v 1950. letih, za časa McCarthyja, lotijo skorumpirane ameriške vlade. Ves čas festivala je veljal za enega glavnih favoritov za zlatega leva, na koncu pa je prejel dve nagradi: nagrado za najboljši scenarij in pa nagrado za najboljšega igralca. Slednjo si je za portret legendarnega ameriškega novinarja Eda Murrowa prislužil 56-letni David Strathairn. Menda pa bo letošnji beneški festival ostal v spominu zaradi še vedno lepega nasmeha italijanske igralkice Stefanie Sandrelli, ki je bila v 45 letih igranja muza največjih režiserjev in utelesala ideal tradicionalne ter obenem moderne ženske. Njej in japonskemu filmarju Hayaou Miyazakiju, velikemu mojstru animiranega filma, so izročili častnega leva za sijajno kariero v svetu sanj.

IG

V pričakovanju na primarne volitve 16. oktobra

Ali je prvi krog soočanja v levi sredini potreben?

Rosato, Metz ali Boniciolli? Kateri izmed trojice si bo zagotovil uradno kandidaturo levo sredinskega tabora in se kosal s sedanjim županom, ki je že itak uradni tekmelec tržaške desnice na prihodnjih občinskih volitvah, nam še ni znano. Vsi trije tržaški politiki so bili v ponedeljek minulega tedna povabljeni na prvo sejo Pokrajinskega sveta Slovenke kulturno gospodarske zveze; poslanec Rosato pa je bil v petek prejšnjega tedna tudi gost Sveta slovenskih organizacij v Finžgarjevem domu na Opčinah.

Kaže vendar, da so primarne volitve korak, kateremu bi se predstavniki naše manjšine

rade volje izognili, saj bi raje že od vsega začetka odločno podprli le enega samega

Foto IG

močnega kandidata, kajti Dipiazza je v zadnjih mesecih kajpada okrepil svoj položaj in

polagoma se tudi v slovenskih krogih širi zaskrbljenost, da je sedanji tržaški župan pridobil

na imidžu in to s popularnimi potezami ob zgledu Berlusconijeve neokusnosti.

Prodi pa je vsekakor mnenja, da so primarne volitve potrebne za pridobitev ljudske podpore: ko pa bo to prvo soočanje mimo, je treba odpraviti nesoglasja in združiti moči v prid izglasovanega kandidata. Na podlagi česa so se C. Boniciolli, A. Metz in E. Rosato kosali oz. skušali pridobiti zaupanje slovenskih volivcev? Gotovo je bil

zaščitni zakon osnova, ob kateri je vsakdo skušal najbolje igrati svoje karte. Osebnosti podpisane, ki ga lahko soočenje v levi sredini 16. oktobra zlahka izpodbije, namiguje, da se je Rosato predstavil že v vlogi župana, Boniciolli se je izkazal kot močan odbornik z resorjem za gospodarstvo in pristaniške dejavnosti, Metz kot se mlad politik, ki ima vendar marsikaj dobrega povedati, pa je izgledal najbolj šibak člen verige, saj so ob enem objektivne možnosti za njegovo uveljavitev dokaj šibke.

Boniciolli se je glede zaščite v

predmestju in mestnem središču zavzel za postopek, ki so ga že udeležili v Gorici: v centru mesta bi morali tako odpreti okence za poslovanje v slovenščini, kar ne bi privedlo do popolne dvojezičnosti v Trstu, a bi vendar predstavljalo "potezo, ki bi bila prikladna za večkulturno mesto, kot je naše", je dejal kandidat Levih demokratov. Metz (Zeleni) pa se je v svoji iskrenosti podal do menda preveč ambicioznega vidnega in totalnega dvojezičnega načrta, ki je po njegovem edini način, s katerim ustvari enotno skupnost, ki jo navznoter vsekakor zaznamujejo različne komponente. Rosato (Marjetica), ki je tako v Gregorčičevi dvorani kot v Finžgarjevem domu poudaril predvsem široki pomen kakovosti življenja – ki je danes krepko pod nivoom, spričo pomanjkanja jasli, "predvsem na Krasu", izginotja majhnih trgovin v predmestnih pasovih, vedno večje nuje po negovanju pravic ostarelih in mladih pri iskanju zaposlitve, zapostavljanja poljedelskih in gospodarskih dejavnosti, neizrabljenega turističnega

potenciala naših krajev in Krasa itd. – Obljubil pa je, da bo zakon št. 38 končno udejanjen v prvih treh mesecih njegove uprave.

Foto IG

Naj pa zadnja misel gre predstavniku Zelenih, ki je v svojem izvajanju podal najbolj učinkovito sliko tržaške protislovnice, nazadnjaške, nacionalistične in navsezadnje votle stvarnosti nekaterih, ki so najbrž edini, ki se v Evropi hvalijo, "da ne poznajo enega jezika" – našega!

Igor Gregori

Slovensko zdravniško društvo Trst – Gorica

Lep uvod v novo sezono

Po poletnem premoru smo člani SZD prejeli vabilo za ogled Medicinskega centra VID v Kromberku pri Novi Gorici, ki ga vodi znani okulist dr. Franc Šalamun. Z njim smo se spoznali, ko je marca 2003 predaval v Trstu o Laserski refraktivni kirurgiji. V soboto, 24. septembra, nas je čakalo oralno predavanje. Na pobudo dr. Franca Šalamuna so se v centru VID prvič srečali člani Goriškega

upa, da bo slednji še bolj odprt in dostopen pacientom iz naše dežele, ko bo meja dokončno izbrisana.

Dr. Šalamun se je ob bežnem orisu svoje zdravniške poti zahvalil svojim učiteljem, predvsem dr. Srebrniču in dr. Vatovcu, ob opisu najsodobnejše pridobitve-aparature, vredne 400 tisoč evrov, pa Vladimirju Pečenku. S tem novim aparatom je možna korekcija napake vida od -8 do +6 diop-

zdravniškega društva Nova Gorica in člani Slovenskega zdravniškega društva Trst – Gorica. Srečanje je bilo povezano tudi z uradnim odprtjem laserskega centra za korekcijo vida, ki sicer deluje že od aprila in so v njem opravili že 100 operacijskih posegov.

K prazničnemu vzdušju je pripomogel glasbenik Dario Šavron, ki je na marimbo zagrabil skladbe F. P. Tedesca, E. Sejourneja in K. Abeja. Mladi mojster tolkal, ki je doma iz Zgonika, je svoje študije opravil v Trstu in na Holandskem. Predsednik Goriškega zdravniškega društva Vojko Gatnik je izrazil veselje nad srečanjem in na kratko oralno delovanje društva. Za njim je pozdravil v imenu Slovenskega zdravniškega društva Trst – Gorica okulista Marjan Spetič, ker je bil predsednik Rafko Dolhar zadržan. Poudaril je, da ima društvo poleg strokovnega tudi narodnoobrambno vlogo, glede novega centra pa

trij. Poseg traja od 10 do 15 minut. Vsi smo si ga lahko ogledali na videoposnetku. Sledilo je uradno odprtje Centra. Tradicionalni trak je prerezal dr. Srebrnič. Po ogledu operacijske sobe smo se gostje še dolgo zadržali v prijetnem pogovoru z gostiteljem ob bogato obloženih mizah.

Marilka Koršič

ŠKEDENJ Pomembno pooblastilo

Izredni delivci svetega obhajila v oporo duhovnikom

Še tako prizadeven duhovnik, večkrat zaradi časovnih in logističnih razlogov, ne zmore opraviti vseh svojih nalog. Pri tem se nanašamo predvsem na delitev sv. obhajila, ki ga nekateri župljani ne morejo prejeti med mašo, ker jim je zaradi enega ali drugega razloga to onemogočeno. Nekateri osebe so v domu ostarelih, nekatere so zaradi bolezni priklenjene na posteljo, tudi skavti imajo večkrat posebne maše. V petek, 30. septembra, se je zato v škedenjski cerkvi sv. Lovrenca zbrala velika množica občanov, da bi prisostvovala slavni podelitvi pooblastil za delitev sv. obhajila, ki jih je prejelo od škofa Evgena Ravignanija štirinajst oseb. Te osebe imajo zdaj pooblastilo, da lahko delijo sv. obhajilo. Kakor je med pridigo povedal škof

Ravignani, ki je, v spremstvu g. Jakomina, maševal v slovenščini, je moralo teh štirinajst prostovoljcev

Foto A. Novak

opraviti tečaj za usposabljanje delitve obhajila. Tečaj, ki je potekal meseca julija in ki ga je vodil pater Gino Massiero, je trajal skupno tri večere,

med katerimi so se udeleženci seznanili s pojmom evharistije, učili pa so se tudi praktičnih pravil za delitev obhajila. Škof Ravignani je v svoji pridigi poudaril predvsem odgovornost in pomen, ki jo

funkcija posebnega delitelja obhajila zavzema. Govoril je o evharistiji in zaključil s posebnim blagoslovom, kajti so delitelji obhajila izredno

pomembne osebe za versko skupnost. Ovrednotil je tudi pogum, ki je vselej potreben, da si človek vzame tako odgovornost.

Izredni delivci obhajila – to je uradno ime funkcije – prihajajo iz različnih župnij, točneje eden iz Žavelj, eden iz Mačkolj, eden iz Doline, eden iz Boršta, dva z Opčin, eden z

Repentabra, dva iz Škedenja, trije od Svete Ane, eden od Sv. Vincencija, eden od Sv. Ivana in en član skavtske organizacije. Novi delivci obhajila se bodo pridružili štirim "starim" delivcem, tako da jih bo skupno osemnajst. Ob potrebi bodo pomagali duhovniku v cerkvi in bodo nosili hostije na dom bolnikom. Vsekakor bodo na razpolago krajevnim duhovnikom. Gospod Jakomin nam je med drugim še povedal, da načrtujejo nov tečaj za župnije, ki se tokrat niso odzvale na povabilo.

Metka Kuret

PROGRAM INTERREG Predstavitvena tiskovna konferenca

Čezmejno sodelovanje v luči turistične promocije

V petek minulega tedna so v prostorih Trgovinske zbornice predstavili tri čezmejne načrte, za katere je dalo pobudo Slovensko deželno gospodarsko združenje v sodelovanju z nekaterimi včlanjenimi podjetji; financirala pa jih je EU v okviru programov Interreg IIIA Italija-Slovenija. Gre za tri projekte, ki potekajo v sklopu prizadevanj za krepitve čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo na področju turizma in ki pokrivajo zlasti območje pokrajin Trst in Gorica v Italiji ter goriške in obalno-kraške regije v Sloveniji.

Prvi projekt z naslovom V bližini Trsta. Prijavitelj pa je tržaška potovalna agencija Aurora. Cilj projekta je ovredno-

titi in spodbuditi turistični razvoj doslej ne dovolj prepoznanih območij v okviru čezmejnega ozemlja. S tem želijo predstaviti zlasti različne kulture, umetnost, ljudske običaje, etnografske značilnosti ter naravno in zgodovinsko bogastvo obmejnih območij, ki so vezani na Trst kot izhodiščno točko, imajo pa namen promocije njegove bližnje in daljne okolice (npr. Obale, Krasa, Goriške in severnega dela čezmejnega območja). Pri tem želijo oblikovati eno- ali večdnevne turistične pakete, namenjene individualnim turistom ali organiziranim skupinam. Vrednost projekta znaša 33.600 evrov.

Drugi projekt se imenuje Termalizem v duhu ohranjanja zdravja in medsebojnega spoz-

navanja, prijavitelj pa je tržaška turistična agencija Adriatic. Projekt je usmerjen v promocijo turizma na čezmejnem območju z oblikovanjem in pripravo turističnih paketov, namenjenih predvsem osebam v tretjem življenjskem obdobju, z dvema osnovnima tipoma ponudbe, termalnim in kulturnim. Cilj projekta je razvoj in promocija turizma s poudarkom na zdravju, socializaciji, rekreaciji in kulturi, njegova vrednost pa je 29.960 evrov.

Naslov tretjega projekta je Utrinki in okusi čezmejnega Krasa, prijavitelj pa je SDGZ. Projekt predvideva povezovanje in sodelovanje na področju eno-gastronomskega turizma na italijanskem in slovenskem Krasu, cilj pa je ana-

lizirati turistično ponudbo na tem področju in nastaviti skupno promocijo ter preučiti možnosti za izpeljavo skupnih pobud v naslednjih letih in po zaključku financiranja iz evropskih skladov. Šlo bo predvsem za promocijo gostinskih obratov, ki ponujajo tipične kraške pridelke in jedi, ter za promocijo ekološkega in naravnega turizma. Vrednost projekta je 20.000 evrov. Med partnerji projektov so tako nekatere občinske uprave na obeh straneh meje, kot npr. občini Dolina in Doberdob na italijanski ter občine Piran, Komen in Divača na slovenski strani, kot tudi nekatere pomembne gospodarske organizacije, kot so npr. SDGZ, dalje tržaška Trgovinska zbornica, pa še Območna obrtna zbornica Sežana, Javni zavod Park Škocjanske jame, Obalne galerije Piran idr. Strokovno pomoč pri pripravi projektov je nudilo specializirano podjetje Europrojektiranje podjetje Euroservis.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAŽENECV Prvo predavanje letošnje sezone

Brata Rusjan, pionirja slovenskega letalstva

Nova sezona srečanj, ki jih prireja Društvo slovenskih izobrazencev, se je začela minuli ponedeljek s predavanjem Srečka Gombača z naslovom Nebo nad Primorsko - življenje in delo bratov Edvarda in Josipa Rusjana.

Predavatelj, ki je doma iz Izole in je dejaven na gostinskem področju, je občinstvu Peterlinove dvorane prikazal pionirske zametke slovenskega letalstva, pri katerem sta imela pomembno vlogo ravno brata Rusjan. Srečko Gombač je svoje dolgoletno zanimanje za tovrstno tematiko strnil v knjigi, ki je izšla pred letom dni, in sicer "na dan vstopa Slovenije v Evropsko Unijo". Predavatelju je namreč

pri srcu negovanje naše kulturne dediščine, katere del so

preteklosti dokaj skromna", je žalostno poudaril gost. Pu-

Foto Kroma

gotovo peripetije Rusjanov. "Žal pa je pozornost do te naše

blikacija je bila tudi sredstvo, s katerim zabeležiti 120. oblet-

nico rojstva in 95. obletnico smrti Edvarda Rusjana, obenem pa tudi ne ravno zaokroženo stoletnico prvega poleta motornega letala na Slovenskem.

Življenjska parabola Edvarda in Josipa je torej nerazdružljivo povezana z vrvežem tehnološkega napredka, ki je v začetku minulega stoletja zajel Tržaško, pa tudi Goriško, kamor se je družina Rusjan preselila ob koncu 19. stoletja. Posoško mesto oz. njegovo nebo je postalo tako odprtih laboratorij za pionirske poizkuse naših letalcev, ki pa niso imeli toliko sreče, kot sta si bila obetala. Predvsem Edvardu je sreča obrnila hrbet med poskusnim poletom, ki ga je letalec opravil v Beogradu 11. januarja 1911, kamor se je odpravil s sodelavcem, fotografom Merčem, da bi prodal prototip letala iz platna srbski vojski: na višini kakih 40 metrov se je žica v ogrodju pretrgala... Pravijo, da so Edvardu priredili veličasten pogreb. Njegov brat Josip se je nato preselil v Argentino.

Obvestila

Župnija Boljunec vabi v nedeljo, 9. oktobra, ob 16. uri v Marijino cerkvo na Pečah v dolini Glinščice, kjer bo tradicionalna jesenska sv. maša. Vabljeni še zlasti Marijini častilci in cerkveni pevci in pevke.

Klub prijateljev prireja v ponedeljek, 10. oktobra, izlet po "Slomškovi poti", to je od Slomškove rojstne hiše na Slomu do njegovega groba v Mariboru. Ogleдали si bomo še druge mariborske zanimivosti. Pridružil se nam bo pesnik, g. Stanko Janežič. Informacije in vpisovanje čimprej, do zapolnitve mest, na tel. št. 040 639949 (Bole), 040 43194 (Martelanc) in 040 225468 (Puntar).

Združenje prostovoljcev Hospice Adria - onlus vabi na okroglo mizo, ki bo v torek, 11. oktobra 2005, ob 18. uri v dvorani Baroncini, ul. Trento št.

8, na temo: Evtanazija in podaljšanje življenja za vsako ceno. Kaj pravijo različne veroizpovedi? Sodelujejo: msgr. Gianpaolo Muggio, rabin Ariel Haddad, dr. Sergio Uicich in sestra Malvina Savio.

Združenje prostovoljcev Hospice Adria-onlus vabi v skupino za podporo žalujočim po izgubi drage osebe. Prvo informativno srečanje in predavanje bo v četrtek, 13. oktobra 2005, ob 17. uri v centru za prostovoljce F-Jk (CSV - Centro servizi volontariato FVG), ul. Torrebiana 21, v Trstu. Predvideno je osem srečanj, vsak četrtek od 17. do 18.30. Za prijave in informacije za skupino je na razpolago tel. št. 040 421880.

Darovi

Za Ukmarjev sklad ob zlati maši g. Viljema Željala Darko in Zinka 100,00 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

DRUGO DEKANIJSKO REVIZIJO

posvečeno zaključku evharističnega leta

Sobota, 8. oktobra 2005, ob 20.30

v župnijski cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah

DEVIN-NABREŽINA Po seji občinskega sveta

Sprejet načrt o Sosljanskem zalivu; amandmaji SSK skoraj v celoti zavrtnjeni

Kaže, da se je vprašanje o usodi Sosljanskega zaliva premaknilo z mrtve točke, saj je v četrtek minulega tedna devinsko-nabrežinski občinski svet sprejel podrobno načrt za razvoj spornega kraškega obmorskega pasu.

Kot je bilo pričakovati, so svetniki desnosredinske koalicije sklep potrdili; k njihovim gre prišteti še glasove svetnikov Oljke Marize Škerk in Michela More. Vera Tuta, ki ravno tako pripada Oljki, se je vzdržala, proti razvojnemu načrtu pa sta glasovala svetnika Viktor Tance (Združeni-Uniti) in Edvin Forčič (Slovenska skupnost).

Ravno občinski predstavnik stranke Slovenske skupnosti je v torek minulega tedna predstavil javnosti popravke, predložene k načrtu lastnika Sosljanskega zaliva, podjetnika iz Mantove Carla Dodija in podjetja S. Gervasio e Protasio. Forčič je podobno kot pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik dejal, da njegova stranka ne nasprotuje načrtu za preureditev Sosljanskega zaliva; skrbi ga le morebitna špekulacija, ki se za načrtom skriva in ki bi zaliv namenila izključno v rezi-

denčne namene, ne pa razvoju turizma, ki bi gotovo pomenil dostojno in dolgotrajno protitež za domače prebivalstvo. Devinsko-nabrežinska občina je namreč v letih utrpela močno narodnostno izneverjenje z

Foto IG

gradnjo številnih novih naselij, namenjenih italijanskemu prebivalstvu istrskega porekla, kaj šele, da bi se ta negativni trend nadaljeval in odtujil domačinom še dragoceno področje med Devinom in Nabrežino!

No, na občinski seji je bil sprejet le amandma, v katerem

je svetnik SSK zahteval, naj se v izvršilnih normah jasno izpostavi izraz 'turistične strukture'. Kaj pa ostalih šest popravkov?

Večina je namreč vse zavrnila. Če se spustimo v podrobnosti

pristanka (če občina ne odgovori na zahtevo podjetnika, je ta po 60 dneh avtomatično sprejet); zavrtnjen je bil tudi popravek o prenosu čistilne naprave s področja 'karavele' na stroške lastnika oz. podjetja; večina ni sprejela niti amandmajev, ki so zahtevali znižanje števila parkirnih prostorov, prosto koriščenje plaž, izključitev srenjske imovine iz načrta, pa tudi določila in jamstev za prostorsko namestitve jadranskih društev, ki so že leta prisotna in dejavna v Zalivu.

Kot je pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik na tiskovnem srečanju poudaril, so amandmaji svetnika Forčiča jasen dokaz, da Slovenska skupnost ni nikakor nasprotna kakršnekoli posegu v Sosljanskem zalivu: stranka pa odločno nasprotuje tistim potezam, ki bi lahko škodile tako javni ustanovi kot domačemu prebivalstvu. Predloženi amandmaji, ki pa so bili skoraj v celoti zavrtnjeni, so bila namreč izjubljena priložnost, s katero pregnati 'nejasnosti' tako lastnikovih namer kot politike sedanje devinsko-nabrežinske občinske uprave.

izpeljati dela sočasno v vseh treh predvidenih enotah; zavrtnjen je bil amandma, ki je izključeval postopek tihega

izpeljati dela sočasno v vseh treh predvidenih enotah; zavrtnjen je bil amandma, ki je izključeval postopek tihega pristanka (če občina ne odgovori na zahtevo podjetnika, je ta po 60 dneh avtomatično sprejet); zavrtnjen je bil tudi popravek o prenosu čistilne naprave s področja 'karavele' na stroške lastnika oz. podjetja; večina ni sprejela niti amandmajev, ki so zahtevali znižanje števila parkirnih prostorov, prosto koriščenje plaž, izključitev srenjske imovine iz načrta, pa tudi določila in jamstev za prostorsko namestitve jadranskih društev, ki so že leta prisotna in dejavna v Zalivu.

Kot je pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik na tiskovnem srečanju poudaril, so amandmaji svetnika Forčiča jasen dokaz, da Slovenska skupnost ni nikakor nasprotna kakršnekoli posegu v Sosljanskem zalivu: stranka pa odločno nasprotuje tistim potezam, ki bi lahko škodile tako javni ustanovi kot domačemu prebivalstvu. Predloženi amandmaji, ki pa so bili skoraj v celoti zavrtnjeni, so bila namreč izjubljena priložnost, s katero pregnati 'nejasnosti' tako lastnikovih namer kot politike sedanje devinsko-nabrežinske občinske uprave.

OBČINA DOLINA Pogovor z županjo Premolinovo

"Moj obračun je po poldrugem letu županovanja pozitiven"

"Kljub temu da imamo veliko dela in vem, da v javnih upravnih poteka delovanje nekoliko počasneje kot v privatnem sektorju, je vseeno moj obračun po poldrugem letu županovanja pozitiven, saj se je marsikaj premaknilo z mrtve točke in tudi doživelo svoj zaključek", nam je povedala dolinska županja, Fulvia Premolin. V tem intervjuju, ki nam ga je gospa Premolinova podala v petek minulega tedna, so na rešetah najbolj aktualna vprašanja, ki zadevajo breško občino.

Kako pa se bodo razpletle

težave, ki so pred nedavnim nastale glede boljunške srenjske imovine?

V odgovoru, ki naj bi ga poslali komisarju za ločeno upravljanje jusarskih zemljišč, ga v bistvu še enkrat prosimo, naj ponovno vzame v pretres vso dokumentacijo, ki smo jo na občini pripravili v zvezi z dogovorom s srenjo. To je bilo namreč veliko in zahtevno delo. Upamo, da bo komisar to storil v luči tudi novih podatkov: v svojem zadnjem odgovoru nam je poslal razsodbo iz leta 1931, češ da je nismo upoštevali. Odgovarjamo pa mu, da tisti akt ne zadeva srenje

Boljunec, temveč dolinsko srenjo, se pravi, da nima s to zadevo nikakršne zveze. Po drugi strani pa nam komisar oporeka, zakaj nismo poslali pritožbe, ko se je boljunška srenja ponovno vpisala z novim nazivom v zemljiško knjigo; no, tudi k temu imamo kar nekaj dodatov: ker nismo lastniki, se kratkoma nismo mogli pritožiti.

Kaj pa menite o odstopu odbornika Kluna?

Mislím, da je to njegova osebna odločitev. Vsak odstop je v slehernem odboru, v vsaki organizaciji ali pa skupini, ki kakorkoli deluje, nekaj povsem normalnega. Bivši odbornik

Klun se je za to potezo odločil, ker se namerava bolj posvetiti tako svojemu poklicu kot družini. Meni je še povedal, da je bil dejaven v občinskih krogih veliko let in da misli sedaj ubrati drugačno pot. Njegov odstop sem pač sprejela. Dodala bi še, da me njegova odločitev ne pušča ravnodušno, saj je kmetijski

resor dobro opravljal. Upam vsekakor, da se mu bo na drugem mestu dobro godilo. Ne bi pa razčlenila argumentov njegovih izjav, češ da se na tej občini dela le v eni smeri itd., ker menim, da se sorodne misli porajajo v človeku, ki se je odločil, da ubere drugo pot in začuti, da bo pogrešal vse to, kar mu je nenadoma zmanjkalo.

K njegovim izjavam glede nesoglasja v občinski upravi, nimate torej ničesar dodati?

Nimam, saj smo vse dosedanje odločitve in sklepe soglasno sprejeli. Zdrava in živahna dialektika mora povsod veti, sleherni ima zato pravico, da izrazi svoje mnenje, vendar ponavljam, da so bili vsi sklepi v občinski upravi soglasno sprejeti. Dodajam le naslednje, in sicer, da je zelo težko lotiti se sprememb in novosti; veliko lažje je se prepustiti ustaljenim

vzorcem in utečenim potem, a v svojem političnem programu smo podčrtali tudi marsikatero spremembo, ki jo moramo speljati. Upravljanje take javne ustanove dostikrat zahteva čelna človeka. Kako pa je bilo delo opravljeno, vsakdo od nas dobro ve, kaj je delal ali bolje česa ni delal, pa bi bil moral.

Bi nam lahko kaj več povedali o preureditvi občinskih uradov?

To je načrt, ki smo ga začeli pred šestimi meseci. Prvi del in sicer tisti, ki zadeva vse storitve, je bil že urejen. Tehnični urad bo preurejen v roku dveh mesecev. Še odprto je vprašanje prostorov, namenjenih službencem: potekajo še pogovori s posamezniki in razmišljamo o tem, kaj vsak resnično potrebuje in kam bi ga lahko namestili. Upam, da bo to delo tudi v kratkem zaključeno.

Igor Gregori

Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik

Izobraževalna ekskurzija v Kanalsko dolino

Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik je ob letošnjem Zablatnikovem dnevu skupno s Slovenskim

zavesti večkrat ni prisotna, saj mimo nje pelje avtocesta, s katere lahko po eni strani občudujemo lepo pokrajino, pelje pa tudi mimo ljudi, ki

z ljudmi, ki si prizadevajo za ohranjanje in razvoj slovenščine v Kanalski dolini. Ideja o srečanju je prerasla v pravi posvet, ki ga

kulturnim središčem Planika organiziral izobraževalno ekskurzijo v Kanalsko dolino. Čeprav Kanalska dolina geografsko ni oddaljena in jo lahko dosežemo iz Celovca v eni uri, pa vendar v naši

tam prebivajo, in mimo ljudi, ki tam ohranjanje in razvijajo slovenski jezik in kulturo. Inštitut Urban Jarnik je v sklopu ekskurzije želel pripraviti predvsem srečanje

je pripravilo Slovensko kulturno središče Planika. Predsednik SKS Planika, gospod Rudi Bartaloth, je predstavil delovanje kulturnega središča Planika, ki skrbi za poučevanje

slovenskega jezika, prireja kulturne prireditve ter nudi pomoč pri znanstveno-raziskovalnem delu. V nastanku je tudi kulturno-informacijski center, ki bo vseboval vse informacije o Slovincih v Kanalski dolini. V Kanalski dolini deluje tudi glasbena šola Tomaža Holmarja kot podružnica tržaške Glasbene matice. Mag. Nataša Komac in mag. Peter Rustia sta na posvetu spregovorila o izkušnjah pri poučevanju slovenščine v javnem šolstvu in zasebnem pouku v okviru kulturnega središča Planika. Dr. Rafko Dolhar je ugotovil, da je o Kanalski dolini na razpolago veliko število knjig, to pa v več jezikih, tako da je Kanalska dolina po publikacijah včasih bolj dostopna kot pa po svoji legi ob avtocesti, ki pelje na sever in na jug. Posvet sta sooblikovala geograf dr. Igor Jelen in arhitektka Kristina Chersi, mag. Peter Gerdol pa je posredoval informacije o razvoju turizma v Kanalski dolini. Udeležencem posveta je uvodoma izrazil dobrodošlico trbiški župan Franco Baritussio, ga. Nadia Campana, odbornica za kulturo in šolstvo na občini Trbiž, pa je predstavila delovanje Urada za jezikovne skupnosti in mednarodne odnose, ki deluje tako za manjšinske jezike v Kanalski dolini - slovenščino, nemščino in furlanščino - kot

tudi na mednarodni ravni. V popoldanskem programu so si udeleženci ogledali Beneško palačo v Naborjetu, kjer kulturno središče Planika prireja tudi slovenske kulturne prireditve. Mimo Ovčje vasi, kjer je grob Jurija Prešerna - brata Franceta Prešerna, ki je kot duhovnik deloval v Ovčji vasi - ter mimo vasi Ukev, ki so bile hudo prizadete ob neurju pred dvema letoma, je peljala pot nazaj v Žabnice, kjer so se udeleženci ustavili na grobu Salvatorija Venosija, ki je deloval na sedežu Slovenskega raziskovalnega inštituta v Ukvah. Salvatore Venosi se je zavzemal za tečaj slovenščine in glasbe v Kanalski dolini, njegovo delo in poslanstvo pa nadaljuje Slovensko kulturno središče Planika. To je pokazala tudi izobraževalna ekskurzija v Kanalsko dolino, katere se je

udeležilo okoli 50 udeležencev iz Koroške ter deset udeležencev iz Ljubljane v organizaciji Kluba koroških Slovencev v Ljubljani. Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik bo v nedeljo, 16. oktobra 2005, na Ziljski Bistrici pripravil gostovanje Cerkevnega mešanega pevskega zbora "Anton Jobst" iz Zirov. CMePZ "Anton Jobst" bo oblikoval sv. mašo ob 10. uri. Inštitut Urban Jarnik ob tej želi osvežiti spomin na skladatelja Antona Jobsta (1894-1981), ki se je rodil na Brdu pri Šmohorju v Ziljski dolini. Leta 1910 se je še ne šestnajstletni Anton Jobst znašel na oglarski šoli v Ljubljani, leta 1912 pa je nastopil službo organista v Zireh, kjer je deloval do svoje smrti.

Martina Piko-Rustia

OB ZAČETKU PASTORALNEGA LETA Člani gibanja Pot Prižgati ogenj dobrote

Gibanje Pot je 18. septembra v Idrijskih Krnicah pripravilo prvo srečanje v novem pastoralnem letu v tamkajšnji cerkvi, ki so jo zgradili lansko leto. Na začetku so se spomnili, da je pokojni ustanovitelj in vodja Vinko Kobal v duhu še vedno z njimi in povedali, da jih letos spremlja g. Lojze Milharčič. Domačini so se spomnili svojih nekdanjih župnikov, msgr. Franca Rupnika in Franca Kavčiča, ki sta bistveno pripomogla, da stoji sedaj v Krnicah cerkva, ki ima, ob veliki umetniški in teološki moči patra Marka Rupnika posebno sporočilnost. Od vseh vetrov so se najprej zbrali v Spodnji Idriji, skupaj z družinami, ki se v ta namen zbirajo ob novem domačem župniku Rafku Klemenčiču, in

mozaik in si je rekel, kako vesel je lahko tisti, ki je v tej župniji s cerkvo tako zgornjega mozaika, tako pozornih ljudi... Ti vidijo pravi odgovor na izzive današnjega časa v tem in zato neuklonljiva želja po obstoju na zemlji in vrednotah svojih prednikov. Skozi to so postavili tudi tempelj njihovega duhovnega obstoja - cerkvo. To čutili kot del občestva, torej žive Cerkev, ki želi biti prostor odrešenega človeštva, vcepjenega v Kristusovo odrešenjsko telo. Že leta 1968 je nekdanje vojaško skladišče na tej lokaciji usposobil za bogoslužje takratni župnik Franc Rupnik. V tistih dneh, ko je bila pot gor še težko prevozna, zlasti po pozimi z motornim kolesom, ko ni bilo ali pa vsaj ne takojšnjega plujevanja, si je na nohe dal še smučke. Tako se je lahko ujel, če je motor zaneslo. S takšno iznajdljivostjo in usposobitvijo zasilenega bogoslužnega prostora

Na mozaiku: Svetnik izliva nad hišo v požaru vodo kot milost in ljubezen božjo iz cerkve v ta kraj. Ta gasi vse tisto, kar se v človeku upira k odrešitvi. V notranjosti je, med drugim, za današnje mlade rodove posebej zgornja združitev svetih Joachima in Ane - moža in žene torej - v eno ljubezen in en pogled na svet, saj se njuni očesi v stikajočih se glavah združita v eni ljubezni med seboj in z Bogom.

Ob 20-letnici Kvintet Smrtnik praznuje z novo zgoščenko

Ena izmed najbolj uveljavljenih vokalnih skupin med slovensko manjšino na avstrijskem Koroškem, kvintet oziroma kvartet bratov Smrtnik je v petek, 23. septembra, v Železni Kapli s predstavitvijo nove zgoščenke in DVD-ja proslavila 20-letnico svojega delovanja. Smrtnikovi bratje, ki imajo od letos naprej tudi svojo spletno stran www.smrtnik.at, so doslej imeli več kot 500 nastopov tako po Evropi kakor tudi med Slovenci v Argentini in veljajo za "ambasadorje slovenske kulture na Koroškem".

Štiri brate družine Smrtnik iz Kort nad Železno Kaplo, Franca-Jožefa, Zdravka, Vladimirja in Marjana, je za prvi nastop zbral slovenski pisatelj in kulturnik Valentin Polanšek leta 1985. Prvotnemu kvartetu se je kasneje pridružil še bratranec

Marko in vokalna skupina nastopa danes tako kot kvartet kakor tudi kot kvintet.

Skupina se posveča ohranjanju in kakovostnemu izvajanju slovenskih narodnih in umetnih

pesmi in s svojim delovanjem želi prispevati k razvoju in uveljavitvi slovenske kulture v zamejstvu. Ob 20-letnici bo vokalna skupina predstavila novo zgoščenko in spremni DVD, ki so ga posneli v gorski naravi Kort, Obirske in Sel na avstrijskem Koroškem, oba z naslovom Vedno znova. Na zgoščenki je 12 pesmi Slavka Avenika v aranžmajih za vokalne skupine, ki jih je za Smrtnikove brate priredil slovenski koroški muzikolog in predavatelj na univerzi v avstrijskem Gradcu Bertelj Logar. Kvintet bratov Smrtnik je poleg tega posnel še pet slovenskih ljudskih pesmi ter tri popevke v zborovski priredbi. Novo zgoščenko s spremnim DVD-jem je kvintet oziroma kvartet Smrtnik predstavil v soboto, 24. septembra, v Kulturnem domu Pliberk.

Prejeli smo Vsiljeni praporji

Praporov ne bo ob odru", se hudujejo v Primorskih novicah (15.sept.05), glede portoroške proslave priključitve dela Primorske h takratni Jugoslaviji (ko še nismo imeli matične domovine, kot to napačno poenostavljajo mediji). Čisto pravilno je državni sekretar A. Zorn dejal, da partijski prapori (ali partizanski, kar je isto) ne sodijo v koncept državnih praznikov. To je popolnoma razumljivo, saj tisti prapori nosijo ista obeležja in znake, ki jih je imela tudi agresorska JLA in ne predstavljajo slovenstva, ampak neko ideologijo, ki nam je prinesla več škode kot koristi. Če se že hočemo izgrebsti iz objema neke totalitarne miselnosti, se moramo najprej odreči njeni ikonografiji in ustvariti prapore, ki bodo odsevali nacionalni značaj naših ljudi, ki je slovenski, ne pa strankarski. No, pa vseeno, v

njegovem globokem poznanju povojne indoktrinacije, je Janez Janša le dovolil, da so borci pritihotapili rdečo zvezdo na proslavo. Modra popustljivost bedno-nepopustljivim. Oglejmo si proslave državnih praznikov pri naših sosedih: nikjer ne bomo zasledili ideoloških praporjev! Prisotni bodo mestni, pokrajinski in tudi prapori rodov vojske kot take, nacionalne in ne strankarske npr. fašistične. In to pri vseh državnih praznikih in pred državotvornimi spomeniki. Njekjer ne poveličujejo tistega totalitarizma, ki jim je bil vodilo v določenem času zgodovine. Mi pa vztrajamo pri vzdrževanju najbolj temne strani naše zgodovine, kot nekaj svetlega in državotvornega, kar v resnici ni bilo. Prapori ZZZB predstavljajo obdobje totalitarizma in prevare narodnoosvo-

bidilnih teženj Slovencev. O tem je bilo že veliko napisanega in čas je, da začnemo vrednotiti to, kar je bilo res državotvorno za Slovence, ne pa za zmagovito stran spopada dveh sorodnih ideologij, za golo diktatorsko oblast, kar je bila, po vojni, Titova Jugoslavija. Naj se ob tej priložnosti dotaknem tudi proslave v Bazovici. Tudi tam je ponovno bila prisotna ideologija, kateri postreljeni slovenski junaki za gotovo niso pripadali. To je pa žalitev za naše narodnjake, da se ob njihovem spomeniku šopiri znak, katerega apologeti so vedno narodnjake (nacionaliste, kot npr. Tigrovce) označevali kot teroriste. Prav ob tej priložnosti je izšel odličan članek ge. Mire Cencič (v zamejstvu Novem glasu pod naslovom "V slovenskih medijih obletnica bazoviških žrtev neodmevna"), ki dobro pozna tigrovsko epopejo in narodnoosvobodilni moment takratne-

ga časa, ko so še komunisti koketirali s Hitlerjem, medtem ko so naši junaki umirali, kot prvi uporniki v Evropi, proti fašističnemu totalitarizmu, ki je predstavljal uradno Italijo. Uzurpacija vrednot narodnoosvobodilnega boja v partijske namene, ki jo še danes podpira ZZZB, je nadaljevanje laži, podtikanje in obenem napad na svodomiselnost pravih borcev za slovenstvo, ki jih ni bilo malo niti v izigranih vrstah partizanov, ki so verjeli v svobodno Slovenijo. Zato je zgodovinsko utemeljeno, da noben znak, ki predstavlja zločinske totalitarizme 20. stoletja, ne more biti v ponos demokratičnih držav, ki to hočejo tudi ostati. Zato naj si organizacije, ki podpirajo totalitarizem, svoje prapore razstavljajo v svojih prostorih in partijskih praznikih (to jim demokracija omogoča), ne pa na proslavah, ki predstavljajo komaj osamosvojenost državo vseh Slovencev.

se odpeljali v Krnice. Ob osnovnem programu srečanja so si v cerkvi sv. Florijana ogledali mozaik patra Marka Rupnika. Ob tej priložnosti so domačini povedali, da so uspeli postaviti v današnjem versko drugačnem času svojo lastno cerkev, ker so čutili rešitev tega kraja skozi večjo božjo prisotnost tudi v tej obliki. Svetega Florijana ne vidijo le kot simboličnega zavetnika gasilcev. V duhovnem smislu mnogi molijo, da v ljudeh pogasi ogenj zla, tudi tistega iz polpretekle zgodovine, in prižge tisti ogenj, v katerem so dobre stvari, kot sta razumevanje in dobrot. Kot je povedal župnik Rafko, je njemu uresničil tudi trenutno misel, ko je ob otvoritvi prvič videl

je počasi postajal v teh krajih legenda. Legendarna je tudi njegova zasluga za nasvete in pobude redkim javnim delavcem, ki so bili podobnih misli, o možnosti in nuji čezmejnih srečanj med ljudmi in upravitelji v Benečiji in Posočju. Tako je iz teh prvih pobud v Krnicah zrasla cerkva; na srečanja, ki jih organizirajo v mnogih krajih na obeh straneh meje pa prihajajo danes najvišji predstavniki F-Jk in Slovenije. Ko se je msgr. F. Rupnik ob odhodu v pokoj zopet preselil v domače kraje, je v tukajšnja prizadevanja domačinov in župnika Franca Kavčiča požrtvovalno vpregel še svoje zadnje življenjske moči.

Predlog za ustanovitev novih škofij v Celju, Murski Soboti in Novem mestu

Vlada pripravlja reforme v gospodarstvu in nasploh v družbi

Časniki še zmeraj objavljajo ocene in komentarje o nedavnem referendumu o novem zakonu o RTV Slovenija. Politiki in drugi pisci navajajo in utemeljujejo stališča, ki ustrezajo njihovi privrženosti ali nasprotovanju vladnemu oz. opozicijskemu bloku. Navajamo trditve dr. Pavla Gantarja, vplivnega poslanca LDS, ki je v časniku Delo zapisal, "da je izid referenduma odločila civilna družba. Vendar ne tista, ki je bila ves čas na udaru zagovornikov zakona, pač pa največja civilnodružbena organizacija, rimskokatoliška Cerkev". Sociolog dr. Matej Makarovič pa meni, "da je referendumski izid pomenil majhno zmago za vlado, za opozicijo pa velik poraz. Opozicija se - če je vsaj malo racionalna - za referendum odloči pri tistih temah, pri katerih pričakuje zmago. Če pa opozicija kljub temu izgubi - kakor se je zgodilo tokrat - je to znamenje, da je v hudi krizi. Poraz je še toliko večji zato, ker je bil medijski prostor za nasprotnike zakona bistveno bolj odprt kakor kdaj prej za katero koli opozicijo". Nekateri predstavniki t.i. civilne družbe so predlagali, naj vlada takoj začne postopek za spremembo komaj uveljavljenega zakona. Pri tem pa so očitno hote zamolčali, da zakona potrjenega na referendumu vsaj eno leto

ni dovoljeno spreminjati ali ga kakor koli dopolnjevati. Zakon o RTV Slovenija bo Ministrstvo za kulturo začelo čimprej uresničevati.

Na zadnjem zasedanju Slovenske škofovske konference so slovenski škofje obravnavali tudi predloge o novih škofijah, kot možne nove škofije, ki jih bodo kot predlog predložili Svetemu sedežu, so vnovič navedli škofije v Celju, Murski Soboti in Novem mestu. Možnosti za morebitne dodatne nove škofije (denimo tisto v Novi Gorici) pa še vedno ostajajo odprte.

Vlada hiti s pripravami na reforme, ki jih bodo izvedli v gospodarstvu, davčni politiki, na zdravstvenem in socialnem področju in v drugih dejavnostih. Reforme bo usmerjal poseben odbor, ki ga vodi prof. dr. Jože P. Damijan, v njem oz. v posebnih skupinah pa sodeluje 200 znanih slovenskih izvedencev z vseh področij.

Predloge za spremembe v okviru omenjenih reform bo v kratkem obravnavala vlada, po sprejemu pa jih bo poslala v presojo in odločanje parlamentu. Predlog državnega proračuna za leto 2006 in 2007, ki ga je prejšnji teden sprejela vlada, naj bi bil že skla-

den z duhom in težnjami omenjenih reform. Vendar pa slovenski delavci in sindikati izražajo zaskrbljenost za usodo socialne države. Nanje namreč izvajajo ve-

Vasko Simoniti

lik pritisk delodajalci, ki razen redkih izjem, skrbijo le za svoje dobičke in privilegiran položaj v družbi, za delavce in njihove plače pa jim ni mar. Premier Janez Janša in predsednik odbora za reforme prof. dr. Jože P. Damijan, sta zaskrbljenost delavcev in tudi javnosti poskušala zmanjšati z zagotovitvijo, "da predlogi za reforme v Sloveniji niso radikalni in

tudi ne revolucionarni". Vlada se bo o spremembah, je zagotovil predsednik vlade, posvetovala z gospodarskimi in socialnimi partnerji, kot so predvsem sindikati.

Trije kandidati za novega predsednika LDS

Člani sveta LDS so na tajnem glasovanju odločili, da bodo na kongresu največje opozicijske stranke, ki bo 15. oktobra v Ljubljani, za predsednika stranke kandidirali Ivo Vajgl, Jelko Kacin in Jožef Školč. Svet je med kandidati za podpredsednika LDS izbral Marka Pavliho, Milana M. Cvikla, Cvetko Zalokar-Oražem, Mateja Lahovnika in Zdenko Cerar. Izpadel je nekdanji novogoriški župan Črtomir Špacapan.

Državni zbor je uzakonil tri nove državne praznike. To so 15. september, praznik vrtnite Primorske k matični domovini, 17. avgust, dan združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, 23. november pa bo dan proslavljenega generala Rudolfa Maistra, ki je zaslužen za osvoboditev Maribora po prvi svetovni vojni. Dan samostojnosti, ki ga praznujemo 26. decembra, se bo odslej imenoval dan samostojnosti in enotnosti.

Marijan Drobež

Prizadevanja civilne družbe za boljši goriški prostor

Pismo članov Foruma za Goriško predsedniku vlade Janezu Janši

Spoštovani!

V Forumu za Goriško, kjer praznujemo 10 let prizadevanj za preporod Goriške, ugotavljamo, da ste v Vašem govoru 16.9.2005 v Portorožu podprli nekatere naše temeljne cilje delovanja. Za nas so dragocena Vaša prizadevanja za presežanje sedanjih monopolo in blokad ter nastajanje konkurenčnosti na vseh področjih. Zato se vam želimo iskreno zahvaliti in Vas prosimo, da bi sprejeli našo delegacijo ob za Vas primerni priložnosti.

Med poudarki v Vašem govoru smo bili še posebej veseli Vaše podpore nastajanju goriškega univerzitetnega središča ter preoblikovanju Politehnike v Goriško univerzo, ki bi lahko vnesla v slovenski prostor več konkurence in podprla tudi naše povezave z zamejci. Ti so bili vedno najzavrednejši Slovenci ne glede na politično usmeritev oblasti v Sloveniji. Tudi sedaj ugotavljamo, da sta Vaš govor v Portorožu v celoti objavila samo zamejska Primorski dnevnik in Novi glas. Primor-

ske novice, ki bi morale biti najprej Primorske, so se omejile na različne komentarje Vašega govora, ne da bi ga bralcem omogočile prebrati v celoti. Tako za nas Primorci dragocena podpora goriškemu univerzitetnemu središču in Goriški kot pokrajini sploh ni našla mesta v medijskih odmevih po Sloveniji. Ocenjujemo, da je Vaš govor politično usmeritev oblasti v Sloveniji. Tudi sedaj ugotavljamo, da sta Vaš govor v Portorožu v celoti objavila samo zamejska Primorski dnevnik in Novi glas. Primor-

postavljeno etnocidu, je pomembno opozorilo. Ostali Slovenci - razen Korošcev - v obdobju med obema vojnama niso bili prikrajšani za najosnovnejše človečanske pravice, kot je pravica do lastnega imena in priimka svojih prednikov, pravica do rabe maternega jezika v javnosti in celo v cerkvi. Niso izkusili, da bi bila sola osnovna celica državnega terorizma, kjer je ena sama slovenska beseda, namenjena soščolcu, pomenila hudo kazen. Tigrovc niso bili samo prvi antifašisti, temveč tudi pogumni borci proti najokrutnejšemu državnemu terorizmu v zgodovini človeštva. Samo kdor je ta politično in uradno opredeljeni državni terorizem resnično izkusil, bo razumel, zakaj bi se Primorci še enkrat oklenili kakršnekoli ideologije ali organizatorja, če bi jim prepričljivo zagotovil pravico do svobodne rabe slovenskega jezika in združeno Slovenijo. Zaradi neizmerne želje, da bi se združili z ostalimi Slovenci, so tudi tisoči primorskih "Preko-

morcev" zapustili udobno anglo-ameriško ujetništvo in se s podporo in opremo zaveznikov podali k partizanom. Ruski panslavizem, čeprav komunističen, je prevladal nad zaupanjem do zahodnih zaveznikov, ki so nas 26. 4. 1915 prodali v suženjstvo skrajnim iredentistom in kasnejšim fašistom. Diktature so minljive, materin jezik pa ostaja, samo tako lahko razumemo tedanje odločitve Primorcev in imeli so prav.

Primorci in Slovenci smo končno dobili nacionalni praznik združitve, ki se ga veselimo; potrebujemo pa tudi Dan spomina na trpljenje Slovencev, ki ga simbolizira 26. 4. 1915, ko bi v šolah lahko učitelji povedali, kje je izvorni greh genocidnega zatiranja Primorcev ter krvave drame Slovencev in Italijanov v 20. stoletju. Preroške besede Simona Gregorčiča so se žal uresničile, a iredentizem še ni preteklost. Gospod predsednik, Vaš govor je bil pomemben za bolj uravnoteženo vrednotenje primorske preteklosti in prispevek k boljšemu razumevanju med Slovenci danes, naš Forum pa opogumlja za uveljavitev in preporod Goriške kot pomembne slovenske pokrajine.

Forum za Goriško mag. Boris Nemeč, predsednik

Kratke

Spominski obeležji v počastitev slikarja Zorana Mušiča

V Sloveniji se poizkušajo na različne načine oddolžiti spominu na Zorana Mušiča, ki je dosegel mednarodno slavo in ugled. Krajevna skupnost v Bukovici, kjer je bil slikar in umetnik 12. februarja 1909 rojen, pripravila postavitev spominskega obeležja. Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc je na srečanju s časnikarji izjavil, da podpira predlog, obravnavan na zadnjem zasedanju mestnega sveta, da tudi v Novi Gorici postavijo spominsko ploščo v počastitev umetnika Zorana Mušiča.

V Novi Gorici so ustanovili lokalno energetska agencijo

V Sloveniji se lotevajo ukrepov za zmanjšanje porabe elektrike in za osveščanje javnosti o nujnosti uporabe obnovljivih virov energije, to je zlasti v hidroelektrarnah in z uporabo energije pridobljene z ostanki lesa (t.i. biomasa). Poraba elektrike zelo hitro narašča, zaradi česar bodo obstoječe zmogljivosti hidro- in termoelektrarn v Sloveniji kmalu premajhne. Izvedenci opozarjajo, da bo treba elektriko uvažati iz tujine ali pa primanjkljaj, to je naraščajočo razliko med proizvodnjo in porabo, odpraviti z zgraditvijo nove jedrske elektrarne. To možnost pa Slovenci odločno zavračajo. V Novi Gorici so ustanovili Lokalno energetska agencijo, (GOLEA), ki bo sodelovala pri osveščanju porabnikov o uporabi obnovljivih virov energije ter o gospodarni rabi elektrike. Projekt je stal okoli 200 tisoč evrov, ki jih je prispevala Agencija za inteligentno energijo Evropske unije. Sodeluje 25 partnerjev, med njimi je 12 občin ob meji z Italijo. Med partnerji iz Italije je tudi Videmska pokrajina. Nova lokalna energetska agencija s sedežem v Novi Gorici bo začela delovati v začetku leta 2006.

SSG na festivalu Zlata paličica / Ptička smejalca bo poletela v Ljubljano

Kot poroča STA, se bo na letošnji 11. izvedbi bienalnega festivala predstav za otroke Zlata paličica, v organizaciji Gledališča za otroke in mlade Ljubljana (GOML), za nagrade potovalo tudi Slovensko stalno gledališče. Selektorica Mojca Kreft je po ogledu 40 predstav dvoletne slovenske gledališke produkcije za otroke uvrstila v tekmovalni spored predstave Žogica nogica (GOML), Snežna kraljica (SNG Drama Maribor), Mehurčki (SNG Nova Gorica), Butalci (GOML), Kekec (Slovensko mladinsko gledališče), Mavrična ribica, na pomoč! (Gledališče Koper), Cirkus butale (koprodukcija Kinetikon in Cankarjev dom), Grdi raček (Bunker in Cankarjev dom) in Ptička smejalca, ki jo je naše gledališče premierno uprizorilo v Gorici, novembra 2003, v sezoni 2003/04. V dramatisaciji in režiji Vladimirja Jurca so igralci Vesna Maher / Nikla Petruška Panizon, Stojan Colja, Gregor Geč, Aleš Kolar in Rafael Vončina razgibano uprizorili, kot igrivo zaokroženo celoto, izbor otroških pesmi Miroslava Košute. Letošnji festival poteka v dvorani Gledališča za otroke in mlade v Ljubljani od 3. do 9. oktobra.

Festivalska žirija (književnica Polonca Kovač, pantomimik Andres Valdes in kritik Matej Bogataj) bo izbrala najboljšo predstavo v celoti, najboljšo režijo in najboljšo moško in žensko vlogo. Ob oceni predstav ne bo prezrla niti luči, scenografije, kostumografije, glasu, besedila, giba. Po svoji uvidevnosti bo nagradila še tri predstave. Na ogled bodo tudi mednarodne predstave za otroke gledališč - članov mednarodne zveze gledališč za otroke in mladino (ASSITEJ) - iz Italije, Hrvaške, Avstrije, Srbije in Črne gore. / IK

V Novi Gorici bodo ustanovili dnevni center za odvisnike od drog

Svetniki in svetnice mestne občine Nova Gorica so na zasedanju 29. septembra obravnavali tudi težave, ki jih v mestu povzročajo uživalci mamil. Število odvisnikov narašča, njihovo obnašanje in dejanja pa povzročajo odpor in proteste prebivalcev. Odvisniki so se dalj časa zadrževali v kletnih prostorih delnice metadona, po namestitvi zaščitnih vrat pa so se umaknili v garažno hišo v ulici Gradnikove brigade. Policisti so nedavno odvisnike preselili drugam, tako da so garaže spet na voljo lastnikom. Na zasedanju mestnega sveta so sprejeli ukrepe, ki naj bi zmanjšali posledice dejanj uživalcev mamil. Za odvisnike, ki nimajo prebivališča v Novi Gorici ali na Goriškem, bodo zgradili dnevni center s prostori za namestitvev in prebivanje. Določen je prostor za predvideni objekt, in sicer na območju blizu Polije in gasilske službe. Župan Mirko Brulc je na srečanju s časnikarji 27. septembra sporočil, da bo policija uživalce oz. odvisnike od drog, ki prihajajo iz tujine, v prihodnje pošiljala v njihova matična okolja. V Novo Gorico prihajajo predvsem uživalci drog iz Gorice, Trsta in Furlanije. / M.

Obvestilo

Notranjski muzej Postojna in Goriška Mohorjeva družba vabita na predstavitev knjige Dorice Makuc Primorska dekleta in Nemčijo gredo v sredo, 12. oktobra 2005, ob 19. uri na Inštitutu za raziskovanje Krasa, Titov trg 2 v Postojni.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE Nova Gorica

Spodbudni dosežki gojencev AMO

V prihodnji sezoni bo Amaterski mladinski oder (AMO) praznoval okroglo obletnico svoje vzgojne gledališke poti, ki poteka pod okriljem Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Letos stopa namreč v 29. leto svojega spodbudnega dela z mladimi, ki jih odrske deske nezadržno privlačujejo in ki radi uporabljajo odrsko govornico za izražanje svojih želja, misli in stremeljenj, pa tudi zato, da iz-

povejo svoj kritični odnos do današnjega časa, v katerem se ob potrošniškem izživljanju izgublja vrednote in razblinjajo ideali.

Iz te umetniške "kovačnice" je izšla že cela vrsta mladih gledaliških zagnancev in marsikateri od njih je izbral gledališče za svoj poklicni cilj. Marsikdo je namreč postal poklicni igralec ali pa se je kako drugače uveljavil v odrskem zakulisju, ker ga je pritegnila tehnična ustvarjal-

nost. Ne dvomimo pa, da so vsi ostali zvesti obiskovalci gledaliških dvoran.

Od vsega začetka usmerja te mlade po Talijinih sončnih ravninah, a tudi osojnih strminah mentor, režiser in pedagog Emil Aberšek. Z obetavnimi izvajalci je postavil na oder lepo število pravih uprizoritev za otroke in tudi, še posebno v zadnjih letih, nekaj družbenokritičnih del, s katerimi so mladi podrezali v naš mali in veliki, ne rav-

no roznati svet, v katerem je še zmeraj "denar vsega vladar". Tudi v letošnji sezoni bodo pod njegovim vodstvom nastudirali novo igro, in sicer glasbeno-plešno predstavo Ne imejte me za norca. Besedilo je spisal sam Emil Aberšek, snov zanj pa je črpal iz pogovorov z mladimi in njihovimi izkušnjami z različnimi tekmovanji, avdicijami..., ki zablajo mladino, da si ob njih ustvarja utvare o težki uresničljivih blestečih karierah. Poleg te nove predstave bodo igralci AMO v veselje najmlajših gledalcev ponavljali mikavne Dogodivščine Pedenjev in naš mali in veliki, ne rav-

Dvema izmed teh Aberškovih varovancev, Niki Melink in Mihi Bezeljaku, so se v tem letu odprla vrata ljubljanske Akademije. Dobro sta opravila vstopni izpit in bila sprejeta na AGRFT. Nika Melink je izbrala režijo, Miha Bezeljak pa igralstvo, kjer že študira Medea Novak, pred nedavnim članica AMO. Prav ona je že okusila radost igranja pod taktirko priznanega režiserja Slobodana Unkovskega v družbi poklicnih igralcev SNG Nova Gorica. V lanskoli sezoni je namreč odigrala spektakularno vlogo zakletega ptiča v delu Carla Gozzija Zeleni ptiček. Nedvomno so ti dosežki mladih

igralcev AMO v veliko zadoščenoje Emilu Aberšku, ki kot režiser vestno in vztrajno, vselej skromno, nekoliko bolj v ozadju, opravlja hvalevredno vzgojno delo. Svoje strokovno znanje razdaja mladim, ko jih kot zanesljiv vodnik vzpodbuja, bodri in podpira pri njihovih gledaliških sanjah. Za te lepe uspehe mu iz srca čestitamo, njegovim nekdanjim gojencem, sedaj študentom na AGRFT, pa želimo, da bi čim boljše premostili vse študijske ovire in da bi jih čim prej videli na domačem odru v poklicni preobleki.

Iva Koršič

Stroški pa vse višji...

Konkurenčnost Italije v svetu

Svetovni gospodarski forum, ki ima svoj sedež v Švici, je v prejšnjem tednu objavil lestvico držav po konkurenčnosti njihovih proizvodov. Na svetovni lestvici je 117 držav, pri sestavljanju le-te pa so analizirali več spremenljivk od davčnega sistema do

izvedence pa je prizadelo tudi pomanjkanje primernega načrta, da bi se javni primanjkljaj zmanjšal in da bi se končno uredile državne finance. Italijansko gospodarstvo pa bremeni tudi izredno visoka stopnja organiziranega kriminala, zelo omejevalni davčni

podjetij. Svetovni izvedenci so ugotovili, da je Italija na zelo nespodbudnem 114. mestu (na 117 držav). Istočasno pa so ocenili, da je v Italiji zelo malo razvita tehnologija in da se v podjetjih malo uporabljajo vsi novi pripomočki, ki bi lahko izboljšali delovni proces in povečali proizvodnjo. Vsesplošna uporaba prenosnih telefonov ni dovolj, da bi lahko ocenili, da je neka država tehnološko razvita, nova odkritja je treba uporabljati tudi v proizvodnji, uporabljati je treba tudi svetovno spletno mrežo, računalnike in

predvsem s primernimi ukrepi spodbujati raziskovalno dejavnost. Med drugim so svetovni ekonomisti Italijanom tudi svetovali, naj končno že enkrat nehajo misliti in računati v lirah, saj je to mrtva valuta, ki je ni več, in naj se privadijo na evro. Za italijansko gospodarstvo pa predstavlja zelo velik problem tudi stalno

stopnje kriminala, uporabe novih tehnologij ipd. Podatki, ki jih lahko razberemo, niso posebno spodbudni, saj svetovni ekonomisti ocenjujejo, da je Italija po konkurenčnosti na 47. mestu svetovne lestvice in zadnja med 25 državami, ki danes sestavljajo Evropsko unijo. Prvo mesto na svetovni lestvici ponovno zaseda Finska, sledijo Združene države Amerike in Švedska. Slovenija je na zelo dobrem 32. mestu in je svoj položaj, glede na prejšnje leto, izboljšala za eno mesto. Na tako slabo uvrstitev Italije so vplivali predvsem zelo velik javni dolg in vedno večji letni državni primanjkljaj in zelo skromna gospodarska rast. Svetovne

sistem, ki podjetjem nalaga izredno visoke dajatve, izredno visoka stopnja birokratizacije celotnega sistema, slaba organizacija delovnega tržišča in zelo velika stopnja zaščite, ki jo trenutno v Italiji uživajo odvisni delavci. Svetovni ekonomisti so ugotovili, da so italijanski odvisni delavci med najbolj zaščitenimi in plačanimi na svetu, zaradi česar so proizvodni stroški tako visoki. Zelo slabo pa so ocenili tudi izredno visoke omejitve, ki jih podjetja imajo, če želijo zaposliti kakega uslužbenca, ki ne prihaja iz Evropske unije. Posebno slabo se je Italija uvrstila na lestvici, ki predstavlja davčni pritisk in davčno obremenjenost

vmešavanje vlade in politikov v sklepanje pogodb, v delo sodstva in v natečaje za oddaje javnih del. Vse to zelo slabo vpliva na ugled Italije in italijanskih proizvodov v svetu. Letos so svetovni ekonomisti prvič posvetili Italiji cel odstavek svojega letnega poročila in dali italijanski vladi in podjetnikom celo vrsto napotkov, kako naj bi se stanje izboljšalo. To pomeni, da stanje le ni tako rožnato, kot ga opisuje vlada v svojem letnem poročilu. Istočasno pa dokazuje, da je bil dekret o konkurenčnosti, ki ga je vlada predstavila v prejšnjih mesecih popolnoma neučinkovit in da so potrebni novi, dodatni ukrepi.

Mara Petaros

Žoga na igrišču (likovne umetnosti)

Včasih ti naključje podaja žogo na dele življenjskega igrišča, ki jih še ne poznaš. Veš, da so ti kvadratni metri igrišča tu, da obstajajo na tvojem igrišču, a žoga tjakaj ni še padla, tako da jih še vedno gledaš od daleč. V zadnjih tednih je moja življenjska žoga kar nekajkrat padla tja, kjer je likovna umetnost doma. Dekle, ki mi je - takrat še ne sedemletni - hladnokrvno razkrilo, da sv. Miklavž ne obstaja in danes v svojem prostem času, ko se končno oddalji od bančnega okenca, vzame čopič v roke in slika. Mladi časnikar, ki se od vsakdanje kronike in norega tempa umakne v svoj svet likovne umetnosti in izbrskanja zanimivosti po muzejih, razstavnih dvoranah in koncertnih halah. Tehnik, ki mi pripoveduje o poletnem obisku Berlina in želve po tem, da bi v živo videl slike impresionistov, o katerih je polagal izpit na fakulteti. Lastnik galerije sodobne umetnosti v Trstu, zaljubljen v dela, ki kričijo življenje. V petek otvarja razstavo Cveta Marsiča, mladega umetnika, ki je sečoveljsko sol v žilah premešal s portugalskim soncem, s katerim živi. "Cveto je enkrat, ni ga takega, kot je on. Poglej, kakšna okenca. Gledaš vso to plast barve in energija je tako močna, da te skoraj raznese! Spominjam se prejšnjega poletja, oba z ženama, otroki, psi, vsi so se ilegalno kopali v sečovelj-

skih solinah...". Zato so tudi njegovi razstavniki katalogi živi, Cveto se zaključil s sliko njegovih spečih otrok in žene. "Poglej, Cveto je katalog posvetil staršema, takoj po posvetilu pa je slika njega z lastnimi otroki. Življenje, kajne?" Temu umetnostnemu zanesenjaku priznam, kako zevajo moje luknje nepoznavanja likovne umetnosti, kako pa na skoraj primitiven način, instinktivno začutim neko sliko, nek kip, neko glasbo. In tako še naprej podaljšava ta najin pogovor o tem, kar ta ali ona umetnina sporoča, kakšen naj bi bil uspešen muzej sodobne umetnosti in zakaj naj bi umetnik nikoli ne prijateljeval s politikom. Pripoveduje mi, kako se je v Baselskem muzeju fotografije skoraj sesedel ob pogledu na posebno fotografijo, ki jo je naredil Kanadčan Wall: "na prvi pogled samo v daljavi neka luknja, ki bo kasneje grob, ob njem lopata, kup zemlje. Iz luknje zeva nekaj belo-rdečega. Potem se sliki približaš in vidiš, da so to lišaji. Življenje, ki spet rase in se razvija". Ko se odpravim domov, vem, da sem tudi po tokratnem pogovoru v nečem bogatejša, bolj pripravljena potopiti se v svet nekoga drugega, tisočih, milijon drugih, ki ti v sliki, besedi, gesti, tišini, kakorkoli že, želijo nekaj sporočiti. Na milijone stvari bo šlo mimo mene, vem pa, da se me bo nekaj pljuskov dotaknilo in me v nečem spremenilo. Tako kot obrazi otrok med vojno na šelhausovih fotografijah.

Goriško mesto preplavila velika množica ljudi od vsepovsod

Uspela pobuda Okusov z meje

Prejšnji konec tedna so bili trgi in ulice goriškega mestnega središča živahno prizorišče druge enogastroomske in kulturne pobude Okusi z meje (Gusti di frontiera). Ogromno ljudi iz vse Srednje Evrope se je sprehajalo med bogato obloženimi stojnicami, kioski in šotori, kjer so potekale pokušnje, tečaji in laboratoriji. Pri tokratni izvedbi je sodelovalo skoraj 200 stojnic z italijanskimi, slovenskimi, hrvaškimi, furlanskimi, avstrijskimi, bavarskimi in madžarskimi specialitetami. Dobro so bili zastopani Slovenci iz matične domovine, na samem Korzu Verdi pa so odlične jedi in veliko dobre volje ponujali Štandrežci (na sliki: obiskal jih je tudi goriški župan Brancati). Ker pa človek ne živi samo od kruha, so bili obiskovalcem na

Foto DPD

voljo tudi koncerti, nastopi folklornih in baletnih skupin, brezplačni vodeni ogledi razstav v mestnih muzejih, branje poezij, predstavitve knjig, likovni tečaji za otroke, govori županov itd. Brancati, ki prisega na večnarodno bogastvo goriške tradicije, je z velikim zadovoljstvom ocenil dogodek, ki naj bi po

mnenju prirediteljev tokrat privedel več kot 200 tisoč obiskovalcev. Prireditev, ki je zaradi svojega uspeha med ljudmi že postala prava tradicija, naj bi na neki način tudi ponazorila oživitve mestnega središča, kakršno želi uresničiti sedanja občinska uprava: z ulicami, zaprtimi prometom, da bi se mestno jedro bolj ovrednotilo.

Odmevi

Ena se tebi je želja spolnila...

Upam, da ni prevelika profanacija Prešerna, če si sposodim njegov verz za naslov tokratnih Odmevov. Prišel mi je namreč na misel v ponedeljek, 26. septembra, ob 8.10, ko je programistka Alenka Florenin napovedala novo oddajo na Radiu Trst A: "Začnimo skupaj". Taka oddaja, v kateri bo voditeljica sproti opozarjala na nekatere radijske in televizijske oddaje, je bila po mojem skromnem mnenju zelo potrebna. Prva oddaja je bila uvodna. Njena gostja v studiu je bila odgovorna za programe Radija Trst A, Nataša Sosič, ki je naredila kratek obračun poletne sezone in razkrila, kako in kdaj se oblikuje program za ostali del leta. Nataša Sosič je opozorila na nekatere uspešne oddaje, ki so se iztekle (Prva izmena, Morski val, Moja zgodba, Iz arhivov...). Nanizala je tudi nekaj problemov, ki se tičejo premajhnih finančnih sredstev in premajhnega števila osebja. To, da ima programski oddelek na razpolago 17 programistov, 3 napovedovalce in nekaj sodelavcev s časovno omejenimi nastavitvami, se zdi na prvi pogled precej, a je malo, če je treba dnevno zapolniti

10 ur in pol radijskega programa in 1 uro in pol televizijskega programa na teden. Mimogrede je Nataša Sosič omenila, da še vedno po nekaterih predelih teritorija ne slišijo našega radia in ne vidijo naše televizije. Zdi se torej, da po občasnih protestih in po obljubah, ki tem protestom sledijo, ostaja vse po starem. V drugem delu prve oddaje "Začnimo skupaj" je urednica Alenka Florenin predstavila s Borisom Devetakom letošnje novosti jutranje oddaje "Radioaktivni val", ki je na sporedu od ponedeljka do petka od 9. do 10. ure. Tatjana Rojc pa je predstavila nov ciklus oddaj "Srečanja", ki jih pripravlja skupaj z urednico Mirjam Koren. To bodo srečanja s pisateljem Borisom Pahorjem, nekakšen sprehod po njegovem dolgem in zanimivem življenju v vrtincu dogodkov dvajsetega stoletja. Seveda so me predstavitve Radioaktivnega vala in Srečanj spodbudile, da sem jim tudi prisluhnila. V ponedeljkovi oddaji sicer nisem spoznala Roka Mavra, ki naj bi komentiral športne dogodke, ker ga iz nepoznanjih razlogov ni bilo. Zanimiv pa je bil Peter Verč, ki je "brez

dlake na jeziku" govoril o slovensčini, o narodni zavesti med slovenskimi športniki in v slovenskih športnih društvih. To je tema, ki je zelo žgoča in o kateri je res treba govoriti, in jo razširiti tudi na druga društva in organizacije.

Čisto drugačna je bila seveda prva oddaja Srečanj z Borisom Pahorjem, v kateri je pisatelj govoril o svojih prednikih, odkod izvira njegov rod, predvsem pa o svojem očetu in mami. Bila je to manj znana stran Pahorjeve osebnosti in zato morda še bolj zanimiva. Že po prvi oddaji se zdi, da bo pomen tega ciklusa prav ta, da bo združil elemente, ki so bili do sedaj raztreseni po raznih člankih, intervjujih in predstavitev, in tako podal neko zaokroženo in celotno podobo življenja, dela in misli Borisa Pahorja. "Srečanja" so na sporedu vsak četrtek ob 8.10. Žal nisem zasledila, da bi oddaja imela predvideno ponovitev in tednu ob drugačni uri (kot jo nekatere oddaje imajo!), da bi poslušalci imeli večjo možnost slišati posamezne oddaje. Poletje je torej dokončno za nami. Nanj spominjajo še zadnja nadaljevanja Finžgarjevega romana Pod svobodnim soncem. Iz poletnih mesecev v jesen in zimo pa nas bo spremljala Dantejeva Božanska komedija. Dobro bi bilo na to opozoriti predsednika Ciampija...

Eho

S 3. strani

Glasbe se ne da uokviriti...

Preko vaše dolgoletne kariere ste se seznanili s položajem zborovskega petja tako pri nas kot tudi v Sloveniji. Ali smo Slovenci še vedno dobri zborovski pevci? Absolutno da! Vendar moramo nehati se trepljati po rami in si zatrdjevati, da smo še vedno najboljši, saj so si drugi manj pevski narodi tačas zavihali rokave in nadoknadili razkorak. Da smo trije Slovenci že zbor, to zdaleč več ne drži. Današnja tehnologija je privreda do tega, da iščemo kvaliteto le s pritiskanjem gumba, kar je povzročilo porazgubitev določene pristnosti. Dokler je bila naša družba še kmečke omike, se je taka neposrednost še ohranjala: pod lipo smo se zbirali in prepevali. Slovenci moramo sedaj presneto nadok-

naditi. Ali se zborovodstvu obeta rožnata prihodnost? Nobena rožnata prihodnost se ne obeta. V Sloveniji ni prave šole, da bi bodoče dirigente izšolala. Zato se pri tem poraja individualna želja po iskanju drugih adutov ali pa pride na dan talent: kombinacija vseh teh elementov privede do tega, da se pojavi dirigent, ki je nekoliko drugačen od drugih. O organiziranem zborovodstvu v Sloveniji pa ne bi zato govoril. Pevski seminarji lahko nudijo le skopo število informacij, vendar sistematičnega načina poučevanja na tem področju ni.

Dolgo let ste bili dejavni pri nas v zamejstvu, nato ste nadaljevali glasbeno pot v Sloveniji, nakar ste se ponovno

vmili na Tržaško: ali menite, da se je položaj zborovskega petja pri nas spremenil?

Z vsvo odgovornostjo lahko odvrnem, da se ni! Obstajajo sicer sporadični podvigi določenih društev - mislim na zbor Hrast iz Doberdoba -. Upam, da ne bo izzvenelo preveč kritično ali pa celo žaljivo, vendar menim, da se ni v zadnjih desetih letih nič spremenilo v boljše. Pri skandinavskih zborih cenim predvsem umirjenost, ki pa je ne gre istovetiti z mrtvilom. To je notranji žar, ki ni osnovev na efektnih, zunanosti, temveč na vsebini. Redkokdaj boš zapazil pevce severnih zborov, kako nastopajo v takih razkošnih oblačilih; njih taka zunanost ne zanima. Ciljajo predvsem na vsebino, oz., kako bodo določeno skladbo izvedli. To mene prevzame in ko jih poslušam, zamižim in se predam njihovemu sporočanju.

Gledališče Giuseppe Verdi v Gorici

Predstavili so program za leto 2005/2006

Goriški župan Vittorio Brancati, goriški občinski odbornik Claudio Cressatti, deželni odbornik Roberto Antonaz in umetniški vodja gledališča Giuseppe Verdi iz Gorice Walter Mramor so na posebni tiskovni konferenci predstavili novo sezono in izrecno poudarili izjemno dobro sodelovanje z gledališkimi hišami iz

Slovenije ter napovedali niz sodelovanj s slovenskimi gledališči in z Opero iz Ljubljane in Maribora.

Župan Brancati je poudaril, da mora gledališče Verdi postati kraj srečevanj in kulturnih dogodkov za vse Goričane in tudi za Slovence iz Nove Gorice in okolice in bodo v ta namen tudi priredili skupne prireditve in koncerte z novogoriškim gledališčem SNG in s slovenskim centrom Bratuž iz Gorice.

Deželni odbornik za kulturo Roberto Antonaz pa je napovedal še tesnejša sodelovanja s slovenskimi kulturnimi ustanovami, gledališči in opernimi hišami, kajti, tako Antonaz, "smisel goriškega gledališča Verdi vidim v premagovanju meja

in vseh pregrad in prav zato pozdravljam sodelovanje s centrom Bratuž iz Gorice, z Dramo iz Ljubljane, s SNG iz Nove Gorice in s slovenskimi oprenimi hišami, orkestri in drugimi kulturnimi ustanovami kot tudi sodelovanje z istoimenskim gledališčem Verdi iz Trsta, ki pa ga bo potrebno še nadgraditi."

Program delovanja goriškega Verdija je razdeljen na gledališke predstave, na glasbeni abonma in t.i. "velike dogodke", med katere so organizatorji uvrstili nastope slavite ameriške baletne skupine Momix s predstavo Sun Flower Moon,

gostovanje argentinske tango glasbene akademije Compagnia Vientos del sur iz Buenos Airesa s predstavo Pasiones -

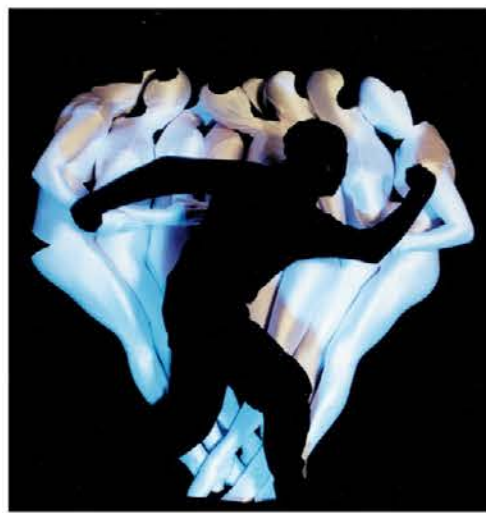
riške skupine Blues Brothers. Glasbeni abonma v Verdiju bo videl gostovanje baleta in Zbora slavite Rdeče armade iz Ru-

sije, gostovanje orkestra in zbora Giuseppe Verdi iz Trsta, ki bo pod vodstvom Daniela Orena izvajal Verdijev Rekviem. Ženski vokalni ansambel Alma Music Project iz Chicaga bo izvajal koncert gospel pesmi pod naslovom The Women of God. Sledila

bo baletna predstava baletne hiše Ballet Concerto di Inaki Urlezaga z delom Don Kihot, nakar bodo v sodelovanju s slovenskim centrom Bratuž priredili koncert ruske glasbe Pravljičice in legende v ruski glasbi. Posebno zanimanje vlada za Traviato Giuseppe Verdija, gre za gostovanje Opere iz Ljubljane, in za Trnuljičico, ki jo bo izvajal balet in operna hiša iz Maribora.

Gledališki abonma bo v goriškem Verdiju seveda posvečen predvsem italijanskemu gledališču, napovedujejo predstavo komikov Paola Rossija, dua Gasparre Zuzzurro, Goldonijeva komedijo Krčmarica ter vrsto drugih gostovanj italijanskih gledaliških hiš. Prav tako so napovedali tudi izjemno slovensko predstavo Alamut tržaškega pisatelja Vladimira Bartola, v izvedbi SNG Drama iz Ljubljane in režiji Dušana Jovanoviča. Alamuta bodo v Verdiju predstavili tako italijanski kot slovenski publiki.

JUP

Tango y Musical, predstavo francoskega gledališča Opera iz Pariza s predstavo Fantom iz opere ter nastop slavite ame-

bo baletna predstava baletne hiše Ballet Concerto di Inaki Urlezaga z delom Don Kihot, nakar bodo v sodelovanju s

S 4. strani

Kocbekov odnos...

To dokazuje, kako so nekateri duhovniki znali v tistem času modro jadrati med političnimi zankami in svojo zvestobo Cerkvi in svojemu poslanstvu. Do oblasti so bili previdni in zviti, Cerkvi pa kljub vsemu zvesti in se od nje niso nikoli oddaljili. Še več lahko rečem, da so bili s tedanjim cerkvenim vodstvom zelo povezani, se z njim tudi posvetovali in so tudi upoštevali nasvete, kolikor so jih lahko, da so tako reševali stanje, ki je tedaj bilo na teološki fakulteti pa tudi pri duhovnikih samih. To smo videli, ko so v bogoslovje povabili ljubljanskega škofa in so pri isti mizi sedeli tudi profesorji teološke fakultete, kako so se lepo pogovarjali in iz njihovega prisrčnega medsebojnega odnosa se je lahko videlo, da niso v nikakršnem sporu ali nesogla-

sju, nasprotno, da vsi zelo dobro vedo, kaj je prav in kako naj se stvari urejujejo, da bo tudi v prihodnje najbolje. Iz dovtipov pa smo spoznali, da so tudi vedeli, koga naj pošljejo v "ogonj", da bo tam "gori", to je pri tedanji oblasti, največ iztržil in bo Cerkev najmanj zgubila.

Kocbekov odnos do duhovnikov po vojni je bil vedno na neki dostojni višini, in to tudi do tistih, ki so ga tako ali drugače napadali. Kljub vsemu je ostajal v svojem prepričanju, čeprav je zlasti zadnja leta, ko je bival v domu starejših na Bokalcih, rad odgovoril, ko smo ga vprašali: "Še kaj pišete? - Kdo pa bo danes bral to, kar jaz napišem?" Odgovor je velikokrat izzvenel prizadeto, vendar s kančkom zaskrbljenosti, kar je dal tudi čutiti, da mu ob vsem tem ni vseeno ... Njegov najozji duhovniški krog

ga ni nikoli zapustil, četudi se vsi niso strinjali z vsemi njegovimi pogledi. Prav tako se ta duhovniški krog ni nikoli ustrašil takšnih ali drugačnih zasliševanj ali celo groženj, da bo oblast, ker imajo s Kocbekom stike, uvedle take in take sankcije. Vemo, da so jim tudi grozili. Znali so na dostojen način povedati, da ga obiskujejo iz usmiljenja, da je to celo duhovniška dolžnost, seveda so pa pri zasliševanjih povedali čisto nekaj drugega, kot so se z njim pogovarjali ... To se je lepo videlo tudi na pogrebu, ko ga je zelo dostojanstveno pokopal škof dr. Stanislav Lenič in kako so "uradni govorniki" ob grobu njega in dr. Rudija Koncilijo odpravili v ozadje, onadva pa sta vztrajala do konca pogreba pri odprtem grobu kot dva hrasta, ki nemo pričata, da je umrl človek, ki je veroval v živega Boga, čeprav velikokrat na svoj način, nikoli pa se ni oddaljil od Cerkve, ker mu je ta veliko pomenila. "In duh Božji je vel nad vodami", bi rad dodal spominom na

tiste čase, ko smo smelo hodili med udbovcami veselih obrazov z lučjo v srcu, ki je zakrivala vso temo okrog nas. Tistih časov nobeno sodobno duhovno gibanje ne bo obnovilo. Takrat smo bili varni v Božji dlani, kot Izraelci pred Mojzesom, danes pa smo na čistini, v puščavi norega potrošništva, na gori skušnjav in mnogokrat sežemo po lažnih prividih. O Gospod, kje si, da bi pregnal skušnjavca enkrat za vselej! ..."

Čas je, da končno prisluhnemo tudi Kocbekovemu duhovnemu sporočilu, ker je pristnejši od marsikaterega sodobnejšega, ki nam je tako ali drugače posredovano. Iz pepela pozabe kljub temu da je bil pokopan v nasilni komunistične ideologije, znova vstaja v vsej svoji enkratnosti. Sam je zapisal v sklepu Zbranih pesmi (CZ, Ljubljana 1977): "... na tej zemlji ni mogoče ničesar pozabiti. Spomini si že koplejo bunkerje in v njih snujejo čas ..." Ko ga boste prebirali, se spomnite tudi na ta zapis!

Z 2. strani

Med igro...

Tako je rimski župan Veltroni že izjavil, da bodo v večnem mestu morali ugasniti 20 tisoč lampijonov, podzemna železnica pa bo nehala voziti ob 20 uri.

Opozicija na splošno ugotavlja, kako je sedanja parlamentarna večina tudi in predvsem s to finančno listino ponovno dokazala, da ni izpolnila obljub, ki jih je dala volivcem pred prevzemom in ob prevzemu oblasti.

V središču pozornosti je še dalje predvsem vprašanje novega volilnega zakona, ki ga desna sredina hoče za vsako ceno izglasovati tik pred koncem legislature. Romano Prodi in celotna leva sredina pa se temu odločno upirata in napovedujeta najstrožjo obstrukcijo med parlamentarno razpravo o novem volilnem zakonu.

Prodi je svoje pristaše pozval, naj se množično udeležijo protestne manifestacije, ki bo v soboto, 8. t.m., v Rimu.

Leva sredina soglasno poudarja, kako je nedopustno, da se spreminjajo pravila, ko je igra še v teku. Berlusconi in njegovi zavezniki pa hočejo ponovno uveljaviti proporcni volilni sistem, ki v bistvu pomeni uveljavitev posameznih političnih strank v vsaki posamezni volilni koaliciji. V Domu svobodčin se za ta sistem odločno zavzemajo predvsem Follinijevi kršč. demokrati, na kar so "zaradi božjega miru" pristali tudi njihovi koalicijski partnerji. Prodi jeva leva sredina je scer pripravljena razpravljati tudi o novih pravih demokratične igre, to je o novem volilnem zakonu, vendar mora takšna razprava potekati v novi zakonodajni dobi, nikakor pa ne tik pred volilno preizkušnjo.

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. oktobra, ob 14. uri.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Telefonske linije v Rusiji so varnejše

mamljivo. Statusni simbol, o katerem govorimo, se je svetovni javnosti predstavil s prihodom v London. Govorimo o osebi, ki je danes svetovno znani podjetnik in spada v elitni razred najbogatejših na zemeljski obli. Roman Abramovič: samo ime pove že zelo veliko. Oseba, ki je sama na sebi svojstven statusni simbol. Obogatel je na pogorišču nekdanje SZ ter v denacionalizacijskih ter privatizacijskih postopkih dobil velik kos sibirske pogače, brezmejnega ležišča nafte in plina. To je seveda primerno unovčel ter pred nekaj leti svoje dobičke prenesel v London, kjer je kupil nogometni klub Chelsea in postavil temelje za svoje zahodnjaško življenje. Vzhodnjak, ki je dobesedno Italija je to uvozila: v zadnjih nekaj mesecih je na plan stopi-

lo kar nekaj mladcev, ki so si hoteli zgraditi podoben imidž. Ko se bodo naslednjič spet lotili česa podobnega, morajo sicer nekoliko bolje uporabljati mobilni telefonček. In na to bodo morali opozoriti tudi guvernerja centralne banke. Tehnologija ni zanesljiva. Morali bodo postati spretnejši in pri tem jim bo morda ruska šola še prav prišla.

Abramovič je namreč učenec, ki je zrasel v ruskih šolah: njegov petrolej je hočeš nočeš vezan na voljo "carja" Putina, velikega stratega ruskega KGB-jevskega kova. Mediji so se v prejšnjih dneh in tednih razpisali o tem, da je ruski mogotec vse svoje naftne zaloge moral prodati ruski državi. S tem si je kupil Putinov blagoslov in previdno obdržal nedotaknjeno likvidnost v bankah. Drugi ruski mogotec Khodorkovski, ki

se je Putinu uprl in mu ni želel prodati svoje nafte, je danes v zaporu, ker so, glej čudo, neodvisni ruski sodniki odkrili hude nepravilnosti v delovanju njegovih podjetij. Abramovič se je temu spretno ognil. In nasprotno kot v Italiji, so tudi linije mobilnih telefonov varnejše. Dediščina KGB-ja pač. Morda bi se morali Ricucci in Fiorani po telefonu pogovarjati v Rusiji? Abramovič bi jima ob tem gotovo še dodatno organiziral posebne ponavljalne tečaje za tekmovanje za yuppija leta.

Bi se navsezadnje mladim italijanskim podjetnikom to izplačalo? Statusni simbol yuppija je bil po pravici povedano v Italijo samo delno uvožen: večno mladi podjetnik, ki je naenkrat obogatel in si nato kupil nogometno ekipo, je pravzaprav tržna znamka, ki jo je Nekdo pred kakimi petindvajsetimi leti registriral prav v Italiji. In za to še danes trži avtorske pravice.

Andrej Černic

POGOVOR Lojze Peterle

Spore bi bilo treba reševati multilateralno, ne z arbitražo

Lojze Peterle, ena od vidnejših slovenskih političnih osebnosti, je svojo politično kariero v precejšnji meri zgradil v mednarodnih vodah. Kot predsednik vlade, ki jo je izglasoval prvi demokratično izvoljeni slovenski parlament leta 1990, je bil Peterle med akterji osamosvojitve in prvi premier v samostojni RS. Ob razpadu koalicije Demos leta 1992 je prevzel zunanje ministrstvo v prvi vladi Janeza Drnovška. Po zamenjavi leta 1994 se je v diplomacijo na najvišjem nivoju vrnil v času nekajmesečne Bajukove vlade leta 2000. Peterle je parlamentarni mandat 2000 - 2004 predsedel v poslanskih vrstah stranke NSi in bil ob tem član državnozbornskega odbora za zunanjo politiko ter predsednik komisije za evropske zadeve. Na volitvah za Evropski parlament leta 2004 so mu slovenski volilci zaupali daleč največ preferenc in sam je veliko pripomogel k uspehu svoje stranke na evrovolitvah. Kot strokovnjak za mednarodne odnose in bivši zunanji minister pozna Peterle zelo dobro slovensko zunanjo politiko in razvpite slovenske odnose s sosednjima Hrvaško in Italijo, saj je težave z obema državama moral neposredno ali posredno obravnavati tudi on sam.

Omenimo naj še, da je bil intervju narejen pred izjavo hrvaškega premiera Iva Sanadra, da se bo Hrvaška za rešitev sporov na morju s Slovenijo zavzela za mednarodno arbitražo.

Odnosi med Slovenijo in Hrvaško so se v zadnjih tednih ponovno močno zapletli. Kakšna prihodnost po vašem mnenju čaka Brionske dogovore, ki sta jih junija sklenila Janša in Sanader?

Upam, da bosta oba predsed-

nika vlad s primerno politično modrostjo in z ustreznim delovanjem v svojih okoljih, ki so prepredena z različnimi mnenji, sposobna poenotiti stališča pri reševanju vseh odprtih vprašanj. Taki opciji dajem seveda prednost pred arbitražo. Hkrati pa moramo biti realisti: v vseh teh letih se je v medsebojnih odnosih nakopičilo toliko napetosti, da jih bo težko odpraviti samo z nekaj političnimi dejanji. Gre za taka vprašanja, ki jih radi rešujemo kolektivno. Vsakdo se prodaja za specialista, politika pa pri tem nima glavne besede. Če sta se tega problema lotila oba predsednika vlade, naj zadevo pripeljeta na pogajalsko mizo in naj skupaj najdeta primerne rešitve, ki naj dobijo ustrezno politično potrditev v obeh državah. Absolutno je treba preprečiti nesimetrične pristope, ki so se sicer že dogajali in v katerih je ena država podprla dogovorjene rešitve, druga jih pa ni.

Menite, da je Sanader lojalni in kredibilni sogovornik, tako kot se je predstavljal pred dvema mesecema?

Na vprašanje, koliko je kdo v tej zgodbi kredibilen, bo odgovoril razplet dogodkov v bližnji prihodnosti. Zavedati se moramo vsekakor, da je celotna zgodba obremenjena z vrsto enostranskih dejanj. V tem trenutku se nekoliko bolj izpostavlja slovenska poteza, pred tem so se hrvaške. Dileme okoli ekološko-gospodarske cone so močno razburkale vode v medsebojnih odnosih. Enostranska dejanja ne vodijo nikamor. Nujno potreben je dogovor. Nujno potrebno je zelo pametno upravljanje celotnega procesa. Problem hrvaškega premiera Iva Sanadra je notranjopolitične narave. Njegova vlada je danes šibka. Naša južna sosedja je poleg te-

ga na vsak zapetljaj in mednarodno nerešeno težavo še toliko bolj občutljiva, ker ji visi nad glavo Damoklejev meč, ki mu pravimo vprašanje začetka pogajanj za vstop v Evropsko zvezo.

Zunanji minister Rupel je še

ti v tirnice normalnosti?

Uspešno napredovanje Hrvaške v smeri, ki pelje proti EZ, je v interesu Slovenije. Hkrati gre za interes tudi vseh ostalih sosed in celotne širše skupnosti evropskih držav. Vstop naših sosedov v družino

Foto DPD

pred nedavnim izjavil, da spada Hrvaška med najljubše države izmed kandidatov, ki se pripravljajo na vstop v EU. To je ena plat, ki ji kot vzporednico gre izrisati reakcijo slovenske politike po lanskim nezgodah bratov Podobnik v Sečovljah, ko se je pod vprašaj postavljala sama podpora hrvaškemu pristopu v EU. Je odnose med dvema državama iz omenjenih ekstremov mogoče pripelja-

evropskih narodov pomeni namreč razširitev istih pravil igre, ki že veljajo za vse članice EZ, tudi na Hrvaško. Upam, da pristopna pogajanja v EZ ne bodo bremenila in oteževala bilateralnih odnosov, ampak bodo olajšala napeto ozračje in vzpostavila možnost hitrejšega napredovanja.

V eni izmed zadnjih izdaj piše Mag, da se je s porajanjem novih težav okoli slovenske epikontinentalne cone pokazalo, da Slovenijo

pravzaprav izigravata obe (kopni in morski) sosedi, Hrvaška in Italija. Kaj vi menite o tem?

V celotni zadevi so se večkrat vlekale take poteze, ki bi jim zelo težko nadelo oznako dobro-sosedskih odnosov. Evropski duh se v reševanju težav ni ravno izkazal. Države so se odločile za več enostranskih dejanj. Ko se taka igra začne, je v mednarodni skupnosti težko ponovno presedlati na multilateralnost. Le-ta pa lahko edina nudi primeren okvir za reševanje medsebojnih težav.

No, ostanimo na področju zunanje politike, a nekoliko drugače. Pred kratkim je gošpod Pukšič odstopil z mesta državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu zaradi nasprotovanj z zunanjim ministrom Ruplom. Pomeni omenjeni spor za manjšinske in zdomske organizacije odprtje novega poglavja, ko se bo treba v matični domovini pogovarjati z več strujami znotraj vlade?

Razplet okoli zadeve Pukšič me nikakor ne veseli. Prepričan sem bil, da bo novi državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu "trajal" dlje časa. Vse to škoduje manjšinam in slovenski politiki do manjšin. Dejstvo je, da so se v zadnjih nekaj letih zamenjali številni državni sekretarji. Povprečno se niso na delovnem mestu uspeli obdržati niti dobro leto. To je seveda za vse naše manjšine in za zdomec zelo škodljivo. Škodljivo pa je tudi za našo politiko, ker je zaradi teh zapetljajev naša država močno ohromljena pri pomoči rojakom zunaj meja. Vsak na novo imenovani sekretar se namreč ob "ustoličenju" na novo uvaja v delo in prakse, obiskati mora številne kraje in veliko potovati. In, kar je najpomembnejše, začeti mora postavljati in graditi svojo politiko. Glede na dosežke primerne menim, da bi bilo treba najti trajnejše rešitve, ki morajo biti v prvi vrsti v prid našim številnim skupnostim po svetu.

Andrej Černic

Z 2. strani

Vlada ne skrbi...

Na zatožni klopi pa je predvsem osrednja rimska vlada, ki je prvenstveno odgovorna za celotno izvajanje zaščitnega zakona. To sta na skupni tiskovni konferenci ugotovila predsednik deželnega odbora F-Jk Illy in novi predsednik deželne vlade Doline Aoste nam dobro znani poslanec Caveri, ko je bil pred kratkim na obisku v Trstu. Na zadevno tiskovno sporočilo se je neobičajno hitro odzval glasniki ministra za dežele La Loggie, ki je pristojen za manjšine. Odgovornost za neizvajanje zaščitnega zakona je prevail na slovenske člane paritetnega odbora, češ da zaradi medsebojnih sporov niso sposobni "popraviti" seznama zaščitnih občin, kot baje zahteva Državni svet. Gre za grobo sprenevedanje po vzoru Ezo-pove basni o volku in jagnjetu ob potoku. Neizpodbitno dejstvo je namreč to, da večina italijanskih predstavnikov sistematično bojkotira delovanje paritetnega odbora, s tem da se ne udeležuje sklicanih sej.

Nekoliko drugače je stvari predstavil minister za odnose s parlamentom Giovanardi v odgovoru na vprašanje levo-sredinskega poslanca iz Trsta Ettoreja Rosata, kaj namerava vlada narediti, da se bo zaščitni zakon vendarle začel izvajati. Priznal je namreč, da težave za izvajanje zaščitnih ukrepov prihajajo s strani nekaterih krajevnih uprav v naši deželi. Četudi jih ni imensko navedel, pa mednje nedvomno spada, kot smo videli, tržaška Občina. Minister je po drugi strani opravičeval vlado, da se je zgolj ravnala po mnenju Državnega sveta, ki je predloženi seznam občin ocenil, da je nejasen in ga je treba zato "popraviti". Skratka, nihče noče priznati odgovornosti za zavlačevanje izvajanja zaščitnega zakona.

Petindvajset let kulturnega doma v Novi Gorici

V novi sezoni bogat program prireditev

Direktorica Kulturnega doma v Novi Gorici Pavla Jarc je skupaj s sodelavkami na srečanju s časnikarji predstavila in obrazložila program koncertov in drugih prireditev v novi sezoni 2005/2006. Poudarila je, da ta kulturna ustanova praznuje petindvajseto sezono delovanja in zaradi tega bodo prireditve potekale v okviru in vzdušju omenjenega jubileja. Sicer se je v minulih 25 letih na velikem odru novogoriškega kulturnega doma izvrstilo veliko izjemnih in nepozabnih koncertov, ki so glas o Novi Gorici kot pomembnem žarišču glasbene kulture ponesli v druge predele Slovenije in tudi v mednarodni prostor. Zaradi tega se je koncertno dogajanje, ki ga oblikuje in ponuja Kulturni dom, dodobra umestilo v zahteven glasbeni svet in vedno znova privablja velika glasbena imena iz Slovenije in iz tujine. Zanimivo, koristno in pomembno je, da so za celotno

dejavnost ustanove za novo sezono zagotovljena sredstva, kar je redek primer v slo-

pomembni deleži ministrstva za kulturo, mestne občine Nova Gorica, veleposlaništev

Foto JMP

venski kulturi. Direktorica Pavla Jarc je povedala, da bodo za financiranje koncertov in drugih programov v novi sezoni potrebovali okoli 66 milijonov tolarjev. Pri tem so

nekaterih držav v Sloveniji, pa tudi drugih pokroviteljev glasbe in umetnosti, denimo italijanskega kulturnega inštituta v Ljubljani. V financiranje se je prvič vključila

tudi EU, ki bo prispevala 10 milijonov tolarjev za 6. mednarodni festival digitalne umetnosti. Slednji bo potekal od 9. do 16. decembra tega leta v Novi Gorici in v Gorici.

V pestri programski in izvajalski ponudbi se bomo v koncertni dvorani Kulturnega doma v sezoni 2005/2006 srečevali z orkestralno, vokalno, vokalno-instrumentalno, komorno in solistično glasbo. Poudarek bo predvsem na orkestralni glasbi. Gostili bodo vrhunske slovenske in tuje ansamble in soliste. Pri izboru koncertnih programov je Kulturni dom posebno pozornost namenil slovenski glasbeni ustvarjalnosti in spominskim obletnicam glasbenih velikov, Mozarta in Šostakoviča. V veliki koncertni dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici, ki ima 365 sedežev, so skoraj vsi že oddani abonenti, to je rednim obiskovalcem koncertov in drugih glasbenih prireditev. V gradu Dobrovo bodo priredili drugo izvedbo Goriških muz, kjer predstavljajo predvsem komorno in solistično glasbo.

Prostore v čudovitem okolju renesančne graščine na Dobrovem so rezervirali abonenti, to je stalni obiskoval-

ci Goriških muz.

Kulturni dom v novi sezoni zagotavlja še več drugih prireditev, s področja kulture v njenem najširšem smislu. V poletnih mesecih bo ponovno odmevala Glasba z vrhov svetega Frančiška v prelepem okolju frančiškanskega samostana na Kostanjevici nad Novo Gorico. Nadalje bodo priredili festival etna, bluesa in črnske duhovne glasbe. Programsko podobo novogoriškega kulturnega doma bodo nadalje oblikovali najrazličnejši programi Glasbene mladine, v jubilejni sezoni bodo v Novi Gorici priredili že deseti zapored, Mednarodno srečanje saksofonistov in t.i. Pixelpoint, to je mednarodni festival digitalne umetnosti. Nova sezona bo potekala tudi v znamenju številnih razstav v Mestni ga-

leriji, ki je posebna dejavnost v okviru Kulturnega doma. Predstavili bodo predvsem likovne umetnike mlajše generacije, ki ustvarjajo na območju Nove Gorice.

Med glasbenimi prireditvami naj še omenimo Večer samospvov Rada Simonitija, skladatelja in dirigenta iz Goriških Brd. Prireditve bo 12. maja leta 2006 v viteški dvorani gradu Dobrovo. V programu je tudi mednarodni festival z naslovom Dvorna glasba iz starih mestnih jeder v Furlaniji-Juljski krajini in na Goriškem. Festival želi zapolniti vrzel v kulturni ponudbi in predstaviti glasbo, poezijo in plese. Koncert v okviru omenjenega festivala so že izvedli, in sicer 8. septembra v gradu Kromberk.

M.

RESTAVRACIJA SVETA GORA - Nova Gorica
Tel.: 00386 5 30-02-701

Menu že od 2000 sit
Za večje skupine dodatni popusti